

แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

โดย

พลตรี นรธิป โปynnอก
ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๓
กองพลทหารราบที่ ๓ กองทัพภาคที่ ๒

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ ของ พลตรี นรธิป โปynnอก เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

พลโท

(ชาติชาย ชัยเกษม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัย พล.ต.นรธิป โปชนอก **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๕

การศึกษาหัวข้อเรื่อง “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนทางด้านความมั่นคง เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงตามแนวชายแดน ป้องกันการรุกรานอธิปไตยของชาติ และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ผลการศึกษา (๑) สถานการณ์ความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย-ลาว มีการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเขตแดนผ่านกระบวนการสำรวจและปักปัน มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีการยกระดับการจัดการความมั่นคงชายแดนแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ๔ ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคมจิตวิทยา และความมั่นคงทางทหาร มีมาตรการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการประสานงานระหว่างส่วนราชการ อีกทั้งมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (๒) ปัญหาในการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย-ลาว พบว่าการเมืองทั้งภายในและต่างประเทศมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทหารและการจัดการชายแดน การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการตามมาตรการของกองทัพ ทำให้ลดประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เพื่อจัดการกับความท้าทายเหล่านี้ ควรมุ่งเน้นที่การเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงระบบการขนส่งและลอจิสติกส์ การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การลงทุนอย่างต่อเนื่องในโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนา นอกจากนี้ต้องทบทวนและแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชายแดน ซึ่งจะช่วยให้แรงงานทั้งชาวไทยและต่างด้าวมีสภาพการทำงานที่ปลอดภัย มาตรการดังกล่าวจะสนับสนุนการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดน ส่งเสริมการเติบโตและการขยายตัวในภูมิภาค (๓) แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (๓.๑) การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว (๓.๒) การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน (๓.๓) การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม (๓.๔) การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี (๓.๕) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (๓.๖) การพัฒนาสาธารณสุขบุคคล และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและ (๔) ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาในประเด็นต่างๆ (๔.๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและระดับพื้นที่ การกำหนดคุณสมบัติและความรับผิดชอบสำหรับแต่ละตำแหน่งงานต้องชัดเจน การปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกฎหมายต่างๆ ให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่นและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การเพิ่มบทบาท บุคลากร และทรัพยากรตามความต้องการของพื้นที่ชายแดน (๔.๒) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ การประเมินภัยคุกคามอย่างละเอียด

ถึถ้วน พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้นำไปสู่การตัดสินใจได้ทันท่วงที การพัฒนาความรู้ด้านความมั่นคงของบุคลากรและประชาชนผู้มีส่วนร่วมบริเวณชายแดน การปรับโครงสร้างและกลยุทธ์ด้านความมั่นคง เตรียมความพร้อมในการรับมือกับสงครามรูปแบบใหม่ที่อาจเกิดขึ้น และดึงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม (๔.๓) ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการและภัยคุกคาม คือ การเตรียมความพร้อมในสงครามทั้งรูปแบบใหม่และรูปแบบเดิม รวมถึงการปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสารและสงครามไซเบอร์ การฝึกซ้อมร่วมกันของแต่ละองค์กร การบูรณาการทรัพยากรของแต่ละภาคส่วน การใช้วิธีการบริหารแบบองค์รวม การบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ นอกจากนี้ การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับประเทศอื่น ๆ ในเวทีระหว่างประเทศ ผ่านการทูตและการมีส่วนร่วมในกรอบความร่วมมือพหุภาคีเป็นสิ่งสำคัญในการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างประเทศ การรักษาความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านและพันธมิตรเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า ความร่วมมือทางทหาร และยังป้องกันการขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจประเทศไทยควรใช้ศักยภาพทางการทูตและใช้นโยบายที่ยืดหยุ่น เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีดุลยภาพ (๔.๔) ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ คือ การแก้ปัญหาการเมืองภายในประเทศให้เป็นรูปธรรมนั้นมีเนื่องจากปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องเขตแดน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และพรมแดนทางชาติพันธุ์ โดยการหาวิธีแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การตระหนักถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำที่สามารถกำหนดกระบวนการตัดสินใจได้เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ต้องแก้ไขความซับซ้อนของสายการบังคับบัญชา เพื่อการส่งต่อข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ประเทศไทยสามารถยกระดับสถานะในเวทีโลกด้วยการจัดการกับความท้าทายเหล่านี้อย่างแข็งขัน

Abstract

Title Border area organization in the upper northeastern region
Field Strategy
Name Major General Norathip Poynok **Course** NDC **Class** 65

The study on "Border area organization in the upper northeastern region" aims to develop security measures, comply with the border security strategy, and protect national sovereignty and interests. By enhancing the organization and implementing effective strategies, security can be strengthened to safeguard national interests effectively.

The results of the study found that (1) the security situation along the Thai-Lao border has been addressed through exploration and demarcation processes, which have been ongoing since 1996. Integrated border security management has been upgraded to tackle four new security threats: political security, economic stability, socio-psychological stability, and military security. Measures have been taken to strengthen the capacity of relevant agencies and enhance coordination among government bodies. Adherence to laws, rules, and regulations ensures efficient performance of duties in accordance with established standards; (2) problem factors and guidelines for the development of security management; various challenges have been identified. Domestic and foreign politics influence military decisions and border management, while insufficient budget allocation hampers the effectiveness of army measures. To address these challenges, emphasis should be placed on enhancing the potential of border areas, particularly through improvements in transportation and logistics systems, facilitation of border crossings, and investment promotion in Special Economic Development Zones. Continued investment in infrastructure and social services is also crucial for fostering development. Additionally, it is necessary to review and amend laws and regulations related to border management, ensuring safe working conditions for both Thai and foreign workers. These measures will support cross-border trade, investment, tourism, and economic activities, promoting growth and expansion in the region.; (3) guidelines for developing Thai-Laos border security management; for national sovereignty and sustainable interests, such as (3.1) development of Thai-Laos border security management; (3.2) border crossing facilitation; (3.3) development and linkage of routes Transportation (3.4) Good public relations (3.5) Human resource development (3.6) Public utilities development and basic facilities; and (3.7) safety and security. It was found that from the Security Cooperation Agreement it was established that the group of countries to take action on safety and security and (4) recommendations. The researcher has recommendations from studies on various issues such as (4.1) Policy and area-level recommendations entail the clear definition

of qualifications and responsibilities for each position, aligning rules, regulations, and laws with the local context. It is vital to actively involve local government organizations in operations and decision-making. Furthermore, there should be an augmentation of roles, personnel, and resources to meet the specific needs of the border areas. (4.2) Research recommendations involve thorough threat assessments, developing information systems for timely decision-making, enhancing security knowledge of personnel and citizens in border areas, preparing for new types of warfare, and fostering cooperation across all sectors. (4.3) Integrative recommendations involve preparing for threat in both new and conventional forms, including information operations and cyber warfare. Joint training and resource integration across sectors are important for holistic management and strategic implementation. Strengthening international ties through diplomacy and participating in multilateral cooperation frameworks is crucial to avoid conflicts and prevent the influence expansion of superpowers. Maintaining good relations with neighbors and allies promotes economic, trade, and military cooperation. Thailand should utilize its diplomatic potential and adopt flexible policies to maintain balanced international relations. (4.4) Management suggestions include resolving political problems within the country effectively, as these issues have a significant impact on international relations, particularly regarding boundaries, cultural differences, and ethnic borders. Finding effective solutions is crucial. It is also important to acknowledge the influence that leadership has on the decision-making process. Additionally, resolving the complexity of the chain of command is essential for the complete transmission of information. By actively addressing these challenges, Thailand can enhance its global presence and strengthen its position on the global stage.

คำนำ

การศึกษาในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลในเรื่องที่ตนสนใจ เพื่อให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือความคาดหวังว่าเรื่องที่ทำการวิจัยนั้นจะได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ โดยผู้ที่สนใจทั้งในการศึกษาต่อยอดหรือพิจารณาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕ จึงได้สนใจเลือกหัวข้อวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยมีความเชี่ยวชาญ และมีความสนใจศึกษาติดตามมาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเชื่อว่าผลการวิจัยที่ได้ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติฉบับนี้จะเป็นกลไกหลักที่จะช่วยสนับสนุนและบริหารจัดการให้เกิดความเชื่อมโยงของภารกิจที่มีความคุ้มค่า สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของพื้นที่และทิศทางการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรและประชาชนต่อไป

ผู้วิจัยจึงหวังว่า เอกสารวิจัยฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจตามที่ผู้วิจัยมีความตั้งใจและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การจัดทำเอกสารวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นในระยะเวลาจำกัดตามขอบเขตของการวิจัย จึงไม่สามารถศึกษาให้ครอบคลุมกว้างขวางครบทุกประเด็นตามที่บางท่านสนใจ แต่ได้มุ่งเน้นประเด็นสำคัญที่จะนำไปกำหนดเป็นนโยบายด้านความมั่นคงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว เพื่ออธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งกลไกการดำเนินงานที่จะมาเสริมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์หลักของผู้เสนอหัวข้อวิจัยนี้

สุดท้ายนี้ หากเอกสารวิจัยฉบับนี้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ผิดพลาดไม่สมบูรณ์โดยไม่ตั้งใจ ผู้วิจัยขออภัยและขออนุมัติไว้ แต่หากมีประโยชน์สิ่งหนึ่งประการใดที่เกิดจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย และกองพลทหารราบที่ ๓ กองทัพภาคที่ ๒ ที่ได้ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๕ นี้

พลตรี

(นรธิป โปยนอก)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เนื่องด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งในส่วนของ กองพลทหารราบที่ ๓ กองทัพภาคที่ ๒ ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในขณะศึกษา ตลอดจนคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่กรุณา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้เอกสารวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับในส่วนข้อมูลปฐมภูมินั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านทั้งในส่วนของ ผู้บังคับบัญชา ได้แก่ แม่ทัพภาคที่ ๒, รองแม่ทัพภาคที่ ๒, เสนาธิการทัพภาคที่ ๒ หัวหน้าส่วนราชการ (ระดับจังหวัด) พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว ฝ่ายเสนาธิการกองทัพภาคที่ ๒ และกองพลทหารราบที่ ผู้บังคับบัญชาระดับกรมทหารราบ ผู้บังคับการกรมทหารพราน ผู้บังคับกองพันทหารราบในพื้นที่ชายแดน ไทย-ลาว หัวหน้าหน่วยงานราชการในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว กำลังพล/ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ ในพื้นที่ และผู้นำชุมชน/ประชาชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และมีหน้าที่ โดยตรงเกี่ยวกับแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่กรุณา ให้ข้อมูลเชิงลึกและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่อเพื่อศึกษาสภาพความมั่นคงชายแดน ไทย-ลาว ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาและแนวทางการจัดการด้านความมั่นคง ชายแดนไทย-ลาว และเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว รวมทั้งกลไกการดำเนินงานที่จะมาเสริมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เอกสารวิจัยฉบับนี้มีเนื้อหา ที่สอดคล้องตรงกับความเป็นจริง และผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าทุกคน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ที่ทำให้ผู้วิจัยมีพลังใจสามารถดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามหากเอกสารวิจัยฉบับนี้ มีข้อบกพร่องหรือมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการ เขียนเอกสารวิจัยในโอกาสต่อไป

พลตรี

(นรธิป โปยนอก)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
คำนำ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
คำอธิบายคำย่อ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๗
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๑๕
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕	๒๐
แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔	๒๓
แผนปฏิบัติการราชการ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔	๒๕
เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ	๒๕
การบริหารจัดการชายแดนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน	๒๖
บทบาทและหน้าที่ของภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน	
ในการจัดระเบียบและกฎหมายในการป้องกันเขตพื้นที่ชายแดน	๒๙
ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
กับการนำเข้าและส่งออกสินค้าชายแดน	๓๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความเป็นมาของพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชนตามแนวชายแดน	๓๔
แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด	๓๖

	แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๓๘
	วิธีการและเงื่อนไขในการใช้พื้นที่เพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	๔๑
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๓
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	๔๗
	สรุป	๔๘
บทที่ ๓	สถานการณ์การจัดการด้านความมั่นคงชายแดน	
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	๔๙
	สถานการณ์ปัญหาการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทย	๔๙
	ศึกษาสถานการณ์การจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย –	
	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
	ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี	๕๖
	วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๖๐
	วิเคราะห์ปัจจัยปัญหาแนวทางการจัดการด้านความมั่นคง	
	ชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่ออธิปไตยและ	
	ผลประโยชน์แห่งชาติ	๖๔
	วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคงกับแผนการปฏิบัติงาน	
	ด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคงของกระทรวงกลาโหม	๖๗
	สรุป	๗๑
บทที่ ๔	การวิเคราะห์ผลการศึกษา	๗๒
	สถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	๗๒
	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดน	
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	๘๐
	แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	๘๒
	สรุป	๘๗

สารบัญญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ	๙๐
	สรุป	๙๐
	ข้อเสนอแนะ	๑๐๑
บรรณานุกรม		๑๐๕
ภาคผนวก		๑๐๘
	แบบสัมภาษณ์การวิจัย	๑๐๙

ประวัติย่อผู้วิจัย

คำอธิบายคำย่อ

ภาษาไทย

กบร.	ย่อมาจาก	คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
กอ.นชท.	ย่อมาจาก	กองอำนวยการปฏิบัติการนโยบายชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
ปชด.	ย่อมาจาก	หมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน
สปป.ลาว	ย่อมาจาก	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
สมช.	ย่อมาจาก	สำนักงานสภาความมั่นคง
อปท.	ย่อมาจาก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อพป.	ย่อมาจาก	อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

ภาษาต่างประเทศ

AEC	ย่อมาจาก	ASEAN Economic Community
CLMV	ย่อมาจาก	Cambodia, Lao PDR, Myanmar, Vietnam
IGOs	ย่อมาจาก	Theater - Governmental Organizations
IOC	ย่อมาจาก	The International Olympic Committee
JBC	ย่อมาจาก	Joint Boundary Commission
NATO	ย่อมาจาก	North Atlantic Treaty Organization
NGOs	ย่อมาจาก	The Non – Governmental Organizations
OPEC	ย่อมาจาก	The Organization of Petroleum Exporting Countries
WTO	ย่อมาจาก	The World Trade Organization
TAC	ย่อมาจาก	Treaty of amity and cooperation in Southeast Asia

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ชายแดนในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยรวม จากการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงในอนาคตกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่

ปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบเก่า (Traditional Security Threats) เน้นความมั่นคงแบบเดิม โดยมีปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในปัจจุบันและส่งผลไปยังอนาคตได้แก่ ๑) ปัญหาความไม่ชัดเจนของแนวเขตแดน ยังคงมีพื้นที่ที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาเขตแดนร่วมกัน เนื่องจากในอดีตไทย - ลาว ได้ยึดเงื่อนไขการแบ่งเขตแดนตามอนุสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ที่ให้ลี้ร่องน้ำลึกของแม่น้ำเป็นเส้นแบ่งเขตแดน จากเอกสารของกรมโยธาธิการและผังเมือง ระบุว่า ธรรมชาติของลำน้ำมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากร่องน้ำลึกเคลื่อนย้ายและเปลี่ยนแปลงแนวเขตแดน อาจเป็นสาเหตุให้เกิดกรณีพิพาทในเรื่องเขตแดนได้

ปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Security Threats) โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องเช่น ภาวะโลกร้อนพรมแดนอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี พบว่าปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหามันในเชิงพื้นที่ประกอบด้วย ๑) ยาเสพติด มีการลักลอบนำเข้ามาตามแนวชายแดนจำนวนมากขึ้นแล้วนำเข้าสู่พื้นที่ตอนในด้วยวิธีการซับซ้อนมากขึ้นตลอดจนมีการใช้ประเทศไทยเป็นเส้นทางส่งผ่านยาเสพติดไปยังปลายทางประเทศที่สามทั้งในและนอกภูมิภาค ๒) การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองจากสภาพภูมิประเทศของไทยที่ติดต่อกับลาวมีช่องทาง/ทำข้ามธรรมชาติจำนวนมาก ซึ่งยากต่อการสกัดกั้นและป้องกันการเข้ามาใหม่ ทำให้ยังคงมีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านที่ยังคงมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองส่งผลให้มีแรงงานผิดกฎหมายและผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อแสวงหารายได้และชีวิตที่ดีกว่า ๓) ปัญหาการกระทำผิดทางศุลกากร สภาพภูมิประเทศที่ติดลำน้ำโขงทำให้เอื้อต่อการลักลอบหนีศุลกากร ประกอบกับ เจ้าหน้าที่รัฐไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่ด้านการข่าวเท่าที่ควร จึงทำให้การติดตามจับกุมการกระทำผิดทางศุลกากรลำบากมากขึ้น

๒. สถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการสรุปผลการปฏิบัติการป้องกันชายแดนของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ ปีกซ้ายติดกับกองกำลังผาเมือง ตั้งแต่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนมและมุกดาหาร โดยปีกขวาติดกับกองกำลังสุรนารี มีกว้างด้านหน้า ๘๐๔ กิโลเมตร พบปัญหาด้านความมั่นคงดังนี้ **ปัญหา**

ภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิม ด้านปัญหาเส้นเขตแดน และเกาะดอน สืบเนื่องจากอนุสัญญาระหว่าง สยามและฝรั่งเศส ที่ได้ระบุการกำหนดเส้นเขตแดนไว้โดยใช้ร่องน้ำลึกของแม่น้ำโขงในการกำหนดเส้น เขตแดน เนื่องจากลักษณะทางธรรมชาติของลำน้ำมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้เกิดความไม่ ชัดเจนและเป็นสาเหตุให้เกิดกรณีพิพาท ต่อมาภายหลังจากที่ สปป. ลาว ได้ประกาศเอกราช ต่อฝรั่งเศส รัฐบาลไทยและ สปป.ลาว ต้องการแก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนโดยได้ร่วม การจัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วม ไทย - ลาว หรือ JBC เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งบันทึกการประชุม JBC ครั้งที่ ๙ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ระบุไว้ว่า ทั้งสองฝ่ายต้องยึดถือตาม อนุสัญญาและแผนที่ตราเช่า บริเวณที่มีดอนเกิดใหม่ หากอยู่ด้านใดให้ขึ้นอธิปไตยกับด้านนั้น และให้ ทั้งสองฝ่ายทำความเข้าใจแก่ประชาชนมิให้ไปทำมาหากินบนเกาะดอนและหาดของอีกฝ่ายหนึ่ง แม้จะมีความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามาจากทั้งสองฝั่ง แต่ในปัจจุบันก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามา ได้ทั้งหมด โดยในปัจจุบันยังมีปัญหาเส้นเขตแดนและเกาะดอนดังนี้ ๑) ปัญหาเกาะดอนที่อยู่ในฤดูแล้ง แม่น้ำโขงตื้นเขิน ทำให้เรือฝ่ายไทยไม่สามารถสัญจรผ่านในพื้นที่ได้ ๒) ปัญหาเกาะดอน ที่มีกำลัง ทหารและประชาชนลาวอาศัยอยู่ ซึ่งมีผืนดิน เชื่อมติดกับฝั่งไทย ๓) ปัญหาเกาะดอนที่เกิดใหม่หลัง อนุสัญญา ซึ่งฝั่งไทยและลาวต่างอ้างสิทธิ **ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่** ๑) ปัญหาด้านยาเสพติด ตามนโยบายภาครัฐในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่ยกให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติมีการ จับกุมดำเนินคดีและยึดของกลางได้เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การจับกุมในพื้นที่ตามแนวชายแดนของ ไทยมีสถิติลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับห้วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด ตามแนวชายแดน ด้าน สปป.ลาว ขบวนการยังพยายามลำเลียงยาบ้า และไอซ์จำนวนมากจาก แหล่งผลิตในประเทศเมียนมาข้ามแม่น้ำโขงเพื่อรอโอกาสลักลอบนำเข้าประเทศไทย การลำเลียงยา เสพติดจากพื้นที่ชายแดนจะกระทำ ๔ รูปแบบ คือ ทางเรือท้องถิน, รถยนต์ดัดแปลง, รถยนต์ส่วนบุคคล และรถบรรทุกผลผลิตทางการเกษตร โดยมีกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดที่สำคัญในพื้นที่ ประกอบด้วย กลุ่มชาวต่างชาติ, เครือข่ายชาวม้งไทยและลาว, นักค้ารายเก่า, เจ้าหน้าที่รัฐและกลุ่มค้า ส่งที่ใช้โลจิสติกส์บริษัทขนส่งเอกชนภายในประเทศ ๒) ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นับตั้งแต่ สปป.ลาว ได้ประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจจากสภาวะอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและ ราคาน้ำมันแพง ประชาชนต้องประสบปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อกลุ่มผู้มี รายได้น้อย ทำให้เกิดการลักลอบหนีเข้าเมืองเพื่อมาทำงานในประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณ แนวชายแดนที่เป็นช่องทาง/ท่าข้ามธรรมชาติ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ๓) ปัญหาการกระทำผิดทาง ศุลกากร ยังปรากฏการกระทำผิด ด้วยการลักลอบค้าสินค้าหนีภาษีส่งออก และ นำเข้า ส่วนใหญ่เป็น สิ่งของอุปโภคบริโภค และ สินค้าทางการเกษตร

๓. กรอบแนวความคิดแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ให้ความสำคัญในเชิงพื้นที่บริเวณชายแดน โดยบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคง ของชาติอย่างยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีแนวทางดำเนินงานดังนี้

๑) จัดระบบป้องกันพื้นที่ชายแดน ให้สามารถต้านทานภัยความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ชายแดนและสนับสนุนการพัฒนาข้ามแดน พิจารณาบูรณาการ การดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการจัดการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งการดำเนินการด้านกฎหมาย
 ๒) พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยความมั่นคง สร้างความร่วมมือระดับหน่วยงานโดยนำระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องสร้าง เครื่องข่ายเฝ้าระวังและระบบตรวจการณ์ปัญหาความมั่นคงบริเวณช่องทางสัญจรข้ามแดน เพื่อให้การ แก้ปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ๓) ดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหา ด้านความมั่นคงหรือควบคุมการใช้พื้นที่ที่มีปัญหาเส้นเขตแดนทับซ้อน เพื่อลดการเผชิญหน้าหรือการ กระทบกระทั้ง๔) พัฒนาระบบการข่าว รองรับการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดช่องโหว่ด้านการข่าว และการซ้ำซ้อนของการทำงาน เพิ่มความแม่นยำของการข่าว และเพิ่มทรัพยากรด้านการข่าวในทุกพื้นที่ ๕) สนับสนุนและพัฒนา ปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ชายแดน เพื่อเฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา ให้เกิดการ สื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความมั่นคงขึ้น ในชุมชน

๔. จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนเป็นปัญหาที่มีความ ซับซ้อนและหลายหลายมิติ ต้องใช้การแก้ปัญหาแบบบูรณาการหลายหน่วยงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง ศึกษาวิจัยการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เนื่องจากภารกิจหลักของ กองพลทหารราบที่ ๓ คือการป้องกันและแก้ไขปัญหาชายแดน จะต้องใช้วิธีบูรณาการ กำลังพล แผนงาน และงบประมาณ ทั้ง ๓ บทบาท เข้าประสานงานและประสานการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ ในพื้นที่ให้เกิดความประสานสอดคล้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ ความมั่นคงตามแนวชายแดน ป้องกันการรุกรานอธิปไตยของชาติ และรักษาผลประโยชน์ของ ประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
๓. เพื่อกำหนดแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการพื้นที่ชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี กองพลทหารราบที่ ๓

๑.๒ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลความเป็นไปได้ในการพัฒนาการจัดการพื้นที่ ชายแดน ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยไม่ลงลึกในรายละเอียดการจัดการ

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นผู้บังคับบัญชาของกองทัพอากาศที่ ๒/หัวหน้าส่วนราชการ, ฝ่ายเสนาธิการกองทัพอากาศที่ ๒, ผู้บังคับบัญชากองพลทหารราบที่ ๓, ฝ่ายเสนาธิการกองพลทหารราบที่ ๓, ผู้บังคับหน่วยในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว, กำลังพล/ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยในพื้นที่, ผู้นำชุมชน, และประชาชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๗ คน ประกอบด้วย

๒.๑ มทภ.๒/รอง มทภ.๒, เสธ.ทภ.๒ ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน ๒ คน
๒.๒ หัวหน้าส่วนราชการ (ระดับจังหวัด) พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว	จำนวน ๕ คน
๒.๓ ฝ่ายเสนาธิการกองทัพอากาศที่ ๒	จำนวน ๒ คน
๒.๔ ผู้บังคับบัญชากองพลทหารราบที่ ๓	จำนวน ๒ คน
๒.๕ ฝ่ายเสนาธิการกองพลทหารราบที่ ๓	จำนวน ๒ คน
๒.๖ ผู้บังคับบัญชาระดับกรมทหารราบ	จำนวน ๒ คน
๒.๗ ผู้บังคับการกรมทหารพราน	จำนวน ๒ คน
๒.๘ ผู้บังคับกองพันทหารราบในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว	จำนวน ๕ คน
๒.๙ ผู้บังคับกองพันตำรวจตระเวนชายแดนไทย-ลาว	จำนวน ๕ คน
๒.๑๐ หัวหน้าหน่วยงานราชการในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว	จำนวน ๕ คน
๒.๑๑ กำลังพล/ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการในพื้นที่	จำนวน ๕ คน
๒.๑๒ ประชาชนที่เกี่ยวข้อง	จำนวน ๑๐ คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบเชิงพรรณนา (Description analytical method) โดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์ระดับผู้บังคับบัญชา/หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด, ระดับยุทธการ, เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน, ตำรวจตระเวนชายแดน, และประชาชนในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยศึกษาจากตำราและเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของกองทัพบกที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี และหลักการต่างๆ

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ แนวคิดรูปแบบกลยุทธ์การจัดการศึกษาจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบถึงผลการศึกษาศึกษาสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
๒. ได้ทราบถึงผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
๓. ได้แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

คำจำกัดความ

ยุทธศาสตร์ชาติ	หมายถึง	เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย
ความมั่นคง	หมายถึง	เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาดน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
ผลประโยชน์แห่งชาติ	หมายถึง	เป้าหมายแห่งชาติ เป็นแนวความคิดที่ได้ ไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่สุด จากบรรดาองค์ประกอบต่างๆ ประมวลขึ้นเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ชาติจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้รวมถึงการคุ้มครองตนเอง ความเป็นเอกราชบูรณภาพแห่งชาติ ความมั่นคงทางทหารเสถียรภาพทางเศรษฐกิจกับบรรดาความมั่งคั่งทั้งหลายที่จะพึงมี
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	หมายถึง	การแลกเปลี่ยนและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นข้ามเขตพรมแดนของรัฐ ซึ่งส่งผลถึงความร่วมมือหรือความขัดแย้งระหว่างประเทศ
ความขัดแย้ง	หมายถึง	ปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความไม่เป็นมิตรหรือตรงกันข้ามหรือไม่ ลงรอยกันหรือความไม่สอดคล้องกัน ลักษณะของความไม่ลงรอยกันหรือไม่สอดคล้องกันนี้จะเกี่ยวข้องกับ

การป้องกันยาเสพติด	หมายถึง	ประเด็นต่างๆ หลายประเด็น เช่น เป้าหมาย ความคิด ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม ความสนใจ ความสัมพันธ์ เป็นต้น การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องคุณภาพ ชีวิตยาและยาเสพติด ตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติด
เส้นเขตแดน	หมายถึง	เส้นสมมติที่กำหนดขึ้นระหว่างรัฐหรือประเทศ เพื่อแสดงว่า ขอบเขตอำนาจอธิปไตยของรัฐหรือประเทศนั้นๆ ได้มาสิ้นสุด
ความผิดทางศุลกากร	หมายถึง	แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ดังนี้ การลักลอบหนีศุลกากร การ หลีกเลี่ยงภาษีอากร การสำแดงเท็จ นำของต้องห้ามเข้า ราชอาณาจักร ฝ่าฝืนพิธีการศุลกากร
การลักลอบเข้าเมือง	หมายถึง	บุคคลหรือกลุ่มคน ข้ามเขตแดนโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือผ่าน กระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหัวข้อเรื่อง “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนทางด้านความมั่นคง เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงตามแนวชายแดน ป้องกันการรุกรานอธิปไตยของชาติ และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ ผู้วิจัยได้มีการนำทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรม กฎหมาย และเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๓. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒ - ๒๕๖๕
๔. แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ.๒๕๕๙ – ๒๕๖๔
๕. แผนปฏิบัติการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔
๖. เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ
๗. การบริหารจัดการชายแดนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
๘. บทบาทและหน้าที่ของภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชนในการจัดระเบียบและกฎหมายในการป้องกันเขตพื้นที่ชายแดน
๙. ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าชายแดน
๑๐. ความเป็นมาของพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชนตามแนวชายแดน
๑๑. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
๑๒. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
๑๓. วิธีการและเงื่อนไขในการใช้พื้นที่เพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
๑๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๑๕. กรอบแนวความคิดของการวิจัย
๑๖. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างมากในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ประเทศได้เปลี่ยนแปลงสถานะทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม และความได้เปรียบด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความท้าทายที่สำคัญที่ประเทศไทย

จำเป็นต้องแก้ไข ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ผลผลิตตกต่ำในภาคบริการและการเกษตร ปัญหาคุณภาพของแรงงาน การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ไม่ครอบคลุม และความไม่เท่าเทียม นอกจากนี้ ประเทศยังต้องให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูระยะยาว การรักษาทรัพยากร และการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรยังเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทย เพื่อเอาชนะความท้าทายเหล่านี้และบรรลุเป้าหมายในการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการตามแนวทางการจัดการที่ยั่งยืนและส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญกับสวัสดิการของประชาชน

ประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายด้านความมั่นคงหลายประการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนปัญหาความมั่นคงที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันซึ่งเกี่ยวข้องกับ การสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐ ประชาชน และองค์กรเอกชน ประเทศยังต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น และความหลากหลายในการค้าและการลงทุน การเตรียมพร้อมสำหรับประชากรสูงอายุและความต้องการแรงงานต่างชาติที่อาจเกิดขึ้น และการจัดการความเสี่ยงของอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ ความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องมีการวางแผนโดยรัฐบาลและความร่วมมือกับ องค์กรอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วม เพื่อประกันการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน จาก การวิเคราะห์ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศไทย เห็นได้ชัดว่าประเทศ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่รอบด้านครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านของการพัฒนา ซึ่งต้อง อาศัยความร่วมมือและภาคีจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อปรับตัวให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ยุทธศาสตร์การ พัฒนาควรเน้นการพัฒนาระบบและปัจจัยสนับสนุนไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ระบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะของบุคคล โครงสร้างระบบบริการสาธารณสุข และการส่งเสริมเทคโนโลยีและ นวัตกรรม ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ก้าวทันโลกนำไปสู่การ สร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำพร้อมยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชน ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมพร้อมสำหรับความท้าทายที่มาพร้อมกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก การหยุดชะงักทางเทคโนโลยี และโรคอุบัติใหม่ ในขณะที่มุ่งมั่น ในการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศต้องนำแนวทางเชิงรุกมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้าง พื้นฐาน และกรอบสถาบันเพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีพลวัตสูง ประเทศไทยจำเป็นต้องปกป้องตนเองจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในด้านพลังงานและ อาหาร ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาระบบนิเวศวิทยาเพื่อให้ทั้งชีวิตและธุรกิจเติบโตได้ สิ่งสำคัญคือต้องมี กลยุทธ์ที่คำนึงถึงกฎและขนบธรรมเนียมของพื้นที่ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางการทูตกับ ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค การสร้างความพร้อมในการยกระดับมาตรฐานและปฏิบัติตามกฎระเบียบ สากลจะช่วยให้ประเทศไทยดีขึ้นด้วย จำเป็นต้องคำนึงถึงความแน่นอนและลักษณะของพฤติกรรม เมื่อออกนโยบายใหม่ และครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องปรับปรุงเมื่อเวลาผ่านไป การพัฒนา ยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน และการพิจารณาพื้นที่

พิเศษ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อหาโอกาสในการพัฒนา ด้วยความพยายามเหล่านี้ประเทศไทยสามารถมุ่งไปสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ในอนาคต

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า **“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”** เพื่อสนองต่อต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคง ๕ ทงสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลง ของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคง ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การรักษาความปลอดภัยในทุกด้าน ซึ่งรวมถึงการมีระบบรัฐบาลที่เข้มแข็ง การรักษาเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมความสามัคคีและความสามัคคีในสังคม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การปกป้องสิ่งแวดล้อม และการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงสำหรับบุคคล ครุวีเรือน และชุมชน งานที่มั่นคง รายได้ และการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เช่น อาหาร พลังงาน และน้ำ ก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมที่มั่นคงและมั่งคั่งเช่นกัน โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้และมีการดำเนินการที่เหมาะสม ประเทศจะสามารถสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับอนาคตที่สดใสและมั่นคง

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีเป้าหมายที่จะบรรลุการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและกลายเป็นประเทศที่มีรายได้สูง ควบคู่ไปกับการลดความเหลื่อมล้ำและปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนผ่านการพัฒนาที่เท่าเทียมกันในทุกภาคส่วน มั่นมั่งมั่งที่จะบรรลุคุณภาพชีวิตที่เป็นมาตรฐานสำหรับพลเมืองทุกคนเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีผู้คนที่ยากจน เศรษฐกิจภายในประเทศมีความแข็งแกร่งและสามารถแข่งขันกับต่างประเทศในตลาดโลกและในประเทศได้ ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในเวทีโลกและมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าที่แน่นแฟ้นกับประเทศในเอเชีย โดยมุ่งเน้นความเชื่อมโยงในภูมิภาคในด้านการขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และธุรกิจ โดยมุ่งสร้างฐานที่มั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมสำหรับอนาคตที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป ประเทศมีเป้าหมายที่จะพัฒนาทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนทางกล ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกับการรักษาสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาอย่างสมดุลที่ก่อให้เกิดความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิต โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปหรือก่อให้เกิดมลพิษมากเกินไป ต้องการบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม นโยบายรัฐ ที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย

๑. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
๒. ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
๓. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
๔. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
๕. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

๖. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

กรอบแนวคิดความมั่นคงได้พัฒนาไปตามกาลเวลา และในยุคปัจจุบันของโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว กรอบความมั่นคงแบบองค์รวมเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้มั่นใจถึงเสถียรภาพ ความปลอดภัย และความสงบสุขของประเทศในทุกระดับ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติมีบทบาทสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศและการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และประเทศเพื่อนบ้าน ตามหลักธรรมาภิบาลและกลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถของกองทัพ หน่วยงานความมั่นคง ภาครัฐและภาคประชาชน ท้ายที่สุดแล้ว เป้าหมายคือการส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง และความก้าวหน้าของประเทศ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงมีเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ ๒๐ ปีที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและความรักความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้เกิดขึ้นในประชาชนทุกระดับ

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ

๑.๑ การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เป้าหมายของความมั่นคงของชาติคือให้คนไทยทุกภาคส่วนมีความมั่นคง ปลอดภัย มีรายได้และโอกาสเพียงพอ สังคมต้องให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติและพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกและคุณสมบัติพื้นฐานของคนไทย ความรัก ความสามัคคี สำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการ กิจกรรม การรณรงค์ และการดำเนินงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังจนประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์

๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ ประชาชนควรมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ควรส่งเสริมสถาบันชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตามคำสอนที่ถูกต้องของศาสนา เพื่อทำนุบำรุงและปกป้องพระพุทธศาสนา

ต้องมีมาตรการป้องกันการทำลายพระพุทธศาสนาและส่งเสริมความสามัคคีระหว่างศาสนาต่าง ๆ ประชาชนควรมุ่งมั่นเป็นคนดี มีความสงบสุข และร่วมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ

๑.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน พลเมืองที่มีความรู้ควรเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ต้องเลือกผู้นำที่ดี ฉลาด มีความสามารถ มีความซื่อสัตย์สูงและกล้าตัดสินใจ พรรคการเมืองและสถาบันที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายที่ดีและมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลสากล ควรปรับปรุงระบบการเลือกตั้งเพื่อให้การเลือกตั้งมีความยุติธรรมและถูกต้อง ท้ายที่สุดมีจุดมุ่งหมายในการบริหารประเทศไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามค่านิยมและปณิธานของสังคมไทย

๑.๔ การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อแก้ไขปัญหภายในในประเทศไทย จำเป็นต้องมีกลไกเฉพาะและมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งรวมถึงการเสริมสร้างมาตรการรักษาความมั่นคงที่มีอยู่และพัฒนาการออกแบบใหม่เพื่อจัดการกับภัยคุกคามด้านความมั่นคง ต้องมีการกำหนดและเสริมสร้างบทบาทของหน่วยงานและคณะกรรมการเพื่อให้มีความสอดคล้องกัน และการแก้ปัญหาต้องอยู่ที่ประเด็นหลัก

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้านดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๑ การแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในปัจจุบัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังด้วยการวิเคราะห์ต้นเหตุอย่างเป็นระบบและเสริมแนวทางแก้ไขด้วยการบูรณาการทรัพยากรและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เสริมสร้างการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ และการค้ามนุษย์ ตลอดจนการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการเคลื่อนย้ายเงินทุน ผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายของชาติ

๒.๒ การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องเพิ่มความพร้อมและศักยภาพในทุก ๆ ด้าน ทั้งคน อุปกรณ์ แผนงาน และเทคโนโลยี ควรมีระบบการติดตามและแจ้งเตือน มีการติดตาม และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน ประชาชนและชุมชนควรได้รับอำนาจในการทำงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหที่สำคัญ หน่วยงานของรัฐควรได้รับการตรวจตราให้ปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายในการบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่างราบรื่น

๒.๓ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้บรรลุสันติภาพและความปลอดภัยที่ยั่งยืนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องมีแนวทางที่ครอบคลุมและบูรณาการ ซึ่งรวมถึงการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ การส่งเสริมความยุติธรรม การลดความรุนแรง การส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างเปิดเผยกับกลุ่มผู้เห็นต่าง ภาคประชาสังคมได้รับการสนับสนุนให้ร่วมมือกับรัฐบาล

เพื่อพัฒนาภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเยาวชน การเข้าถึงบริการของรัฐควรเท่าเทียมกันในทุกภูมิภาค

๒.๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ กองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพัฒนาอำนาจอธิปไตยของประเทศและมีส่วนร่วมในการปกครองมหาสมุทร สิ่งนี้ต้องการการจัดการความปลอดภัยแบบบูรณาการ รวมถึงการเฝ้าติดตาม การควบคุมคนเข้าเมือง การสำรวจที่ดิน และความตระหนักในการอนุรักษ์ แนวพระราชดำริส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับแบบบูรณาการให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง

๓.๑ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความสามารถด้านข่าวกรองเพื่อตรวจสอบ ประเมิน และป้องกันภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้บุคลากร อุปกรณ์ เทคโนโลยี และข้อมูลขนาดใหญ่ บูรณาการผลิตภัณฑ์ข้อมูล และข่าวกรองเพื่อแก้ไขปัญหาคความมั่นคงของชาติ และยกระดับความร่วมมือกับสาธารณชนและชุมชนข่าวกรองต่างประเทศ

๓.๒ การพัฒนาและฉันทกพลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ พัฒนาและจัดหาทรัพยากรที่สำคัญให้กับกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่อการป้องกันและป้องกันภัยคุกคามและความรุนแรงทุกรูปแบบอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดมทรัพยากรอย่างเป็นระบบด้วยแผนพัฒนาและการประเมินเกณฑ์เพื่อให้แน่ใจว่ากำลังพล โครงสร้างการรบ และอุปกรณ์ที่เหมาะสม เสริมสร้างการฝึกร่วมและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการปฏิบัติการร่วมและการป้องกันประเทศ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันประเทศและลดการพึ่งพาการนำเข้า มุ่งสู่อุตสาหกรรมกลาโหม สนับสนุนนโยบาย และยุทธศาสตร์สำหรับอนาคตของประเทศ

๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาและปรับปรุงนโยบาย แนวทาง และกลไกการบริหาร เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามและภัยพิบัติในทุกรูปแบบและทุกระดับ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเสริมสร้างความร่วมมืออย่างบูรณาการทั้งภายในและภายนอก ยกระดับการแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรม เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับท้องถิ่น พัฒนาและปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับ ประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะ รองรับปัญหาาร่วมกันได้

๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ ส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างประเทศและการมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ รวมถึงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ที่สำคัญ เพื่อแบ่งปันและใช้ข้อมูลด้านความมั่นคงและทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน พัฒนาและ เสริมสร้างระบบ กลไก และมาตรการที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความไว้วางใจและลดความหวาดระแวงผ่านการแลกเปลี่ยนการเยือนและเวทีสนทนาในทุก ระดับ สร้างบรรยากาศการดำเนินงานระหว่างประเทศที่ราบรื่นและมั่นคงในทุกเรื่อง

๔.๒ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค มีเป้าหมาย เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน โดยส่งเสริม ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน ส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ความมั่นคง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทรัพยากร ธรรมชาติกับอาเซียนและนานาชาติ ประเทศ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้รับการส่งเสริมให้นำไปปฏิบัติอย่างแพร่หลายเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืนในภูมิภาค

๔.๓ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อให้บรรลุเสถียรภาพโดยรวมในทุกระดับสู่สันติภาพที่ยั่งยืน สิ่งสำคัญคือ ต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศและปฏิบัติตามกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐ หน่วยงานเอกชน และบุคคล ประเทศไทยควร พยายามที่จะให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในยามวิกฤตภายในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อาเซียน และประเทศอื่น ๆ ประเทศไทยควรมีบทบาทอย่างแข็งขันในเวทีระหว่างประเทศด้านความมั่นคงและ การรักษาสันติภาพ และส่งเสริมพลังบวกในเชิงบวกผ่านการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง และด้านอื่น ๆ ของวิถีชีวิตไทย

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่าง แท้จริงเป็นรูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและ มีประสิทธิภาพ สามารถจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง เกิดความมั่นใจได้ว่า หน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม ในการเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหา ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกเวลา กลไกและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กองทัพอากาศ และกองอำนวยการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จะต้องได้รับการเสริมสร้างและยกระดับ ควรบูรณาการกฎหมาย โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีเป้าหมาย ตัวชี้วัดที่ชัดเจน กำหนดหน่วยงาน และผู้รับผิดชอบ ทุกระดับ ควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องผ่านการสัมมนาระดมความคิดเห็นและการติดตาม

ประเมินผลตามหลักธรรมาภิบาล ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมเชื่อมโยงทั้งระบบและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม

๕.๒ การบริหารจัดการความมั่นคงให้อื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ พัฒนาและส่งเสริมการวางแผนเชิงบูรณาการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในทุกมิติ พร้อมเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและบูรณาการการดำเนินงาน เพื่อทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมการสร้างความมั่นคงของชาติในทุกมิติอย่างยั่งยืน

๕.๓ การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการเสริมกำลังและเพียบพร้อมไปด้วยความสามารถที่ทันสมัยและยืดหยุ่น ซึ่งรวมถึงระบบการจัดการและการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังควรพร้อมรองรับบริบทที่เปลี่ยนแปลงและรับมือกับข้อท้าทายด้านความปลอดภัยในระดับนโยบาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) เป็นแผนระดับ ๒ ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยในอีก ๕ ปีข้างหน้า จัดทำขึ้นตามกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ข้อจำกัดของโควิด-๑๙ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สังคมผู้สูงอายุ และการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ แผนดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยผ่านหลักการและแนวคิด ๔ ประการ ได้แก่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างความสามารถในการล้มและลุกให้เร็ว เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว แผนดังกล่าวมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มในประเทศไทยควบคู่ไปกับการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

บทบาท ความสำคัญ และสถานะของแผน

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) อาศัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนหลัก ตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พ.ศ. ๒๕๖๐ แผนการวางทิศทางการพัฒนาประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในภาพรวม ส่วนแผนฯ ระดับที่ ๒ เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ แผนระดับที่ ๓ ระบุถึงการดำเนินงานภายใต้แผนงานโครงการที่ชัดเจนตามภารกิจของส่วนราชการ เพื่อสนับสนุนแผนและยุทธศาสตร์ระดับที่ ๒ ของประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้บนความสอดคล้องกันของแผนทุกระดับ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแผนที่ชัดเจนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศที่ประเทศไทยต้องมุ่งเน้นให้เกิดผลในช่วงแผนพัฒนาฯ แผนดังกล่าวคำนึงถึงพลวัตและสภาพการพัฒนาที่ประเทศเผชิญอยู่

ประเมินความท้าทายและโอกาสในการพัฒนาประเทศ และพิจารณาองค์ประกอบของการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติฉบับครบคลุม

บริบทการพัฒนาประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ ของประเทศไทยจำเป็นต้องมีความเข้าใจในสถานการณ์การพัฒนาประเทศรวมถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่สามารถให้โอกาสหรือความเสี่ยง การระบาดของใหญ่ของโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบรุนแรงไปทั่วโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตามเป้าหมายด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ชัดเจนและเหมาะสมโดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนข้อจำกัดเดิมและใช้ศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืนท่ามกลางความซับซ้อนที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกยุคใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินทิศทางและรูปแบบของสภาพแวดล้อมและสถานะปัจจุบันของทุนในมิติต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ทิศทางที่ตั้งใจไว้และเตรียมปรับตัว การกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต้องเป็นรูปธรรมและเท่าเทียมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศ

๑. บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของประเทศไทยขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพโดยเฉพาะในภาคการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคงเผชิญกับอุปสรรคในการปรับปรุงประสิทธิภาพของทรัพยากร ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน และประสิทธิภาพของภาครัฐ ทำให้ยากที่จะกลายเป็นประเทศที่มีรายได้สูง ภาคอุตสาหกรรมการผลิตเติบโตช้า และอุตสาหกรรมส่วนใหญ่สร้างมูลค่าเพิ่มได้ไม่มากนัก เนื่องจากข้อจำกัดด้านผลิตภาพและการใช้แรงงาน เทคโนโลยี และการลงทุน นอกจากนี้ ภาคบริการยังคงพึ่งพาแรงงานทักษะต่ำ และภาคบริการสมัยใหม่มีขนาดเล็ก เศรษฐกิจไทยอ่อนไหวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง รวมถึงความท้าทายต่าง ๆ เช่น การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป และความขัดแย้งทางการค้าโลก ทำให้การแข่งขันในระดับโลกเป็นไปได้ยาก การระบาดของใหญ่ของโควิด-๑๙ ได้ตอกย้ำให้เห็นถึงความเปราะบางของโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยและข้อจำกัดในการจัดการกับสถานการณ์วิกฤต โดยรวมแล้วข้อจำกัดในการสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศขัดขวางการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมการแข่งขันระดับโลกมีความท้าทาย

๒. บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ทั้งรายได้ ความมั่งคั่ง การเข้าถึงการศึกษา เทคโนโลยีและบริการสาธารณะ แม้ว่าโครงการบรรเทาความยากจนจะประสบความสำเร็จในการลดอัตราความยากจนโดยรวม แต่ผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจกลับไม่ได้รับการกระจายอย่างเท่าเทียมกัน นำไปสู่กับดักความยากจนที่ส่งผลกระทบต่อคนบางกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้น้อยและการศึกษาต่ำ การระบาดของใหญ่ของโควิด-๑๙ ทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำรุนแรงขึ้นส่งผลกระทบต่อคนจนและผู้ด้อยโอกาสอย่างรุนแรงยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายด้านประชากร ด้วยประชากรสูงอายุที่ต้องการทรัพยากรมากขึ้นสำหรับการรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคม บทความเสนอแนะว่าการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมต้องใช้

แนวทางหลายมิติที่มุ่งเน้นการส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในด้านการศึกษา เทคโนโลยี และบริการ สาธารณะ ตลอดจนสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓. บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย จะส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปและ การผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการก่อให้เกิดของเสียและมลพิษ ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเสื่อมโทรมลง พื้นที่ป่าต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่แผนพัฒนาฯ กำหนด และไฟป่าได้กลายเป็นสาเหตุสำคัญของความสูญเสีย ทรัพยากรน้ำได้รับผลกระทบจากกิจกรรมทาง เศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีความ เสี่ยงจากภัยคุกคามทางธรรมชาติและจากมนุษย์ รวมถึงภาวะโลกร้อน และการจัดการขยะก็เป็นสิ่งที่ ทำทายน เนื่องจากปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น มลพิษทางอากาศยังเป็นปัญหาสำคัญในเขตอุตสาหกรรม และเมืองใหญ่ที่มีประชากรหนาแน่นและการจราจรคับคั่ง อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและของเสียที่เหมาะสมสามารถช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้นได้

๔. บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ

ความก้าวหน้าของประเทศไทยในการจัดการภาครัฐและการพัฒนาสถาบัน โดยเฉพาะในด้านธรรมาภิบาลดิจิทัล ประเทศไทยได้ปรับปรุงการจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ แม้ว่าจะยังมีอุปสรรคในการปรับปรุงประสิทธิภาพของภาครัฐ เช่น กฎระเบียบที่ล้าสมัย หน่วยงาน ที่กระจัดกระจาย และการขาดระบบข้อมูลที่ใช้ร่วมกัน ความท้าทายอีกประการหนึ่งคือความยั่งยืน ทางการคลัง ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากจำนวนประชากรสูงอายุ ฐานภาษีที่แคบ และค่าใช้จ่าย ที่เกิดขึ้นประจำ ประเทศไทยยังประสบปัญหาด้านความมั่นคงทางสังคมและความปลอดภัยทาง ไซเบอร์ แม้ว่าประเทศไทยจะมีเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง แต่ก็ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล และสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ ความไม่สงบในสังคมอาจเกิดขึ้นได้หากรัฐบาลไม่ปรับปรุงการดำเนินงาน ให้โปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนารัฐประศาสนศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ ส่งเสริมสถาบันของประเทศไทย และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ มีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพและ ประสิทธิภาพของการบริหารราชการให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์เป้าหมาย และหมุดหมายการพัฒนา

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมี วัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่ง เสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็ม ศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น

โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักของ การพัฒนาจำนวน ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑. การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ

๒. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม

๓. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ

๔. การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน มุ่งลดการก่อมลพิษ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ

๕. การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนดจุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ หมุดหมาย ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” หรือมุ่งหวังจะ “มี” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจ สร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยจุดหมายทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑. มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมุดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์

ที่สำคัญของภูมิภาค

หมุดหมายที่ ๖ ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรม ดิจิทัลของอาเซียน

๒. มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

๓. มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและกาเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔. มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ทุกภาคส่วนต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและบูรณาการ สิ่งนี้ต้องการกรอบการจัดการคุณภาพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการผสมผสานกันของกลไกเชิงกลยุทธ์ ตามพันธกิจ และเชิงพื้นที่ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ และกระบวนการติดตามและประเมินผลก็จำเป็นสำหรับการปรับปรุง ท้ายที่สุดมีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไทยตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อไป

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

ความมั่นคงของประเทศไทยมีความสำคัญต่อความก้าวหน้าและความสุขของสังคม ตลอดจนการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญและจัดการกับความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ สภาความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอนโยบายและแผนแห่งชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ แผนนี้เป็นกรอบในการดำเนินการเพื่อป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับภัยคุกคาม เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ โดยพัฒนาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแผนประกอบด้วยเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ตัวบ่งชี้ และกลยุทธ์สำหรับประเด็นด้านความปลอดภัยแต่ละประเด็น ตลอดจนการวิเคราะห์แนวโน้มในบริบทด้านความปลอดภัย ความสำเร็จของแผนนี้ต้องอาศัยการรวมพลังทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วม ประสาน และบูรณาการการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติติดตามและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนนี้

โดยภาพรวมแล้วรัฐบาลมุ่งสร้างชาติให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ผ่านนโยบายและแผนระดับชาติด้านความมั่นคง

หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องปกป้องความมั่นคงของชาติและจัดให้มีการทหารและข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดให้นโยบายและแผนด้านความมั่นคงของชาติครอบคลุมนโยบายภายในประเทศและต่างประเทศ นโยบายทางทหารและเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ แผนระดับชาติเป็นกรอบสำหรับส่วนราชการในการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์เฉพาะด้านความมั่นคง แผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ แผนบริหารจัดการวิกฤต หรือการปฏิบัติราชการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำให้เป็นไปตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

สถานการณ์และบริบทความมั่นคง

๑. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก

โดยสรุป ภูมิทัศน์ทางการเมืองระหว่างประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับการเกิดขึ้นของขั้วอำนาจใหม่ ๆ เช่น BRICS ซึ่งท้าทายระเบียบโลกที่มีอยู่ ประเทศไทยก็เหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่ต้องนำทางสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนนี้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่สมดุลกับประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ นอกจากนี้ การครอบครองและพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงยังเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อความมั่นคงของโลก ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ขยายและการลักลอบนำเข้า ประชาคมระหว่างประเทศยังต้องทำงานร่วมกันเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเมืองและเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ

๒. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค

การปรับนโยบายและการดำเนินการของชาติมหาอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น การริเริ่ม One Belt One Road ของจีน มีเป้าหมายเพื่อขยายอิทธิพลและบรรลุผลประโยชน์ของตนเองผ่านอำนาจทางการทหารและเศรษฐกิจ ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม มีความพยายามที่จะขยายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการพัฒนาในกลุ่มภูมิภาค เช่น ประชาคมอาเซียน ซึ่งสามารถส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองและเศรษฐกิจและโอกาสในการเชื่อมโยง อย่างไรก็ตาม มีความท้าทายในการสร้างชุมชน รวมถึงความแตกต่างในด้านการปกครองและเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ ความขัดแย้งด้านดินแดนและการใช้กำลังทหารยังก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคง เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีพรมแดนที่ไม่ชัดเจน และงบประมาณทางทหารที่เพิ่มขึ้น ประการสุดท้าย สถานที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ของประเทศไทยสำหรับเส้นทางเดินเรือและทรัพยากรธรรมชาติทำให้ประเทศไทยตกเป็นเป้าหมายของประเทศมหาอำนาจ แต่ก็เสี่ยงต่อภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การทำลายสิ่งแวดล้อม การลักลอบค้าของเถื่อน และการละเมิดลิขสิทธิ์

๓. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ

ประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่คุกคามความมั่นคงและความสามัคคีของสังคม ทั้งการเคลื่อนไหวที่กระทบต่อสถาบันกษัตริย์ ความขัดแย้งทางการเมือง ความไม่

สงบในจังหวัดชายแดน วิฤติความไว้วางใจต่อผู้นำ ปัญหายาเสพติด และความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์กลายเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนเนื่องจากการกล่าวอ้างและวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นเท็จเกี่ยวกับเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยพัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วม แต่ปัญหาเชิงโครงสร้าง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการเข้าถึงทรัพยากรยังคงอยู่ ซึ่งนำไปสู่การแตกแยกทางความคิด ปัญหายาเสพติดยังคงส่งผลกระทบต่อประชากรโดยเฉพาะเยาวชน และความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการใช้ทรัพยากรที่ไม่สมดุล เพื่อเอาชนะความท้าทายเหล่านี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนา ศักยภาพ ความรู้ และความพร้อมในการจัดการวิกฤตการณ์และภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนขยายความร่วมมือกับประชาคมโลก

๔. ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงข้ามพรมแดน

นโยบายและแผนแห่งชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) เน้นย้ำถึงลักษณะการขยายตัวของภัยคุกคามข้ามชาติอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ภัยคุกคามเหล่านี้รวมถึงการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการอพยพของประชากร ปัจจัยขับเคลื่อนการก่อการร้ายเกิดจากความคับแค้นใจที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เชื้อชาติ และวัฒนธรรม ประกอบกับความเชื่อทางศาสนาที่เปลี่ยนไปเป็นพลังขับเคลื่อน ความเชื่อมโยงระหว่างการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติก็ขยายวงกว้างออกไป และการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ได้เพิ่มความเสี่ยงของการก่อการร้ายและการแพร่กระจายของลัทธิสุดโต่ง การอพยพของประชากรซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายส่งผลให้เกิดปัญหาการเนรเทศ ส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น มิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพัฒนาเทคโนโลยีและการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมต่อทางไซเบอร์ ระบบคมนาคมขนส่ง และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดภัยคุกคามใหม่ ๆ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ ความมั่นคงทางอาหารและน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความขัดแย้ง ทรัพยากร โรคระบาด และความมั่นคงทางพลังงาน

แผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายและแนวทางการดำเนินการ ๔ เรื่อง

๑. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. การปกป้องและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

๓. การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและศักยภาพการป้องกันประเทศ

๔. การรักษาความมั่นคงภายในประเทศและระหว่างประเทศ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ๑๖ ด้าน

๑. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ

๓. ป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน

๕. สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ
๖. ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
๗. จัดระบบ ป้องกัน แลแก้ไขปัญหามลพิษข้ามพรมแดน
๘. เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน
๙. เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต
๑๐. เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์
๑๑. รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒. เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร
๑๓. พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
๑๔. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ
๑๕. พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ
๑๖. เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ๑๙ แผน

๑. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. การสร้างความสามัคคีปรองดอง
๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
๔. การรักษาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน
๕. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์
๖. การป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด
๗. การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ
๘. การรักษาความมั่นคงทางทะเล
๙. การบริหารจัดการผู้พลบหนีเข้าเมือง
๑๐. การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์
๑๑. การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยทุจริต
๑๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงทางไซเบอร์
๑๓. การรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๔. การรักษาความมั่นคงทางพลังงาน
๑๕. การรักษาความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ
๑๖. การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ
๑๗. การพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ
๑๘. การข่าวกรองและการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง
๑๙. การรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ

แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ.๒๕๕๙ – ๒๕๖๔

นโยบายของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ประกาศไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และเน้นความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาข้อพิพาทด้านการบริหารจัดการชายแดน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (สมช.) ได้รับมอบหมายให้จัดทำกลไกและรูปแบบการบริหารจัดการชายแดนโดยมีเป้าหมายเร่งด่วนในปี ๒๕๕๘ เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการชายแดนความมั่นคงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านความมั่นคงไว้อย่างชัดเจน และส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดน แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) เป็นแนวทางสำหรับการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนและการสร้างช่องทางสำหรับการทำงานในภาวะวิกฤต แผนนี้จะรองรับภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนหลังการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สถานการณ์ความมั่นคงในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔ แบ่งออกเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงทั้งเก่าและใหม่ ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทของภูมิภาค และมีศักยภาพที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยรวม ภัยคุกคามด้านความมั่นคงแบบดั้งเดิม เช่น การสู้รบตามแนวชายแดน การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และการลักลอบค้าอาวุธ ยังคงมีความสำคัญและเป็นความท้าทายต่อความมั่นคงของประเทศ ในทางกลับกัน ภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม เช่น ยาเสพติด แรงงานผิดกฎหมาย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และการก่อการร้าย กลายเป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและความมั่นคงของประเทศ แผนบริหารจัดการป้องกันชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) จัดทำขึ้นเพื่อบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมุ่งประโยชน์ต่อเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและความมั่นคงของประเทศตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในอนาคต

แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) มีแนวทางที่ครอบคลุมในการป้องกันและจัดการชายแดน มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการป้องกันชายแดนที่สามารถต้านทานภัยคุกคามด้านความมั่นคง สนับสนุนการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมธรรมาภิบาลผ่านการดำเนินการทางกฎหมาย โดยเสนอแนะให้พัฒนาระบบแจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังตรวจสอบปัญหา ด้านความปลอดภัยในจุดข้ามแดนและบริเวณชายฝั่งทะเล ประเด็นสำคัญของแผน ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลการข้ามพรมแดน การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวด การจัดระบบสำหรับแรงงานข้ามชาติ และการปรับปรุงการเฝ้าระวังในพื้นที่ที่มีปัญหาเขตแดนทับซ้อนหรือข้อพิพาท แผนดังกล่าวยังเน้นสนับสนุนการปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ชายแดนและเฝ้าระวังพื้นที่ชายฝั่งเพื่อป้องกันภัยคุกคามด้านความมั่นคง ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล โดยรวมแล้ว แผนดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความมั่นคงชายแดน การค้า และปกป้องความมั่นคงของชาติไทย

แผนปฏิบัติการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ระบุงบภัยคุกคามด้านความมั่นคงทั้งแบบดั้งเดิมและที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิมซึ่งมีความซับซ้อน อ่อนไหว และมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ภัยคุกคามเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คณะมนตรีได้พัฒนาแผนการรักษาความมั่นคงที่ครอบคลุมในสี่มิติ: การรักษาอธิปไตย ดินแดน ฐานทรัพยากร และโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การรักษารูปแบบของรัฐ สถาบันหลัก ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การรักษาคุณค่าพื้นฐานของคนในชาติ ความปลอดภัย และความผาสุกของประเทศ และรักษาคุณภาพทางการเมืองระหว่างประเทศและปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ มิติทั้งสี่นี้มีความสัมพันธ์กันและต้องการแนวทางที่สมดุลซึ่งปกป้องผลประโยชน์ของชาติ ในขณะที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ แผนดังกล่าวประกอบด้วยมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ ความมั่นคงชายแดน การก่อการร้าย ความมั่นคงทางสังคม การละเมิดสิทธิมนุษยชน และปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศ

เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ

เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ (International Boundary Line) หมายถึง เส้นสมมติที่กำหนดขึ้นระหว่างรัฐหรือประเทศ เพื่อแสดงว่า ขอบเขตอำนาจอธิปไตยของรัฐ หรือประเทศนั้น ๆ ได้มาถึงสิ้นสุดที่เส้นสมมตินี้ เส้นแบ่งเขตแดนดังกล่าว อาจกำหนดขึ้น โดยอาศัยสภาพทางธรรมชาติ หรืออาจเป็นสิ่งที่มนุษย์จัดทำขึ้นก็ได้ ทั้งนี้ เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ จะต้องมีการระบุรายละเอียดไว้ในเอกสารสัญญา และมีแผนที่ประกอบ รวมทั้ง มีหลักเขตแดนปักไว้บนพื้นที่ภูมิประเทศ ให้สังเกตเห็นได้ชัดเจน

การกำหนดเส้นเขตแดน (Delimitation of Boundary)

หมายถึง การกำหนดแนวแบ่งเส้นเขตแดนกันไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในรูปหลักฐานทางเอกสารสนธิสัญญา หรือกำหนดเส้นเขตแดนลงในแผนที่หรือแผนผัง ตามผลที่ได้จากการเจรจาแบ่งเส้นเขตแดนระหว่างประเทศของประเทศทวีภาคี ในสำนักงาน หรือบนโต๊ะเจรจาว่า แนวเส้นเขตแดนจะให้เป็นอย่างใด เช่น ให้เป็นไปตามสันปันน้ำ (Watershed) หรือร่องน้ำลึก (Thalweg) หรือสภาพธรรมชาติอื่น ๆ หรือเป็นแนวเส้นตรง

การปักปันเขตแดน (Demarcation of Boundary)

หมายถึง การแบ่งเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ โดยการจัดตั้ง คณะกรรมการปักปันเขตแดนระหว่างประเทศ เพื่อร่วมกันชี้ชัด หรือเจาะจงลงไปว่า เส้นแบ่งเขตแดนของรัฐหรือประเทศที่กำหนดกันไว้ในชั้นการกำหนดเส้นเขตแดนนั้น จะอยู่ ณ ที่ใด ในภูมิประเทศ โดยคณะกรรมการปักปันเขตแดนดังกล่าว จะต้องสร้างหลักเขตแดน เพื่อเป็นเครื่องหมายลงในภูมิประเทศ หรือบนพื้นแผ่นดิน เป็นหลักฐานแสดงแนวเส้นเขตแดนระหว่างกันไว้ให้ปรากฏอย่างชัดเจน

บริเวณชายเขตแดน หรือแนวพรมแดน (Frontier)

หมายถึง พื้นที่บริเวณชายเขตแดน ซึ่งมีความคาบเกี่ยวระหว่างประเทศที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกัน และมีสภาพเป็นไปตามเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ โดยไม่มีข้อกำหนดที่แน่ชัดว่า

จะครอบคลุมบริเวณพื้นที่ ทั้งในด้านยาว และด้านกว้าง ลึกเข้าไปในประเทศหนึ่งประเทศใดมากหรือน้อยเท่าใด

ชายแดน (Border)

หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่รัฐใช้อำนาจอธิปไตยของตนได้ ภายในขอบเขต ของแนวเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ ที่มีพื้นที่โดยรอบ ไปตามแนวเส้นแบ่งเขตแดนดังกล่าว โดยไม่มีข้อกำหนดที่แน่ชัดว่า จะต้องอยู่ลึก หรือครอบคลุมพื้นที่เข้าไปจากเส้นแบ่งเขตแดน ด้านละเท่าใด

เส้นแบ่งเขตแดนทางบก (Land Boundary Line)

หมายถึง เส้นแบ่งเขตแดนที่กำหนดหรือปักปันไปตามภูมิประเทศ ที่เป็นพื้นแผ่นดิน รวมไปถึงลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแม่น้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเลสาบ และอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินด้วย

การบริหารจัดการชายแดนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

สถานการณ์ภัยคุกคามด้านความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบันมีการผสมผสานระหว่างภัยคุกคามที่ซับซ้อนและไม่เป็นรูปแบบเดิม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประชาชนและประเทศโดยรวม การที่ประเทศมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงบริเวณชายแดนและชายฝั่งทะเล ชายแดนยังเป็นแหล่งกำเนิดของภัยคุกคามนอกรูปแบบ เช่น ผู้อพยพผิดกฎหมาย ปัญหาแรงงานต่างด้าว ผู้ลี้ภัยหนีภัยสงคราม ค้าขายสินค้าผิดกฎหมาย หรือแม้กระทั่งเป็นที่หลบซ่อนของอาชญากร เพื่อให้ความสัมพันธ์ไทย-ลาวยังคงดำเนินต่อไปได้ดีในอนาคต รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายหลักในการแก้ไขปัญหาพรมแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคงโดยแบ่งเป็นการออกตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและแนวโน้มของภัยคุกคามในแต่ละพื้นที่ประกอบกับ แผนพัฒนาความมั่นคงชายแดน ประเทศไทยยังต้องเตรียมรับมือกับภัยคุกคามนอกรูปแบบที่เกิดจาก “วาทกรรมที่ว่าด้วยการไร้พรมแดน” และแสวงหาความร่วมมือกับกองกำลังและนโยบายของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของมนุษย์ไปพร้อมกัน

อาเซียน ๒๐๒๕

การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๒๗ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย จัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองการก่อตั้งประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในปี ๒๕๕๘ และจัดทำแผนวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนปี ๒๕๖๘ บรรดาผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ระลึกถึงวิสัยทัศน์ของพวกเขาเกี่ยวกับประชาคมที่บูรณาการ สงบสุข และมีเสถียรภาพ ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันที่สร้างขึ้นบนแรงบันดาลใจของสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ และข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พวกเขาตกลงที่จะกระชับกระบวนการบูรณาการให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นประชาชน และประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน พวกเขายังมองว่าอาเซียนเป็นภูมิภาคที่มองโลกภายนอกด้วย

ขีดความสามารถที่เพิ่มขึ้นในการตอบสนองต่อความท้าทายอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ยังคงรักษาความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนและเสริมศักยภาพของภูมิภาคด้วยความสามารถในการคว้าโอกาสและจัดการกับความท้าทายในทศวรรษหน้า

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในหัวข้อนี้ ผู้นำอาเซียนได้ร่างวิสัยทัศน์ของพวกเขาสำหรับประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนภายในปี ๒๕๖๘ ผู้นำอาเซียนมีเป้าหมายที่จะสร้างชุมชนที่เป็นหนึ่งเดียว ครอบคลุม และยืดหยุ่น ซึ่งผู้คนสามารถอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย กลมกลืน และมั่นคง โดยยังคงรักษาหลักการพื้นฐาน ค่านิยมร่วมและบรรทัดฐานของอาเซียน พวกเขาเน้นย้ำถึงความสำคัญของการใช้แนวทางที่ครอบคลุมในการรักษาความปลอดภัยเพื่อจัดการกับความท้าทายที่มีอยู่และที่เกิดขึ้นใหม่ การแก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทอย่างสันติ เสริมสร้างความมั่นคงและความร่วมมือทางทะเล และเพิ่มความร่วมมืออย่างลึกซึ้งกับพันธมิตรภายนอก ผู้นำอาเซียนมุ่งมั่นที่จะสร้างประชาคมตามกฎหมายที่เคารพสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล และหลักนิติธรรม และส่งเสริมความอดกลั้น ความพอประมาณ และความสามัคคีในความหลากหลาย พวกเขายังให้คำมั่นว่าจะรักษาจิตวิญญาณของการเป็นศูนย์กลางของอาเซียนและยังคงเป็นแรงผลักดันหลักในการสร้างสถาปัตยกรรมระดับภูมิภาคที่มีการพัฒนา

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถูกกำหนดให้เป็นประชาคมที่มีการบูรณาการสูง มีการแข่งขัน มีนวัตกรรม และมุ่งเน้นผู้คนที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้บรรลุสิ่งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนดำเนินการเพื่อเพิ่มการค้า การลงทุน และการสร้างงานให้ก้าวหน้า วาระตลาดเดียว ส่งเสริมการเติบโตของผลิตภาพ นวัตกรรม ธรรมาภิบาล และการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความเชื่อมโยงและความร่วมมือในแต่ละภาคส่วน และส่งเสริมการพัฒนาที่เท่าเทียมกันและการเติบโตอย่างครอบคลุม นอกจากนี้ อาเซียนมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้เล่นระดับโลกที่ใช้แนวทางที่เป็นระบบและสอดคล้องกันในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจภายนอก ส่งเสริมการรวมตัวทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และรับมือกับภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นในเวทีเศรษฐกิจโลก

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผู้นำอาเซียนมุ่งมั่นที่จะสร้างประชาคมที่ครอบคลุมและบูรณาการภายในปี ๒๕๖๘ ซึ่งประกอบด้วยประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน พวกเขามุ่งมั่นที่จะสร้างภูมิภาคที่สงบสุข มั่นคง และมั่งคั่งที่ตอบสนองต่อความต้องการและแรงบันดาลใจของประชาชน ผู้นำอาเซียนตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค การเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม และความร่วมมือทางวัฒนธรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเหล่านี้ พวกเขาจะทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งสู่อาเซียนที่เหนียวแน่น แข็งแรงได้ มีนวัตกรรม ยั่งยืน ยืดหยุ่น และมุ่งเน้นผู้คน ซึ่งรวมเข้ากับเศรษฐกิจโลกและรับมือกับภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นในเวทีเศรษฐกิจโลก

ยุทธศาสตร์ชาติไทยต่ออาเซียนและระหว่างประเทศ

การใช้ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงต่างประเทศ เช่น หลัก 5 มีความสำคัญในการวิเคราะห์บริบทด้านความมั่นคงในอาเซียนในสถานการณ์ระหว่างประเทศ เช่น การแข่งขันทางการค้า อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ และการระบาดของโควิด-๑๙ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตและความมั่นคงด้านสุขภาพ นอกจากนี้ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นสถานการณ์ที่ต้องให้ความสำคัญและห่วงใย

ในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ชาติเป็นทิศทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศ ภูมิภาคอาเซียนเผชิญกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงต่าง ๆ รวมถึงอิทธิพลของอเมริกาและจีนที่มีต่อมิติด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมของอาเซียน ดังนั้น สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติไทย อาเซียน และสถานการณ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังเลือกกรณีศึกษาเพื่อตรวจสอบผลกระทบ โอกาส หรือภัยคุกคามจากสถานการณ์ใด ๆ ต่อประเทศไทย ตามด้วยข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยเป็นแผนระดับที่ ๑ ที่กำหนดเป้าหมายและแนวทางไปสู่อนาคตที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน แผนระดับที่ ๒ เป็นแผนปฏิบัติการที่มีเนื้อหาละเอียดและตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งรวมถึงแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ แผนแม่บทเฉพาะกิจได้จัดทำขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งรวมถึงแผนแม่บทด้านความมั่นคงและแผนแม่บทด้านการต่างประเทศ แผนระดับที่ ๓ เป็นแผนที่ส่วนราชการจัดทำขึ้น เพื่อปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนระดับที่หนึ่งและสอง ประกอบด้วยแผนปฏิบัติการสำหรับโครงการ กิจกรรม และงบประมาณที่จะดำเนินการ บางหน่วยงานใช้แผนปฏิบัติราชการเป็นแผนระดับที่ ๓ แทนการจัดทำแผนปฏิบัติการ เช่น สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

โดยเมื่อศึกษาเป้าหมายและประเด็นสำคัญมีด้วยกัน ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑) มีความมั่นคง ๒) มีความมั่งคั่ง ยั่งยืน ๓) มีมาตรฐานสากล ๔) มีสถานะและเกียรติภูมิและ ๕) มีพลัง ทั้งนี้แผนรองรับ (แผนย่อย) ของแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศ ยึดหลัก ๕ S/๕ มิเพื่อตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติในแผนระดับที่ ๑ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในแผนที่ ๒ โดยแผนการต่างประเทศ 5S ประกอบด้วย Security ประเทศมีความมั่นคง Sustainability ความมั่งคั่ง ยั่งยืน Standard ความเป็นมาตรฐานสากล Status มีเกียรติภูมิ และ Synergy มีพลัง โดย S ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงคือ S-Security

บทบาทและหน้าที่ของภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชนในการจัดระเบียบและกฎหมายในการป้องกันเขตพื้นที่ชายแดน

การกำหนดทำที่และจัดลำดับความเร่งด่วนกิจกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงของไทยต่อกลุ่มประเทศรอบบ้านกรมกิจการชายแดนทหารได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงของไทยต่อประเทศรอบบ้าน ให้สอดคล้องกับ แนวทางการกำหนดทำที่และจัดลำดับความเร่งด่วนกิจกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงของกองทัพไทยต่อกลุ่มประเทศอาเซียน พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๗๐ เพื่อให้การดำเนินงานความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงของไทยกับประเทศรอบบ้าน เป็นไปตามแนวทางที่กองทัพไทยกำหนด มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ไทย กับ สปป.ลาว มีกลไกและกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจพิจารณาจัดลำดับความเร่งด่วนกิจกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคง ดังนี้

ความร่วมมือด้านความมั่นคงที่ควรส่งเสริมและมีความเร่งด่วนมาก ได้แก่

๑. การประชุมหารือทวิภาคีระดับสูง ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ (Joint Commission on Cooperation : JC) การประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Commission : JBC) การประชุมคณะกรรมการร่วมการรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไปไทย – ลาว (General Border Committee : GBC) และการประชุมคณะอนุกรรมการชายแดนทั่วไปไทย – ลาว (Sub – General Border Committee: Sub – GBC)

๒. การแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับของผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๓. การแลกเปลี่ยนด้านการข่าว

๔. การศึกษา

๕. การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ความร่วมมือด้านความมั่นคงที่ควรส่งเสริมและมีความเร่งด่วนปานกลาง ได้แก่

๖. การแพทย์ทหาร

๗. ความร่วมมือด้านแผนที่

๘. การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ

๙. การปฏิบัติการทุนระเบิดเพื่อมนุษยธรรม

๑๐. การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๑๑. การฝึกอบรมโครงการเกษตรและปศุสัตว์

๑๒. ความร่วมมือด้านอื่น ๆ อาทิ การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ดนตรี แข่งขันกีฬา ระหว่างกองทัพเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ **ความร่วมมือด้านความมั่นคงที่ควรส่งเสริมแต่ยังมีความเร่งด่วนน้อย ได้แก่**

๑๓. การฝึกทางทหาร

นโยบายและมาตรการในการจัดระบบป้องกันและการสื่อสาร เพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

วิสัยทัศน์

“จัดระบบป้องกันและการสื่อสารให้ครอบคลุมพื้นที่ชายแดน ชุมชนมีความเข้มแข็ง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนในพื้นที่ชายแดนได้อยู่อาศัยอย่างสงบสุขสันติและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน คาดการณ์ และเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ล่วงหน้า”

พันธกิจ

๑. การจัดระบบป้องกัน

๒. การสื่อสาร

๓. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

๔. การ ปจว. /ปชส. และการช่วยเหลือประชาชน

๕. การติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดระบบป้องกันในพื้นที่บริเวณชายแดน และเกาะแก่ง ให้สอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศและระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ ด้วยการผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๒. เพื่อจัดวางระบบสื่อสารบริเวณชายแดน และเกาะแก่งให้มีระบบเครือข่ายที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถใช้ประโยชน์ใน การติดต่อสื่อสารร่วมกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓. เพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน และเกาะแก่งให้มีความเข้มแข็ง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประชาชนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและเกิดความมั่นคงในทุก ๆ ด้าน

๔. เพื่อปฏิบัติการจิตวิทยาประชาสัมพันธ์ และช่วยเหลือประชาชนชาวไทย ที่ได้รับความเดือดร้อนและผลกระทบจากปัญหาความมั่นคง

๕. เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกประสานงาน กำกับดูแล และติดตามประเมินผลการจัดระบบป้องกันและการสื่อสารเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายการดำเนินการ

๑. การจัดระบบป้องกัน

๑.๑ ให้หมู่บ้านในตำบลชายแดน และเกาะแก่ง และหมู่บ้านที่มีปัญหาความมั่นคงในพื้นที่เป้าหมาย มีระบบป้องกันที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศ

๑.๒ ประชาชนในหมู่บ้านได้รับอาวุธยุทโธปกรณ์และสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารเมื่อมีเหตุการณ์จำเป็น

๑.๓ ประชาชนได้รับการฝึกอบรมร่วมกับกำลังประจำถิ่นและกำลังประจำการพร้อมรับสถานการณ์ตั้งแต่ยามปกติ

๑.๔ ให้มีการจัดระบบหมู่บ้านและกลุ่มพลังมวลชนในหมู่บ้านตำบลชายแดน และเกาะแก่ง โดยเน้นความมีเอกภาพและประสิทธิภาพ และให้มีอุปกรณ์ป้องกันภัยเบื้องต้น พร้อมทั้งจัดทำแผนการระวังป้องกันชุมชน

๑.๕ ผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนา และป้องกันปัญหาในพื้นที่ โดยมีการประสานและวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยที่รับผิดชอบเพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

๑.๖ เป้าหมายด้านคน/ชุมชน จะต้องพัฒนากำลังประชาชนและบุคลากรจากทุกภาคส่วนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดน และเกาะแก่งให้มีจิตสำนึกในความรักชาติ หวงแหนแผ่นดิน มีความเข้มแข็งและมีความพร้อม สามารถผนึกกำลังปฏิบัติการร่วมกับฝ่ายทหาร และส่วนราชการต่าง ๆ ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามแผนป้องกันประเทศ และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๒. การจัดระบบการสื่อสาร

๒.๑ พื้นที่ชายแดน และเกาะแก่ง มีระบบการสื่อสารที่ครอบคลุมสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ทั้งฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นข่ายแจ้งเตือนภัยได้ตั้งแต่ในสถานการณ์ปกติ

๒.๒ จัดตั้งศูนย์ภูมิสารสนเทศทางบกในพื้นที่ขึ้น เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจ และติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงได้อย่างเป็นระบบ

๒.๓ จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครประชาชน รวมทั้งมีการอบรมเพื่อให้ความรู้ในการใช้งาน และปรนนิบัติบำรุงเครื่องมือสื่อสารให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องและให้สามารถรายงานข่าวสารที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบได้

๓. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

๓.๑ คน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายได้รับการเสริมสร้างศักยภาพจนเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งที่สามารถควบคุมได้ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๓.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย ให้เอื้ออำนวยต่อการอยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๓ จัดการลาดตระเวน ฝ้าตรวจ และจัดระเบียบการสัญจรข้ามแดนช่องทางผ่านเข้า – ออก ทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้เอื้อต่อการสนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมการค้าชายแดนได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

๓.๔ เป้าหมายด้านพื้นที่ จะต้องพัฒนาและสร้างแนวเขตแดนทางบกและทางน้ำให้มีความชัดเจน ตลอดจน บำรุงรักษาบูรณะหลักเขตแดน รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการเจรจาแก้ไขปัญหาเขตแดนทั้งทางบก และทางน้ำกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเดินของร่องน้ำหรือแม่น้ำที่ทำให้พื้นที่ทางพื้นดินเปลี่ยนแปลงไป

๓.๕ ประสานระบบการชลประทาน เช่น การขุดคูคลอง การสร้างอ่างเก็บน้ำ และการปลูกป่าให้เป็นเครื่องกีดขวางเพื่อป้องกันการรุกกล้าอิปไตยและการกระทำผิดกฎหมาย อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และเกาะแก่ง

๔. การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์และการช่วยเหลือประชาชน

๔.๑ ดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยาต่อเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ชายแดน และเกาะแก่งให้มีจิตสำนึกด้านความมั่นคง รักและหวงแหนแผ่นดิน ไม่ละทิ้งถิ่นฐาน และให้ความร่วมมือกับทางราชการด้วยความเต็มใจ ด้วยการใช้สื่อทุกรูปแบบ

๔.๒ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตามแนวชายแดน และเกาะแก่ง ให้ตระหนักถึงความสำคัญในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ชายแดน และเกาะแก่ง และแก้ปัญหาด้วยความริเริ่มของชุมชนเอง

๔.๓ ให้ความช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมทั้งเตรียมแผนการอพยพประชาชน แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อปฏิบัติช่วยเหลือทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้วยการจัดเตรียมสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้แต่เนิ่น

๕. การติดตามประเมินผล

๕.๑ ดำเนินกรรมวิธีข้อมูล ด้วยการจัดเก็บ บันทึก การวิเคราะห์และการประเมินผล อย่างเป็นระบบ เพื่อการติดตามผลและประเมินกระบวนการในขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการให้ เป็นไปตามแนวทางหรือแผนแม่บทที่ได้วางไว้ล่วงหน้า

๕.๒ นำผลจากการประเมินที่ได้รับมาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานให้ เหมาะสมสอดคล้องต่อสถานการณ์เพิ่มขึ้น

๕.๓ ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล เพื่อประเมิน ความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ โดยพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และผลกระทบ (Impact) ว่าเป็นไปตาม แผนงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่

ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า ขายแดน

อุปสรรคการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว

๑. ชาวลาวนิยมสินค้านำเข้าจากประเทศไทย เนื่องจากสินค้าไทยมีคุณภาพดี แต่เนื่องจากมีแหล่งผลิตจากประเทศอื่นซึ่งราคาต่ำกว่าสินค้าจากไทย ทำให้สินค้าไทยประสบปัญหา การแข่งขันทางด้านราคา จนต้องสูญเสียส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) บางส่วน

๒. นโยบายและกฎระเบียบทางการค้าเปลี่ยนแปลงบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า จึงทำให้ในบางครั้งผู้ส่งออกไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าตามสัญญาซื้อขายที่ได้ตกลงกันไว้

๓. รัฐบาล สปป.ลาวกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทนำเข้าของลาวต้องมีสัดส่วนมูลค่าการ นำเข้าต่อมูลค่าการส่งออกในอัตรา ๖๐ : ๔๐ ทำให้บริษัทนำเข้าบางแห่งต้องลดการนำเข้าสินค้าจาก ไทย เนื่องจากไม่สามารถส่งออกสินค้าได้ครบตามเงื่อนไขดังกล่าว

๔. เนื่องจากตลาดในสปป.ลาวมีขนาดเล็กและอยู่กระจัดกระจาย ทำให้ค่าขนส่งเพื่อ เข้าถึงผู้บริโภคสูงราคาจำหน่ายจึงสูงตามไปด้วย

อุปสรรคการลงทุนใน สปป.ลาว

๑. แม้ว่าอัตราค่าจ้างแรงงานในสปป.ลาวต่ำแต่อัตราค่าจ้างได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอัตราการเปลี่ยนแปลงงานค่อนข้างสูง โดยเฉพาะแรงงานที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนสามารถ ข้ามฝั่งแม่น้ำโขงเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ง่าย ทั้งยังขาดทักษะและระเบียบวินัยการทำงาน ในภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้มีกำลังแรงงานจำกัด

๒. ระบบสาธารณูปโภคไม่พร้อม เป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการขนส่ง

๓. ขาดระบบฐานข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน และขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี

๔. กฎระเบียบไม่มีความชัดเจน ทำให้ไม่สามารถวางแผนและคาดการณ์ผลตอบแทน จากการค้าและการลงทุนได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง

๕. ชาวต่างชาติไม่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ถึงแม้ว่านักลงทุนต่างชาติสามารถขอ ต่ออายุการครอบครองที่ดินที่ได้รับสิทธิจากการเช่าหรือสัมปทาน แต่ขาดหลักประกันที่จะสร้างความ มั่นใจในการลงทุนโครงการขนาดใหญ่

ความผิดทางศุลกากร

๑. ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร
๒. ความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีอากร
๓. ความผิดฐานสำแดงเท็จ
๔. ความผิดฐานนำของต้องห้ามต้องจำกัดเข้ามาในหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร
๕. ความผิดฐานฝ่าฝืนพิธีการศุลกากร

ความเป็นมาของพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชนตามแนวชายแดน

การสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชนตามแนวชายแดนลาวและไทยต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำทางการเมือง และประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายแดน มาตรการทางการเมืองและความมั่นคงควรดำเนินการผ่านข้อตกลงและความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของทั้งสองประเทศ มาตรการทางเศรษฐกิจควรรับประกันว่าผลประโยชน์ทางการค้าจะกระจายอย่างเท่าเทียมกันในหมู่ประชาชน และป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและธุรกิจที่ดำเนินการในพื้นที่ นอกจากนี้ มาตรการทางสังคมและวัฒนธรรมควรเสริมสร้างวัฒนธรรมของชุมชนและส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยสรุป นโยบายควรคำนึงถึงความต้องการและความปรารถนาของประชาชน และควรกำหนดข้อตกลงระหว่างชุมชนด้วยกันเองเพื่อป้องกันความขัดแย้งและส่งเสริมการพัฒนา

การเมืองและความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนลาวและไทยขึ้นอยู่กับแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐของทั้งสองประเทศและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน นักการเมืองต้องเข้าใจความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อความเป็นอยู่ การแก้ไขข้อขัดแย้งเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในบันทึกพินักงานและสัญญาประชาคม ซึ่งมีผลในการป้องกันข้อขัดแย้ง ภัยคุกคามได้รับการจัดการตามบันทึกที่มีอยู่และการบริหารพื้นที่การอยู่ร่วมกันได้รับการจัดการเพื่อประโยชน์ของทั้งสามประเทศ การเปิดจุดผ่านแดนเพื่อการค้าอย่างสันติ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาในภูมิภาค

การส่งเสริมเศรษฐกิจตามแนวชายแดนไทย-ลาวเป็นสิ่งที่ทำหายเนื่องจากช่องว่างการพัฒนาที่มีอยู่ระหว่างทั้งสองประเทศ ปัญหาหนึ่งของฝั่งไทยคือปัญหาแรงงานข้ามชาติเดินทางเข้ามาในประเทศ ส่วนฝั่งลาวมีชุมชนแออัดตามแนวชายแดน เนื่องจากชาวลาวเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนในด้านแรงงาน การค้า การลงทุน และความร่วมมือด้านโลจิสติกส์ ด้านแรงงานที่สำคัญประการหนึ่งคือการจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะแรงงานลาว ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัด โดยเฉพาะในด้านการเกษตร บริการ และการค้า ชายแดนยังมีศักยภาพในการเป็นตลาดซื้อขายผักและผลไม้ซึ่งเป็นผลผลิตสูงของชุมชนทั้งสองฝั่ง อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนภาคการเกษตรในลาว

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประเพณีในพื้นที่ชายแดนมีลักษณะพิเศษที่แสดงเรื่องราวของตำนาน ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ชายแดนลาว ได้แก่ งานสงกรานต์ของชาวสำโรงและการละเล่นพื้นเมืองของหมู่บ้าน ปัจจุบันชายชายแดนยังคงรักษาความผูกพันทางวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่แบบไทย มีอุปสรรคด้านภาษาทำให้หลายครัวเรือนแต่งงานระหว่างชาวไทยและชาวลาวในฐานะเพื่อนและครอบครัว คนไทยชอบเดินทางไปวัดทางฝั่งลาว เพื่อทอดกฐินทั้งเพื่อทำบุญของคนในชุมชน และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางการทูตของหน่วยงานต่าง ๆ ชาวลาวเดินทางเข้าไทยเพื่อทำบุญฝั่งไทยเช่นกันโดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนา งานบุญ และเทศกาลสงกรานต์ปีใหม่แห่งมิตรภาพไทย-ลาว การทำกิจกรรมร่วมกันโดยได้รับความร่วมมือจากสมาคม ภาคเอกชน และภาครัฐ ได้กระตุ้นเศรษฐกิจชายแดนไปแล้ว อีกทั้งยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและเปิดโอกาสให้ชายชายแดนได้เรียนรู้และใกล้ชิดกันมากขึ้นผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ชาวบ้านในพื้นที่ไปมาหาสู่กันผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การค้าข้ามแดน การซื้อสินค้าในฝั่งไทย การรับจ้าง ขณะที่คนไทยมุ่งการท่องเที่ยวและการค้าเป็นการลงทุนหลัก หน่วยงานท้องถิ่นได้รับการติดต่อผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น การประชุมปรึกษาหารือ (ยาเสพติด แรงงาน ความร่วมมือด้านการศึกษา) การช่วยเหลือชาวลาว กิจกรรมแข่งรถ กีฬาและเกมส์ เจ้าหน้าที่รัฐข้ามแดนไปมาหาสู่กันในสังคมจะพบมิตรเข้าร่วม งานบุญ งานประเพณี เช่น งานแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ เข้าข้ามแดนไปเรียนฝั่งไทย เยนกลับ หรือร่วมกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจสังคมที่จัดในฝั่งไทย

แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

เฮเลน โนวลิส นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ให้แนวความคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้พื้นฐานองค์ประกอบของปัญหาเสพติดของคน ยา และ สิ่งแวดล้อมไว้ ๔ รูปแบบ คือ

๑. แนวความคิดตามทฤษฎีของศีลธรรมและกฎหมาย (The legal & Moral Model): มุ่งเน้นไปที่การแยกแยะระหว่างยาที่ปลอดภัยและยาอันตราย และออกกฎหมายเพื่อให้ยาอันตรายห่างไกลจากผู้คน เน้นการปกป้องผู้บริโภคและการลงโทษผู้กระทำความผิด

๒. แนวความคิดตามทฤษฎีของสุขภาพอนามัย (The Public Health Model) : มองว่าการติดยาเป็นปัญหาสาธารณสุข คล้ายกับโรคติดต่อ เน้นการป้องกันการติดยาโดยขึ้นราคา ออกกฎหมาย ควบคุม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา

๓. แนวความคิดตามทฤษฎีของจิตวิทยาสังคม (The Psycho - Social Model): จัดลำดับความสำคัญของบุคคลเหนือยาเสพติดและเน้นการเสริมสร้างทัศนคติและพฤติกรรมของผู้คน

เพื่อป้องกันไม่ให้เห็นไปใช้ยาเสพติด แนะนำการให้ความรู้แก่ผู้คนที่เกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อลดความคับข้องใจและความจำเป็นในการใช้ยา

๔. แนวความคิดตามทฤษฎีสังคมนะสังคม-วัฒนธรรม (The Social - Culture Model) : มุ่งปรับองค์ประกอบทางสังคมให้เข้ากับความต้องการของผู้คน เช่น สถาบันในสังคม เพื่อลดความเข้มงวดและความไม่เป็นมิตร โดยมุ่งเน้นที่การลดความคับข้องใจและปรับปรุงความพึงพอใจของผู้คนต่อการทำงานและสภาพแวดล้อมทางสังคม

ประเทศต่าง ๆ อาจเลือกใช้แบบจำลองที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรมและสังคมที่เป็นเอกลักษณ์ ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศไทย มีการใช้รูปแบบแนวความคิดตามทฤษฎีของจิตวิทยาสังคม (The Psycho - Social Model) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จุดเน้นคือการทำให้ผู้คนมีภูมิคุ้มกันต่อการติดยาและสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่สนับสนุนการใช้ยา

แนวความคิดตามทฤษฎีของจิตวิทยาสังคม (The Psycho - Social Model)

Socratic Rational Model: ทฤษฎีนี้วางตัวว่ามนุษย์ทุกคนมีเหตุผลและพร้อมที่จะตอบสนองต่อข้อมูลใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเสมอ โดยการให้ข้อมูลบุคคลสามารถสร้าง หรือ เปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในที่สุด

Social - Psychological Model : ทฤษฎีนี้เสนอว่าพฤติกรรมของบุคคลได้รับอิทธิพลจากบรรทัดฐานของกลุ่มที่พวกเขาผูกพัน

Liberal Model : ทฤษฎีนี้เสนอการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยจัดกิจกรรมชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดและสร้างความเห็นพ้องต้องกันในการต่อต้านยาเสพติดที่เป็นภัยต่อสังคม

Radical Model : ทฤษฎีนี้สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันโดยใช้หลักจิตวิทยาชุมชน เช่น การปลุกกระดมด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อผนึกกำลังและร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นภัยเร่งด่วนของสังคม

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยรัฐ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ซับซ้อนซึ่งต้องใช้แนวทางหลายแง่มุมในการป้องกันและแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทนี้ บทบาทของรัฐมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด เนื่องจากสังคมมีองค์ประกอบ ๓ ประการที่เป็นสาเหตุของปัญหา คือ ตัว บุคคล ยา และสิ่งแวดล้อมดังนี้

๑. บุคคล มนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสังคมต้องประสบกับปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น ร่างกาย อารมณ์ เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่และสังคม ผู้ที่ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงหรือสภาวะต่าง ๆ ได้ สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากความถูกต้องทางสังคม

๒. ยาเสพติด ปัจจุบันมียาเสพติดหลายประเภททั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย โดยตัวของมันเองไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ จนกว่าจะมีการใช้ยาในทางที่ผิด ซึ่งนำไปสู่ปัญหาที่อาจส่งผลให้เกิดการติดยา

๓. สิ่งแวดล้อม มนุษย์จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคม ทุกคนจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ สภาพแวดล้อมเหล่านี้มีส่วนทำให้บุคคลหันไปใช้ยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของแนวทางที่ครอบคลุม ซึ่งระบุถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหา ยาเสพติด ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมทักษะการตัดสินใจส่วนบุคคล ปรับปรุงการสื่อสารและความสัมพันธ์ และการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด นอกจากนี้ การจัดการกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มพูนทรัพยากรของชุมชนยังสามารถสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทางด้านศาสนา

หลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า หลักธรรมสำคัญที่ใช้แก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย ๑) หลักอริยสัจสี่ คือ การเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหายาเสพติด คิดค้นวิธีการแก้ไข และนำสู่การปฏิบัติ รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา ๒) หลักอปริหานิยธรรมคือหลักการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มคณะ ซึ่งมีการรวมกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลแห่งการกระทำคือ ความเป็นปกติสุขในสังคม ๓) หลักสามัคคีธรรม คือ การสร้างความร่วมมือปรองดอง เกื้อกูลรักใคร่ เมตตาต่อกัน ๔) หลักประโยชน์ ๓ ประการ ซึ่งเป็นฐานคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยประกอบด้วย หลักประโยชน์ในชาตินี้ (ที่รัฐธัมมิกัตถประโยชน์) โดยเน้นให้คนในชุมชนดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม รู้จักการแสวงหาทรัพยากรเก็บรักษาทรัพยากรอย่างถูกวิธี หลักประโยชน์ในชาติหน้า (สัมปรายิกัตถประโยชน์) คือ การปฏิบัติที่เหมาะสมตามหลักศีลธรรม เชื้อกฏแห่งการทำดีทำชั่วและหลักประโยชน์อย่างยิ่ง คือ การดำรงตนอย่างสงบสุขด้วยปัญญา ไตร่ตรอง มีสติเท่าทันความทุกข์เพราะโลภ โกรธ หรือหลง ๕) หลักธรรมไตรสิกขา คือ ได้รักษาศีล ได้เจริญสมาธิและได้เจริญปัญญา

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยชุมชน

การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนี้กระตุ้นให้ประชาชนมาร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อชุมชนรวมใจกันไปสู่เป้าหมายร่วมกันก็สามารถจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญในการสร้างชุมชนที่ยั่งยืนและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน คนในชุมชนต้องตระหนักถึงปัญหายาเสพติดและให้ความร่วมมือในการป้องกันแก้ไข เพื่อให้ชุมชนน่าอยู่ หากชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะยิ่งเลวร้ายลง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็กและเยาวชน และทำให้สิ่งแวดล้อมไม่น่าอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้รับการนิยามและอธิบายโดยแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลอ้างอิงเช่น Absolute Astronomy Reference และ Wikipedia Encyclopedia ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการกระทำขององค์ประกอบที่เป็นรัฐชาติ และไม่ใช่รัฐ โดยมีนัยถึงพฤติกรรมที่แสดงออกผ่านกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างองค์ประกอบของประเทศต่าง ๆ

จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (๒๕๕๗: ๗) พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สามารถ แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ๑) ความสัมพันธ์

ที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ซึ่งความสัมพันธ์ที่เป็นทางการจะขึ้นอยู่กับกระทำการอย่างเป็นทางการของบุคคลซึ่งมีอำนาจ ในขณะที่ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการนั้นกระทำโดยตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐโดยไม่มีความสามารถทางการ ๒) ความสัมพันธ์แบบร่วมมือหรือความขัดแย้ง โดยรัฐชาติเลือกที่จะดำเนินนโยบายความร่วมมือหรือความขัดแย้ง โดยความสัมพันธ์แบบร่วมมือรวมถึงการเปิดความสัมพันธ์ทางการทูต หุ่นส่วน และการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ความสัมพันธ์ความขัดแย้งอาจรวมถึงสงคราม การปิดล้อม และสงครามจิตวิทยา และ ๓) ความสัมพันธ์ที่เข้มข้นหรือหมองเมิน ซึ่งอาจเป็นแบบร่วมมือหรืออิงความขัดแย้ง โดยความสัมพันธ์ที่เข้มข้นจะปรากฏในกรณีต่าง ๆ เช่น โครงการช่วยเหลือและพันธมิตรทางทหาร และความสัมพันธ์ที่เพิกเฉยซึ่งมีลักษณะเป็นการแปลกแยกและการถอนตัวของเจ้าหน้าที่ทางการทูต

สิ่งสำคัญคือต้องพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละมิติอย่างรอบคอบ เนื่องจากความสัมพันธ์แบบร่วมมือในมิติเดียวอาจไม่จำเป็นต้องขยายไปทุกมิติ และความสัมพันธ์ที่มีความขัดแย้งในมิติเดียวไม่ได้แปลว่ามีความขัดแย้งในทุกมิติ

องค์ประกอบเชิงตัวแสดง

๑. ตัวแสดงที่เป็นรัฐชาติ(State Actors) ตัวแสดงที่เป็นชาติ(State) หรือรัฐชาติ(Nation State) ซึ่งหมายถึงชาติหรือรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยซึ่งมีบทบาทหรือความสำคัญในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นักแสดงเหล่านี้ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อยสี่ประการของรัฐอธิปไตย : เขตแดนที่แน่นอน ประชากร รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย วัฒนธรรม ประเพณี หรือวิถีชีวิตก็เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นชาติที่สำคัญเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงระหว่างรัฐและชาติสามารถเสริมกันได้หลายมิติ เช่น ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม การค้า หรือความสัมพันธ์เชิงลบ

๒. ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐชาติ(Non - State Actors) ซึ่งรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ภายในรัฐชาติที่มีอำนาจอธิปไตยหรือมีอิทธิพลต่อนโยบายต่างประเทศของรัฐ ตัวแสดงเหล่านี้แบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ ประเภทแรกตัวแสดงต่ำกว่ารัฐชาติ(Sub-State Actors) และตัวแสดงข้ามชาติ(Transnational Actors)

ตัวแสดงต่ำกว่ารัฐชาติ(Sub-State Actors) และรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ เช่น รถยนต์หรืออุตสาหกรรมยาสูบในสหรัฐอเมริกา ผู้มีบทบาทเหล่านี้เคลื่อนไหวเพื่อมีอิทธิพลต่อนโยบายผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนหรือวิธีการอื่น

ตัวแสดงข้ามชาติ(Transnational Actors) ก็อยู่ต่ำกว่ารัฐชาติเช่นกัน แต่ดำเนินการในดินแดนต่าง ๆ กลุ่มนี้ประกอบด้วยบริษัทข้ามชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรระหว่างรัฐบาล เช่น องค์กรสหประชาชาติ บริษัทข้ามชาติเป็นการดำเนินงานระดับโลกที่อาจไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของรัฐชาติ พวกเขาสามารถควบคุมทรัพยากรและดำเนินธุรกิจให้ได้เปรียบกว่ารัฐชาติเล็ก ๆ องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทเพิ่มขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศ และแม้ว่าองค์กรเหล่านี้ อาจไม่เท่าเทียมกับรัฐชาติ แต่ก็ถือเป็นผู้มีบทบาทในระบบระหว่างประเทศ ตัวอย่างขององค์กรพัฒนาเอกชน ได้แก่ คริสตจักรคาทอลิก กรีนพีซ และคณะกรรมการโอลิมปิกสากล

องค์การระหว่างรัฐ (Theater - Governmental Organizations : IGOs) องค์การระหว่างรัฐบาลมีรัฐบาลระดับชาติเป็นสมาชิก เช่น องค์การสหประชาชาติและหน่วยงานหรือหน่วยงานรัฐบาลที่ดำเนินงานในเศรษฐกิจโลก

ระดับการวิเคราะห์

เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ซับซ้อนอย่างสมบูรณ์ ต้องพิจารณาผู้มีส่วนร่วมหลายส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ เดวิด เจ ซิงเกอร์ (David J. Singer) เสนอแนวทางสามระดับในการจำแนกการเมืองโลกของเขา ระดับบุคคล (Individual Level) ระดับภายในประเทศ (Domestic, Society or State Level) และระดับระหว่างรัฐ (Interstate, International or Systemic Level)

ระดับบุคคล (Individual Level) จะมุ่งเน้นไปที่การรับรู้ การกระทำ และทางเลือกส่วนบุคคล รวมถึงลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำรัฐชาติและอิทธิพลทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อพลเมือง เรื่องราวเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศโดยรวม และปัจจัยทางจิตวิทยา มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ

ระดับภายในประเทศ (Domestic, Society or State Level) จะวิเคราะห์ว่าการรวมตัวกันของบุคคลภายในรัฐชาติมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของรัฐชาติในขอบเขตของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างไร ทั้งการรวมตัวของกลุ่ม การจัดระเบียบสังคม และหน่วยงานของรัฐที่มีเป้าหมายต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในมิติต่าง ๆ ระดับนี้ยังพิจารณาถึงบทบาทของภาคเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรมการทหาร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายต่างประเทศและการแสดงออกของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระหว่างประเทศ

ระดับระหว่างรัฐ (Interstate, International or Systemic Level) มุ่งเน้นไปที่ระบบระหว่างประเทศและวิธีที่ระบบดังกล่าวมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ที่แสดงหรือการโต้ตอบระหว่างประเทศ โดยไม่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องภายใน นอกจากนี้ยังให้ความสนใจกับสถานะของรัฐชาติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐในระบบระหว่างประเทศ และการวิเคราะห์ในระดับนี้มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อการเจรจาเพื่อความร่วมมือพหุภาคียังคงดำเนินต่อไป

Robert C. North ได้เพิ่มการวิเคราะห์อีกระดับหนึ่ง ระดับสากลหรือระดับโลก (Global Level) ซึ่งถือเป็นหน่วยงานวิเคราะห์ที่ใหญ่ที่สุด การวิเคราะห์ระหว่างประเทศสามารถอธิบายเหตุการณ์ตลอดประวัติศาสตร์โลก รวมทั้งการที่จักรวรรดิต่าง ๆ ของยุโรปครอบงำและนำสังคมโลกจากการใช้อำนาจเข้ายึดครองดินแดนทั่วโลก องค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย และหลักการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายปรากฏการณ์ของสังคมชุมชนระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยังสนใจความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และธุรกิจที่แพร่หลายไปทั่วโลก สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมโลกที่มีตัวแสดงบนเวทีโลก เริ่มตั้งแต่ ระดับเล็กที่สุด คือ ระดับบุคคล จนถึงระดับโลก ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับทุกคน ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา ทุกกลุ่ม ทุกรัฐบาล หรือ

ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ในเวทีโลก ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ในหลายมิติ ทั้งในรูปแบบความร่วมมือและความขัดแย้ง

โดยสรุป การทำความเข้าใจสังคมชุมชนระหว่างประเทศที่ซับซ้อนนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงผู้เกี่ยวข้องหลายคนในระดับต่าง ๆ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับระบบสังคมที่มีเหตุผล ชุมชนระหว่างประเทศจึงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจระบบความเชื่อของโลกด้วย

วิธีการและเงื่อนไขในการใช้พื้นที่เพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

การค้าชายแดน หมายถึง รูปแบบการค้าของประชาชนชาวบ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน โดยมีจุดมุ่งหมายแรกเริ่มเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ขาดแคลนของประชาชนตามแนวพรมแดน ผ่านจุดผ่านแดนต่าง ๆ ทั้งจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนพิเศษ จุดผ่อนปรนการค้า และจุดผ่านแดนชั่วคราว ไปจนถึงช่องทางธรรมชาติ ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) ต่อมาเมื่อมีการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์แบบไร้พรมแดน มีการค้าแบบออนไลน์ เป็นต้น ทำให้บริบทของการค้าชายแดนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น

จุดผ่านแดน สปป.ลาว ๔๙ แห่ง : จุดผ่านแดนถาวร ๒๐ แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า ๒๙ แห่ง

สภาพเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประชากร : ๖.๗ ล้านคน

รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (๒๕๖๓) : ๓,๙๑๙ US\$

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ : ไม้ ดีบุก ยิปซัม ตะกั่ว อัญมณีทองคำ ถ่านหินเกลือ ลิกไนต์

สินค้าส่งออกที่สำคัญ : แร่อื่น ๆ (ยกเว้นทองแดง เหล็ก) ทองแดงและของใช้ที่ทำด้วยทองแดง ชิ้นส่วนเครื่องบันทึกภาพ เครื่องดื่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า ปูนซีเมนต์ ยางพารา ปุ๋ย ยาสูบ

สินค้านำเข้าที่สำคัญ : เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์การไฟฟ้า น้ำมันดีเซล เครื่องจักรกลอะไหล่ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกล เหล็ก และผลิตภัณฑ์ สายไฟฟ้าและสายเคเบิล เครื่องดื่ม อุปกรณ์สื่อสารและชิ้นส่วนพลาสติกและเครื่องใช้ที่ทำด้วยพลาสติก สัตว์มีชีวิต เคมีภัณฑ์

ตลาดส่งออกที่สำคัญของ สปป.ลาว : ไทย จีน เวียดนาม อินเดีย ญี่ปุ่น เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา

ตลาดนำเข้าที่สำคัญของ สปป.ลาว : ไทย จีน เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ฮองกง ไต้หวัน

การค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว

มูลค่าการค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๘๙ ของการค้าชายแดนรวม (๔ ประเทศ)

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว ปี ๒๕๖๒ มีมูลค่าการค้า ๑๙๗,๔๔๖ ล้านบาท (ไม่รวมการค้ากับประเทศที่สาม) การส่งออก ๑๑๗,๘๙๑ ล้านบาท นำเข้า ๗๙,๕๕๕ ล้านบาท ไทยเกินดุล ๓๘,๓๓๕ ล้านบาท

สินค้าส่งออกสำคัญ ๕ อันดับแรก ได้แก่ น้ำมันดีเซล สินค้าปศุสัตว์อื่น ๆ น้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ สินค้าอุตสาหกรรมอื่น ๆ และสินค้าแร่และเชื้อเพลิงอื่น ๆ

สินค้านำเข้าสำคัญ ๕ อันดับแรก ได้แก่ เชื้อเพลิงอื่น ๆ ทองคำ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ฝักและของปรุงแต่งจากฝักและเครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรศัพท์ โทรทัศน์ อุปกรณ์ฯ)

ด่านชายแดนไทย – สปป.ลาวที่สำคัญ คือ ด่านศุลกากรหนองคาย จ.หนองคาย มีมูลค่าการค้าชายแดนมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ ด่านศุลกากรมุกดาหาร

ข้อเสนอแนะจากการสืบค้นข้อมูล

การรักษาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยและลาวโดยการใช้พื้นที่ร่วมกันสามารถทำได้ด้วยวิธีการและเงื่อนไขหลายประการ การจัดทำแผนการจัดการร่วมกัน : ไทยและลาวสามารถทำงานร่วมกันเพื่อสร้างแผนการจัดการร่วมกันสำหรับพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน แผนเหล่านี้ควรระบุทรัพยากรและพื้นที่ที่มีความสนใจร่วมกัน ตลอดจนความรับผิดชอบและบทบาทของแต่ละประเทศ

๑. การสร้างพื้นที่อนุรักษ์ข้ามพรมแดน: ไทยและลาวสามารถจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์ข้ามพรมแดน เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่เหล่านี้ควรได้รับการจัดการและป้องกันร่วมกันเพื่อให้แน่ใจว่าพื้นที่เหล่านี้ได้รับการอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ของทั้งสองประเทศ

๒. ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องแน่ใจว่าการท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างยั่งยืนและไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมหรือชุมชนท้องถิ่น

๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน: การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ร่วมกันสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยและลาว โครงสร้างพื้นฐานนี้สามารถรวมถึงเครือข่ายการขนส่ง การผลิตพลังงาน และระบบสื่อสาร

๔. การเสริมสร้างการควบคุมชายแดน: มาตรการควบคุมชายแดนที่แข็งแกร่งขึ้นสามารถช่วยป้องกันกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน เช่น การลักลอบตัดไม้ และการค้ายาเสพติด สามารถทำได้โดยการลาดตระเวนร่วม การแบ่งปันข่าวกรอง และการตั้งจุดตรวจ

๕. ดำเนินการวิจัยและติดตามร่วมกัน: การวิจัยและติดตามร่วมกันสามารถช่วยให้เข้าใจทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันและผลกระทบของกิจกรรมของมนุษย์ที่มีต่อทรัพยากรเหล่านั้น การวิจัยนี้สามารถแจ้งแผนการจัดการและช่วยให้อุ่นใจว่ามีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างยั่งยืน

โดยรวมแล้ว การรักษาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยและลาวผ่านการใช้พื้นที่ร่วมกันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด การสื่อสาร และความไว้วางใจระหว่างทั้งสองประเทศ สิ่งสำคัญคือต้องเคารพอำนาจอธิปไตยและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกันและกันในขณะที่ทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิลุบล ไพเราะ (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่อง ปลาร้า-ปลาแดกและสะพานมิตรภาพ : การสื่อสารเพื่อสร้างจิตกรรมมิตรภาพในความสัมพันธ์ไทย-ลาว สรุปได้ว่า การสื่อสารมิตรภาพไทย-ลาว เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทระหว่างประเทศ โดยสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 2 รูปแบบ คือ มิตรภาพอย่างเป็นทางการในสังคมการเมืองและมิตรภาพอย่างไม่เป็นทางการในชีวิตวัฒนธรรม สะพานมิตรภาพและปลาร้า-ปลาแดก คือ ภาพตัวแทนของการสื่อสารมิตรภาพไทย-ลาวที่ประสบผลสำเร็จแต่มีความเข้มข้นในระดับที่แตกต่างกัน ปลาร้า และปลาแดกถูกสร้างเป็นวิถีชีวิตริมเส้นที่เป็นตัวแทนของพื้นที่อีสาน-ลาวและสร้างมิตรภาพที่เข้มข้นขึ้นในจินตนาการ ในขณะที่สะพานมิตรภาพ เป็นตัวแทนของพื้นที่ส่วนกลางและถูกสร้างให้เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทย -การพัฒนาเศรษฐกิจมิตรภาพลาวอย่างไรก็ตาม การสื่อสารทั้งสองรูปแบบได้สะท้อนอำนาจและผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน โดยภาคประชาสังคมสื่อสารมิตรภาพผ่านปลาร้าในชีวิตประจำวัน และรัฐบาลสื่อสารมิตรภาพผ่านสะพานมิตรภาพเพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ สิ่งสำคัญคือต้องสังเกตว่าในมิตรภาพในชีวิตประจำวัน อาจมีผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น มิตรภาพที่ยั่งยืนในความสัมพันธ์ไทย-ลาว จึงจำเป็นต้องอาศัยผลประโยชน์ร่วมกันและการสื่อสารในมิติต่าง ๆ ดังนั้น การศึกษาจึงเสนอว่า มิตรภาพที่ประสบความสำเร็จไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยมิติเดียวได้ และมิติทางการเมืองและเศรษฐกิจที่สะท้อนผ่านสะพานและมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านปลาร้าและปลาแดกมีความสำคัญต่อการสร้างมิตรภาพที่ยั่งยืนในไทย-ลาว

สุรพล ชาเสน (๒๕๖๓) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่จุดผ่อนปรน (ด่านประเพณี) ชายแดนไทย-ลาว: กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จากการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการพื้นที่ผ่อนปรนในจังหวัดอุบลราชธานีโดยเฉพาะด้านดั้งเดิมตามแนวชายแดนไทย-ลาวได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ทางเครือญาติของประชาชน เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางกฎหมายและวัฒนธรรม และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาชุมชนพื้นที่ผ่อนปรนให้เป็นตลาดชายแดนและปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ รัฐบาลไทย หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชนควรดำเนินการค้าและธุรกิจข้ามพรมแดนโดยบูรณาการของทุกฝ่ายในมิติการพัฒนา มิติความสัมพันธ์ มิติการย้ายถิ่น และมิติการเคารพกติการะหว่างประเทศ มาตรการแก้ไขปัญหาและเงื่อนไขในพื้นที่ชายแดนต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ตามกฎหมาย และความร่วมมือด้านความมั่นคงเป็นมาตรการที่สำคัญที่สุดในการจัดการจัดสรรทรัพยากร อาชญากรรมระหว่างประเทศ การก่อการร้าย การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และแรงงานข้ามชาติ บทบาทและความรับผิดชอบของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคพลเรือนในองค์กรและกฎหมายเพื่อการคุ้มครองพื้นที่ชายแดนควรได้รับการกำหนดไว้อย่างชัดเจนและสื่อสารไปยังประชาชนของทั้งสองประเทศเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จารุวรรณ ขำเพชร (๒๕๔๖) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมสัมพันธ์ชายแดนไทย-ลาว ความขัดแย้งทางการเมืองในรัฐเวียงจันทน์ทำให้ผู้คนอพยพจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงมายังภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะในช่วงกบฏของเจ้าอนุวงศ์ สิ่งนี้นำไปสู่การเกิดขึ้นของการตั้งถิ่นฐานใหม่จำนวนมากในภูมิภาคนี้ แม้ว่าสยามจะมีอำนาจทางการเมืองเพิ่มขึ้น

แต่วัฒนธรรมลาวก็ยังไม่ได้รับผลกระทบ หลังจากการแบ่งแม่น้ำโขงออกเป็นสองประเทศ ชาวลาวที่อาศัยอยู่ทางฝั่งขวา ก็กลายเป็นพลเมืองไทยที่มีสองชาติพันธุ์ ตำแหน่งที่ห่างไกลของแม่น้ำโขงจากใจกลางกรุงเทพฯ เป็นอุปสรรคต่อการแพร่กระจายของวัฒนธรรมหลักของกรุงเทพฯ ไปยังสองฝั่งแม่น้ำ ส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในด้านวัฒนธรรมชายขอบ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ กลายเป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมสองฝั่งแม่น้ำโขงและมีบทบาทสำคัญในการค้าและการตลาด สิ่งนี้นำไปสู่การแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์มากกว่าการแลกเปลี่ยนทางการค้าและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ในเขตแดนแม่น้ำโขง ความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมของฮี้ต ๑๒ และคลอง ๑๔ มีความสัมพันธ์กับระบบครอบครัวและความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และมีบทบาทหลักในการควบคุมความประพฤติในสังคม ส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และจารีตประเพณี การไม่มีพรมแดนและสุญญากาศของรัฐชาติกระตุ้นให้ผู้คนที่อาศัยอยู่สองฝั่งแม่น้ำโขงจัดระเบียบชุมชนของตน

ศิริสุตา แสนอิว (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของตัวแสดงภายในประเทศที่ไม่ใช่รัฐ กับนโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยต่อลาว ในการผลักดันและกำหนดนโยบายเศรษฐกิจไทยต่อลาว โดยเน้นที่นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสำหรับเมืองชายแดนไทย-ลาว การศึกษาพิจารณาทั้งเมืองที่เมืองน้องและวิเคราะห์บทบาทของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าจังหวัดมุกดาหารและหนองคายมีศักยภาพในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ไทย-ลาว เนื่องจากที่ตั้งและโครงสร้างพื้นฐานซึ่งรวมถึงสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ผู้มีบทบาทภาคเอกชนโดยเฉพาะหอการค้าจังหวัดมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดนโยบาย การใช้ทรัพยากร เช่น ข้อมูล ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเครือข่ายองค์กร พวกเขาถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นหุ้นส่วนในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบายเศรษฐกิจไทยต่อลาว ภาคเอกชนในจังหวัดมุกดาหารและหนองคายประสบความสำเร็จในการผลักดันข้อเรียกร้องเชิงนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น เช่น ปัญหาการค้าชายแดนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อิทธิพลของผู้มีบทบาทภาคเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการกำหนดนโยบายและการดำเนินการ และผู้มีบทบาทภาคเอกชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะในหอการค้าจังหวัด มีบทบาทสำคัญในกระบวนการนี้

ฤทัยรัตน์ เปล่งวรรณ (๒๕๕๙) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวข้ามแดนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสรุปการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งระบบการประเมินความสามารถในการรองรับสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในภูมิภาคข้ามพรมแดน ผลการวิจัยพบว่าอุบลราชธานีและจำปาสักมีขีดความสามารถในระดับกลางที่ใกล้เคียงกัน แต่การวิเคราะห์เชิงลึกในระดับอำเภอเผยให้เห็นระดับความสามารถในการรองรับที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การศึกษายังระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลที่สามารถส่งเสริมและเสนอแนะศักยภาพในการรองรับและนโยบายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต การศึกษานี้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในภูมิภาคข้ามพรมแดนโดยการให้กรอบสำหรับนโยบายและการวางแผน

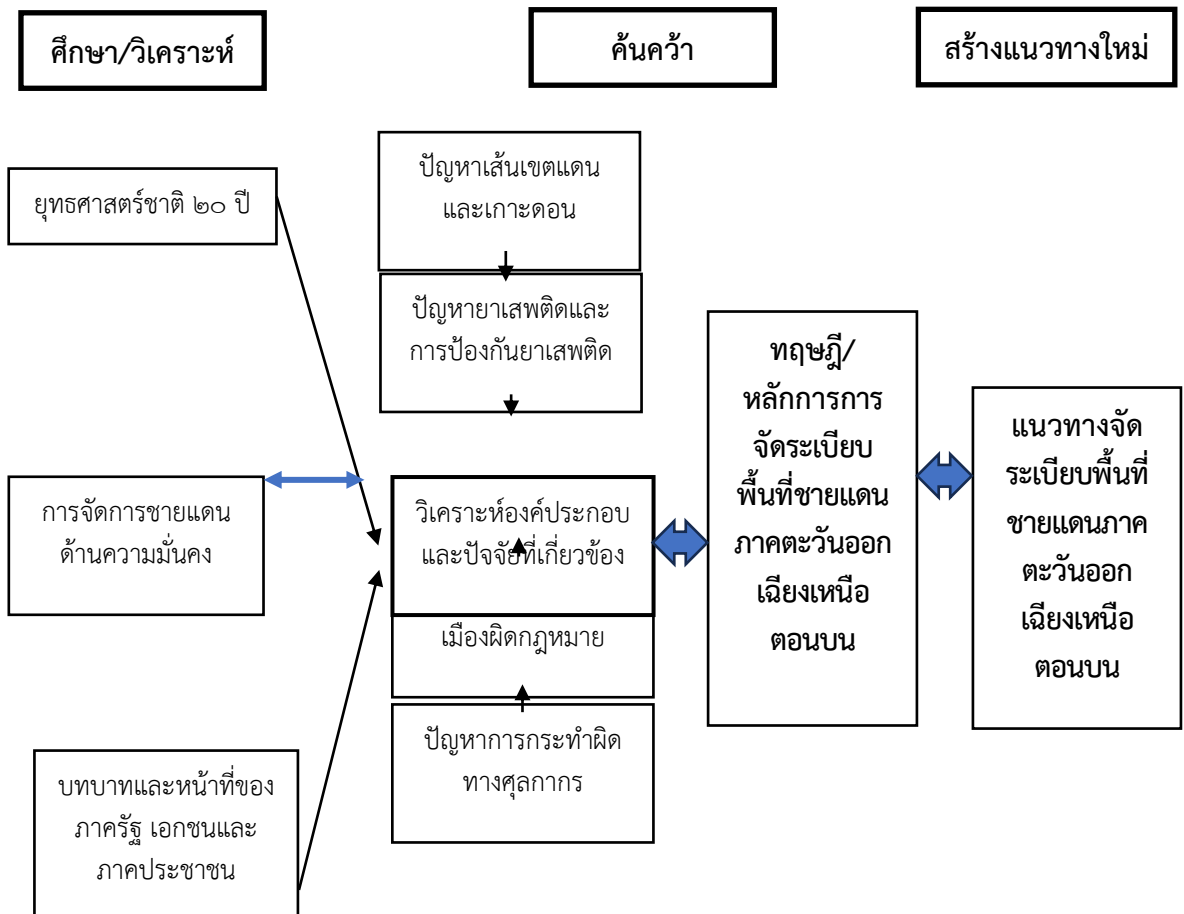
ธรรมร์ม ชินโกมุต (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย จากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ และองค์กรระหว่างประเทศ พบว่า การอยู่ร่วมกันของคนในพื้นที่อย่างเกื้อกูลและความขัดแย้งได้รับการแก้ไขโดยข้อตกลงระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับชาติ และชุมชนชายแดนเอง ข้าราชการและผู้นำทางการเมืองได้จัดทำสัญญาการค้าระหว่างชายแดนเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อทางการค้าและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายแดน ยังได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มาค้าขายสินค้าอุปโภค บริโภค ป้องกันการเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคธุรกิจในพื้นที่ ชุมชนตามแนวชายแดนได้นับถือศาสนาพุทธร่วมกัน ทำธุรกิจค้าขายและเสริมสร้างวัฒนธรรมด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ แม้จะมีผลกระทบจากนโยบายและการเมืองของรัฐบาลกลาง แต่ประชาชน ข้าราชการ และนักธุรกิจก็อยู่ร่วมกันได้ ใช้พื้นที่อย่างเกื้อกูลและเข้าใจกัน นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ผาสุกตามแนวชายแดน

ณัฐพล นาคพาณิชย์ (๒๕๕๙-๒๕๖๐) การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความมั่นคงรูปแบบใหม่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๐) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและแนวโน้มสถานการณ์ด้านความมั่นคงในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๐) ในราชอาณาจักรไทย ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร และยุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาเอกสารงานวิจัย ทฤษฎีและข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาเสนอว่าควรใช้ยุทธศาสตร์การแก้ไขเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาโดยใช้โอกาสที่มีอยู่และแก้ไขจุดอ่อนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระบุภารกิจสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมภายในของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการรักษาความมั่นคงภายในตามกระบวนการทัศน์การรักษาความปลอดภัยใหม่ งานวิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาเสถียรภาพการบริหารจัดการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกองทัพบกในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๐) ใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดองค์กรเชิงยุทธศาสตร์ องค์กรวิชาชีพด้านการจัดการความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และองค์กรบูรณาการที่พร้อมบริหารจัดการความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภายใต้กระบวนการทัศน์ใหม่ด้านความมั่นคงในทศวรรษหน้า

สันติพงศ์ ธรรมปิยะ (๒๕๕๙-๒๕๖๐) การวิจัยเรื่อง แนวทางการรับมือต่อผลกระทบด้านความมั่นคงที่เกิดจากภัยคุกคาม ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงและภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้งทางทหาร การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นการวิจัยในพื้นที่รับผิดชอบของ กองกำลังบูรพา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ การศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัยในศตวรรษที่ ๒๑ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ปัญหาด้านความปลอดภัยมีความซับซ้อนมากขึ้น งานวิจัยระบุภัยคุกคามต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาแรงงานต่างด้าว ภัยพิบัติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ความยากจน และอาชญากรรมต่าง ๆ ที่สร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อประเทศ ภัยคุกคามสามารถก่อให้เกิดผลกระทบด้านความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการทหารและพลเรือน เช่น การสูญเสียงบประมาณรายจ่ายของประเทศ

ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดจากภัยคุกคามเหล่านี้ การศึกษาเสนอแนะให้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือกับผลกระทบด้านความมั่นคง ทั้งมาตรการป้องกัน มาตรการปราบปราม และแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ การศึกษายังเสนอแนะให้เสริมสร้างการพัฒนาบุคลากรและเครื่องมือเทคโนโลยีและสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งภาครัฐและภาคประชาชน โดยสรุป การศึกษาเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและมาตรการเพื่อจัดการกับสภาพแวดล้อมการรักษาความปลอดภัยที่ซับซ้อนและภัยคุกคามในศตวรรษที่ ๒๑ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังบูรพา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

งานวิจัยและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นไปที่ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการพัฒนาในช่วงระยะเวลาต่างๆ โดยเน้นที่ความมั่นคงและการจัดการชายแดนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของประชาคมอาเซียน เจาะลึกบทบาทของทั้งภาครัฐและเอกชน อธิบายความรับผิดชอบและกฎหมายที่คุ้มครองพื้นที่ชายแดน พร้อมหารือถึงความท้าทายในการปฏิบัติงานของหน่วยงานการค้าชายแดน นอกจากนี้ ยังสำรวจเรื่องเล่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของประชาชนตามแนวชายแดน มุมมองเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หลักการของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และแนวคิดพื้นฐานที่สนับสนุนระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ ๓

สถานการณ์การจัดการด้านความมั่นคงชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

การศึกษาถึงสถานะแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในภาพรวม โดยได้วิเคราะห์จากมิติต่าง ๆ มีรายละเอียดเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. สถานการณ์ปัญหาการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทย
๒. ศึกษาสถานการณ์การจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
๓. วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
๔. วิเคราะห์ปัจจัยปัญหาแนวทางการจัดการด้านความมั่นคง ชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่ออธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ
๕. วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคงกับแผนการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ของกระทรวงกลาโหม
๖. สรุป

สถานการณ์ปัญหาการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทย

ความมั่นคงชายแดนของประเทศไทยเป็นประเด็นสำคัญเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และอยู่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยนี้มีพรมแดนทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งทำให้มีความเสี่ยงต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคง เช่น การลักลอบเข้าเมือง การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การค้ายาเสพติด และการก่อการร้าย ความท้าทายเหล่านี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างมากต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการความมั่นคงชายแดนที่มีประสิทธิภาพ ความท้าทายด้านความปลอดภัยที่ประเทศไทยเผชิญนั้นซับซ้อน และต้องการแนวทางที่ครอบคลุมในการจัดการกับภัยคุกคามด้านความปลอดภัยแบบดั้งเดิมและไม่ใช่ว่าแบบดั้งเดิม ภัยคุกคามด้านความปลอดภัยแบบดั้งเดิม ได้แก่ ภัยคุกคามทางทหาร ในขณะที่ภัยคุกคามที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม ได้แก่ ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติ รัฐบาลไทยจำเป็นต้องนำวิธีการแบบบูรณาการมาใช้ในการจัดการความมั่นคงชายแดน โดยคำนึงถึงทุกด้านของสังคมและแนวโน้มในอนาคต เพื่อจัดการกับความท้าทายเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการความมั่นคงชายแดนมีประสิทธิภาพ รัฐบาลไทยต้องพิจารณาวิธีแก้ปัญหาที่รวมเอาผู้กำหนดนโยบาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนเข้าไว้ด้วยกัน มีความจำเป็นต้องเพิ่มการทำงานร่วมกันและการแบ่งปันข้อมูลระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อจัดการกับภัยคุกคามด้านความปลอดภัยทั่วไป รวมถึงการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการข้อเสนอแนะของชุมชนในการกำหนดนโยบาย

เพื่อให้แน่ใจว่ามาตรการรักษาความปลอดภัยได้รับการปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน ด้วยการทำงานร่วมกัน ประเทศไทยสามารถจัดการความมั่นคงชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาผลประโยชน์ของตนเพื่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองในระยะยาว (ฉัตรชัย ศรีเมอง กาญจนนา, ๒๕๖๑)

การที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อประเทศ แม้ว่าเปิดโอกาสในการเปิดเสรีในหลาย ๆ ด้าน แต่ก็มีผลกระทบในแง่ของความมั่นคงชายแดน พรมแดนของไทยติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ทำให้มีความเสี่ยงต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคง เช่น การลักลอบเข้าเมือง การลักลอบเข้าเมือง การค้า ยาเสพติด และการก่อการร้าย ปัญหาการเคลื่อนย้ายเงินทุน แรงงานทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ และการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศ เป็นปัญหาส่วนหนึ่งที่ประเทศไทยเผชิญอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ความท้าทายด้านความปลอดภัยที่ประเทศไทยเผชิญนั้นซับซ้อนและต้องการแนวทางที่ครอบคลุมในการจัดการกับภัยคุกคามด้านความปลอดภัยแบบดั้งเดิมและที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม สถานการณ์ภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดนเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และขณะนี้มีการผสมผสานระหว่างภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางทหารและภัยคุกคามด้านความมั่นคงใหม่ ๆ รวมถึงภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและสวัสดิภาพของประชาชน ประเด็นเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประชาชนในรัฐโดยตรง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดน ต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นอันดับแรกเนื่องจากเป็นด่านแรกในการป้องกัน รัฐบาลไทยได้กำหนดกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งเพิ่มบทบาทของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนา นโยบายที่อาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการด้านความมั่นคงใหม่ และศึกษากลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาเหล่านี้ตามแนวชายแดน การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาความมั่นคงใหม่ ๆ และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย (ชวงศ์ อุบลี, ๒๕๖๐)

ถึงแม้ปัจจุบันประเทศไทยจะมีกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับนโยบาย ระดับหน่วยงาน หน่วยงานขับเคลื่อน (หรืออำนาจการ) และระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีความพร้อมในการรับมือกับปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในระดับหนึ่ง ในขณะที่ปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ หรือภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบ (Non-traditional Threat) ได้มีวิวัฒนาการไปในลักษณะที่เป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลา มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น และส่งผลกระทบเป็นวงกว้างดังนั้น คณะอนุกรรมาธิการฯ จึงมีการพิจารณาถึงสถานการณ์ของปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในบริบทต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ มีรายละเอียด ดังนี้ (คณะอนุกรรมาธิการศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม, ๒๕๖๕)

๑. สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงในระดับโลก

การเมืองระหว่างประเทศ : มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจ โดยสหรัฐฯ ต้องเผชิญกับการท้าทายจากรัสเซียและจีน รวมถึงการเกิดขึ้นของขั้วอำนาจใหม่ทางเศรษฐกิจโลกคือ กลุ่ม BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ ซึ่งจะมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายด้วยความอ่อนตัว เพื่อรักษาดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ นอกจากนี้ ปัจจัยความมั่นคงด้านพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และภัยธรรมชาติถือเป็นปัญหาสำคัญของโลก โดยเฉพาะการแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง ในขณะที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศซึ่งกระทบโดยตรงต่อภัยธรรมชาติจะมีระดับความรุนแรงมากขึ้น ทำให้จำเป็นต้องมีความร่วมมือระดับนานาชาติ เพื่อเผชิญกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจนำมาสู่การกำหนดกรอบกติกาใหม่โดยมหาอำนาจอาจแทรกแซงประเทศอื่น ๆ ผ่านมาตรการกีดกันทางการค้า

การครอบครองอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธทำลายล้างสูง : การขยายอิทธิพลการพัฒนาขีดความสามารถของอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธทำลายล้างสูง การลักลอบขนถ่ายวัสดุ/อุปกรณ์ที่สามารถนำไปผลิตเป็นอาวุธ รวมถึงการนำเทคโนโลยีการผลิตและการวิจัยเชิงเบนไปใช้โดยกลุ่มผู้ก่อการร้าย ทำให้เป็นปัญหาที่ประชาคมระหว่างประเทศต้องร่วมมือกันดำเนินการป้องกันและแก้ไขโดยทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency : IAEA) และรังสีพยายามผลักดันให้ประชาคมระหว่างประเทศดำเนินการ ได้แก่ การสร้างความตระหนักถึงประเด็นความมั่นคงทางนิวเคลียร์ในระดับรัฐบาล การให้ประเทศต่าง ๆ จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับภัยด้านนิวเคลียร์และรังสี การให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานกัน โดยเฉพาะประเทศที่มีชายแดนติดกัน และให้เกิดการฝึกซ้อมการตรวจจับการลักลอบขนถ่ายวัสดุนิวเคลียร์

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ : การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นพร้อมกับการเพิ่มจำนวนของประชากรโลก รวมถึงการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก นำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุล ทำให้มีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย วาตภัย รวมถึงสถานการณ์แผ่นดินไหวที่เพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการเตรียมความพร้อมในลักษณะที่สามารถบริหารจัดการวิกฤตการณ์และภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพตั้งแต่ขั้นป้องกัน การแก้ไข และการฟื้นฟูสถานการณ์ควบคู่กับการขยายความร่วมมือกับประชาคมโลกเพื่อจัดการกับภัยพิบัติดังกล่าว

๒. สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงในระดับภูมิภาค

การขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ประเทศมหาอำนาจปรับเปลี่ยนนโยบายทั้งในทางทหารและทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตน ดังเช่น นโยบายข้อริเริ่มเส้นทางสายไหมและเส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ ๒๑ [The Silk Road Economic Belt and the 21st Century Maritime Silk Road (Belt and Road Initiative: BRI หรือ One Belt One Road)] ของจีน โดยจีนพยายามขยายอิทธิพลทางการเมืองและการทูตต่อกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งมีแนวโน้มนำไปสู่ความขัดแย้งในภูมิภาคนี้ได้ อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ ทำให้สามารถเชื่อมโยงนโยบายเศรษฐกิจของประเทศกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค เช่น โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic

Corridor: EEC) ที่สามารถเชื่อมโยงกับนโยบาย One Belt One Road ของจีน และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (IMT - GT)

การขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค : พัฒนาของ "ประชาคมอาเซียน" ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกฯ รวมทั้งเพิ่มโอกาสการติดต่อเชื่อมโยงผ่านเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค อย่างไรก็ตามการเป็นประชาคมอาเซียนเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะการที่ประเทศสมาชิกต่าง ๆ มีลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาค และการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ

ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทางการทหาร : ยังคงมีความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านแต่สามารถจำกัดขอบเขตและระดับความรุนแรงให้อยู่ในเฉพาะพื้นที่ โดยการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกันและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงป้องกัน รวมถึงทิศทางการร่วมมือของประเทศในภูมิภาคและประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหาคความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการเพิ่มงบประมาณทางทหารของประเทศในภูมิภาค จึงยังคงมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การใช้กำลังทหารต่อกัน

ความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทะเล : ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์เส้นทางการเดินเรือที่สำคัญในภูมิภาครวมถึงเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าสูง ส่งผลให้มหาอำนาจต่าง ๆ มุ่งที่จะรักษา และแผ่ขยายอิทธิพลของตนเองในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ การอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล การทำลายสิ่งแวดล้อมโดยมนุษย์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมายทางทะเลโดยเฉพาะสินค้าและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สองทางที่มีความเสี่ยงจะนำไปใช้ในการผลิตอาวุธทำลายล้างสูง การลักลอบเข้าเมือง ผิดกฎหมาย และการกระทำอันเป็นโจรสลัด

๓. สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงในระดับประเทศ

ความขัดแย้งในสังคม : เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่นำไปสู่การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย โดยมีช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารที่หลากหลายจากกลุ่มที่ต้องการสร้างความขัดแย้ง ซึ่งจะนำมาสู่การสร้าง ความเกลียดชังระหว่างกลุ่มคน รวมทั้งความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเผชิญหน้าและอาจใช้ความรุนแรงตามมา นอกจากนี้ยังรวมถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างประชาชนด้วยกันจากกรณีใช้ประโยชน์ หรือการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ และความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐบาลจากกรณีคัดค้านโครงการของรัฐ หรือการดำเนินนโยบาย ของรัฐบาลและยังไม่มีแนวทางคลี่คลายปัญหาที่เป็น

ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ โดยปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขเพื่อขยายผลในการใช้ความรุนแรง คือ ศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ได้ปรากฏเงื่อนไขที่ทำให้สถานการณ์ซับซ้อนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นรูปธรรมเช่นกัน

อย่างมีนัยสำคัญ คือ ปัญหายาเสพติด ภัยแทรกซ้อน บทบาทของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะเยาวชน ที่เห็นต่างจากรัฐ และถูกดึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้เห็นต่างจากรัฐ การเข้ามามีบทบาท และแทรกแซงขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ

ความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศตามหลักนิติธรรม : ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการบริหารตามหลักนิติธรรม แม้จะมีการกระจายอำนาจ แต่ในภาพรวมยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง เป็นข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมประกอบกับการทุจริตในภาครัฐขยายตัวออกไป ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อมั่นของประชาชนในขณะเดียวกัน ประชาชนบางส่วนยอมรับกระบวนการทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนโดยผลของปัญหาดังกล่าว ได้กัดกร่อนพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

ยาเสพติด : สำหรับประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญ ปัญหาเสพติด เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทำลาย ศักยภาพของประชากร และปัญหาการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรม นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเป็นประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง

แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย : ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ยังคงได้รับการผ่อนผันให้ทำงานในพื้นที่หลายจังหวัด ขณะที่ยังมีอีกจำนวนมากที่ลักลอบทำงานขายแรงงานกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์บริหารจัดการที่สามารถ ควบคุมปัญหาผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้นตามมาได้ โดยเฉพาะปัญหาเด็กเกิดใหม่ในประเทศไทย ปัญหา ด้านสาธารณสุข ปัญหาการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบชุมชน สังคม อาชญากรรมและ ปัญหาสิทธิมนุษยชน

การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ปัจจุบันยังคงมีสถานการณ์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งการลักลอบตัดต้นไม้ทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำ ลำธาร การบุกรุกป่าชายเลน ซึ่งเกิดจากประชาชนทั่วไปและกลุ่มนายทุน จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ระบบนิเวศน์ถูกทำลายขยายพื้นที่เพิ่มวงกว้างมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา หลากหลายมิติ เช่น ฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงไป พื้นที่ประสบภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและมีความรุนแรง เพิ่มขึ้น การเกษตรได้ผลไม่มียั่งยืน รายได้ไม่แน่นอนและชีวิตไม่มั่นคง

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ : ทั้งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะที่เกิดจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดอุทกภัย และวาตภัยขนาดใหญ่ หรือภัยแล้งและภัยหนาวที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ และไม่อาจคาดการณ์สภาพที่จะเกิดขึ้นและผลที่ตามมาได้ง่ายเหมือนในอดีต รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ และมีระดับความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความสูญเสียชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนเพิ่มมากขึ้นด้วย

โรคระบาด : ประเทศไทยกำลังเผชิญกับโรคติดต่อในลักษณะต่าง ๆ ทั้งโรคที่อุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของ ประชาชน สาเหตุของการเกิดโรคติดต่อที่รุนแรงเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคมขนส่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ซึ่งปัญหาโรคระบาดหากเกิดการระบาดรุนแรงย่อมส่งผลกระทบต่อมิติทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม และเสถียรภาพของประเทศอีกด้วยด้วยการก่อการร้ายและ

อาชญากรรมข้ามชาติ : แม้ว่าประเทศไทยจะมีได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาความขัดแย้งที่เป็นสาเหตุของการก่อการร้ายระหว่างประเทศแต่ก็ได้รับผลจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเนื่องจากการมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศที่เป็นเป้าหมายการก่อการร้าย รวมทั้งมีชุมชนและมีผลประโยชน์ของประเทศเป้าหมายอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจสำคัญที่เชื่อมโยงให้กลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทย

สำหรับเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติที่ประกอบไปด้วยการค้ามนุษย์ ยาเสพติด การโจรกรรมการปลอมแปลงเอกสารการเดินทาง การละเมิดลิขสิทธิ์ ตลอดจนอาชญากรรมข้ามชาติทางเศรษฐกิจและคอมพิวเตอร์ที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : ปัญหานี้ในปัจจุบันพบมากขึ้น โดยเฉพาะการจารกรรมข้อมูลจากองค์กร หรือสถาบันทางเศรษฐกิจ ข้อมูลส่วนบุคคลและหน่วยงานความมั่นคง ที่กำลังเป็นปัญหาใหญ่ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นการสร้างระบบป้องกันและการทดสอบระบบตลอดเวลาจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการรั่วไหลของข้อมูลซึ่งมีค่ามหาศาล และการก่อวินาศกรรมทางข้อมูลที่เป็นภัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

๔. ปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน

ความไม่ชัดเจนจากเส้นเขตแดน : จากสภาพปัญหาเดิมในเรื่องความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนไม่ว่าจะเป็นทางบกและทางทะเล รวมถึงปัญหาในการแย่งชิงทรัพยากร มีโอกาสที่จะเกิดข้อพิพาทจนอาจนำไปสู่การใช้กำลังทหารในการแก้ไขปัญหา โดยพื้นที่ซึ่งมีแนวโน้มจะมีปัญหาดังกล่าว ได้แก่ ชายแดนประเทศไทย - กัมพูชา ชายแดนประเทศไทย - เมียนมา และชายแดนไทย - ลาวในบางพื้นที่ มีปัจจัยสำคัญจากปัญหาชนกลุ่มน้อย ยาเสพติด ผู้หลบหนี ภัยจากการสู้รบ และการลักลอบตัดไม้ เป็นต้น

การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย : จากสภาพปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและปัจจัยภายในของประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองของชาวโรนจา จากรัฐอาระกันหรือรัฐยะไข่ประเทศเมียนมา หรือกรณีแรงงานจากชนกลุ่มน้อย รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโรคระบาด อาชญากรรม รวมถึงปัญหาเด็กเกิดใหม่นอกจากนี้ปัญหาที่ตามมา คือ กระบวนการในการกำหนดสถานะบุคคลของกลุ่มต่าง ๆ ที่ลักลอบเข้าเมืองไม่สามารถกระทำได้อย่างชัดเจน และอาจเกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

ยาเสพติด : มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งขบวนการผลิตและการลำเลียงจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสู่ประเทศไทย นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดมีการกระทำกันเป็นขบวนการ และเป็นเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศในลักษณะ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายอย่างกว้างขวาง พบผู้กระทำผิดโดยเฉพาะผู้เสพและผู้ค้ามีแนวโน้มเป็นเยาวชนมากยิ่งขึ้น

การค้าอาวุธสงคราม : ที่เป็นอีกหนึ่งปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน ถึงแม้ว่าในการค้าอาวุธสงครามกับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในเมียนมาจะมีปริมาณลดน้อยลง แต่การลักลอบค้าอาวุธสงครามให้แก่กลุ่มผู้กระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ กลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับปัญหาในมิติอื่น ๆ ด้วย เช่น ยาเสพติด การโจรกรรมรถยนต์ การค้ามนุษย์ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบล่าสัตว์ เป็นต้น

ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขขนาดใหญ่ : ส่งผลกระทบต่อข้ามเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ ที่สำคัญส่งผลกระทบต่อ การดำรงรักษาระบบนิเวศโดยเฉพาะพื้นที่แหล่งต้นน้ำที่สำคัญ ซึ่งหลายส่วนจะอยู่ในพื้นที่ป่าเขาตามแนวชายแดนนอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว และวาทภัยขนาดใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นความสำคัญในการบริหารงานความมั่นคงตามแนวชายแดนในบริบทนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงจะต้องเผชิญและปัญหาภัยคุกคามต่อความมั่นคงดังกล่าว

ชนกลุ่มน้อย : สำหรับปัญหาชนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ในปัจจุบันกำลังเป็นปัญหาของไทย ประเทศเพื่อนบ้าน และสังคมโลกด้วย โดยเฉพาะกระแสการเรียกร้องปกครองตนเองของชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทยตอนบนที่มีมากขึ้น และมีบางส่วนที่มีความพยายามเรียกร้องสัญชาติไทย ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีสาเหตุอันเนื่องมาจากชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความเป็นชาติพันธุ์สูง มีวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ทักษะคติ ความเชื่อ ลัทธิ ศาสนาประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และค่านิยมเป็นของตนเอง แต่ต้องอยู่ร่วมกับชนกลุ่มใหญ่ของประเทศจึงมักเกิดปัญหาความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกัน และนำมาซึ่งปัญหาอื่น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย การรับจ้างขนยาเสพติดข้ามพรมแดน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (ป่าต้นน้ำ) เป็นต้น

ศึกษาสถานการณ์การจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

๑. สถานการณ์ทั่วไป

๑.๑ พื้นที่ปฏิบัติการ

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีรับผิดชอบพื้นที่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม และมุกดาหาร รวมความยาวตามแนวชายแดน ๘๐๔ กิโลเมตร และด้วยสภาพพื้นที่ที่มีแนวชายแดนเป็นลำน้ำทั้งหมดทำให้มี เกาะดอนต่าง ๆ จำนวน ๑๐๓ ดอน จุดผ่านแดนถาวร จำนวน ๑๐ แห่ง จุดผ่อนปรนทางการค้า จำนวน ๑๔ แห่ง ทำข้ามตามธรรมชาติ จำนวน ๑๖๙ แห่ง เส้นทางสายสำคัญ คือ ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ และ ๒๑๒ ที่เลียบบนตามแนวชายแดน

๑.๒ สถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิม

๑.๒.๑ ด้านการทหาร หน่วยได้มอบหมายให้หน่วยข่าวกรองทางทหาร กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีตรวจสอบ พิสูจน์ทราบการวางกำลังของกองทัพอประชาชนลาวในพื้นที่รับผิดชอบพร้อมประสานข้อมูลกับกองบังคับการควบคุมที่ ๒ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ปรากฏความเคลื่อนไหวที่สำคัญ ดังนี้

๑.๒.๑.๑ กองทัพประชาชนลาวมีการจัดกำลังประกอบด้วย กำลังทางบก กำลังทางอากาศ และกำลังกองพล

๑. กำลังทางบก ได้แก่ กำลังรบหลัก และกำลังประจำถิ่น

๑.๑ กำลังรบหลัก มีจำนวน ๕ กองพล โดยมี ๓ กองพลวางกำลังตรงข้าม ๕ จังหวัดชายแดน ในความรับผิดชอบของหน่วย

๑.๒ กำลังประจำถิ่นมีจำนวน ๑๘ กองบัญชาการทหารแขวง และ ๘๘ กองร้อยทหารชายแดนโดยวางกำลังตรงข้าม ๕ จังหวัดชายแดนจำนวน ๑๙ หน่วย ได้แก่ จังหวัดเลย ๕ หน่วย จังหวัดหนองคาย ๕ หน่วย จังหวัดบึงกาฬ ๓ หน่วย จังหวัดนครพนม ๓ หน่วย และจังหวัดมุกดาหาร ๓ หน่วยนอกจากนี้ ยังมีกำลังกองพลหรือกำลังป้องกันความสงบบ้าน ที่ขึ้นการปกครองกับชั้นบ้าน ชั้นเมือง ชั้นแขวงและชั้นตรงต่อกรมใหญ่เสนาธิการกองทัพ กระทรวงป้องกันประเทศ ที่ฝากการบังคับบัญชาต่อกองบัญชาการทหารแขวง มีกำลังกระจายทั่วประเทศ ประมาณ ๘๖,๐๐๐ นาย โดยอยู่ตามหมู่บ้านในพื้นที่ตรงข้าม ๕ จังหวัดชายแดน ประมาณ ๑๑,๓๐๐ นาย

๒. กำลังทางอากาศ เป็นหน่วยขึ้นตรงกับกระทรวงป้องกันประเทศ มีกำลัง ๒ กอง

๑.๒.๒ ด้านปัญหาเส้นเขตแดนและเกาะดอน/ปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณเกาะดอน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ กรณี ดังนี้

๑.๒.๒.๑ กรณีที่ ๑ ในฤดูแล้ง แม่น้ำโขงเกิดการตื้นเขิน ทำให้เรือฝ่ายไทยไม่สามารถสัญจรผ่านในพื้นที่ระหว่างฝั่งไทยกับเกาะดอนดังกล่าวได้ ประกอบด้วยดอนชิงชู ในพื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่ และดอนสังคี ในพื้นที่ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

๑.๒.๒.๒ กรณีที่ ๒ เกาะดอนที่มีกำลังทหาร และประชาชนลาวอาศัยอยู่ ซึ่งมีผืนดินเชื่อมติดกับฝั่งไทย ได้แก่ ดอนโคลาด ในพื้นที่ อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

๑.๒.๒.๓ และกรณีที่ ๓ เกาะดอนที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังอนุสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ซึ่งฝ่ายไทยและลาวต่างอ้างสิทธิ บนเกาะดอนนั้น ๆ ได้แก่ ดอนขี้ฮั่น และดอนหาดทรายใหญ่ ในพื้นที่อำเภอปากคาด, ดอนท่าศิริพันธ์ ในพื้นที่อำเภอบุ่งคล้า จังหวัดบึงกาฬและดอนบ้านหนาด ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

แนวทางการแก้ไขปัญหาเกาะดอนในพื้นที่หน่วยได้แก้ไขปัญหา โดยใช้กลไกของคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไปไทย - ลาว ระดับจังหวัดกับแขวง และระดับอำเภอกับเมือง (GBC) โดยเมื่อมีการรุกล้ำเกาะดอน เกิดขึ้นในพื้นที่ใด หน่วยจะประสานไปยังอำเภอและจังหวัดในการทำหนังสือประท้วงไปยังเมืองและแขวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงการผลักดันส่วนราชการในระดับจังหวัดและอำเภอให้ความสำคัญในการจัดโครงการฝึกอบรม “การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแนวชายแดน” เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องที่ผ่านมาหน่วยสามารถผลักดันให้มีการจัดโครงการแล้ว จำนวน ๓ จังหวัด

สำหรับสถานการณ์ความเคลื่อนไหวบริเวณเกาะดอนในห้วงที่ผ่านมา ตรวจพบการละเมิด MOU ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่มีการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งและตัดแปลงสภาพบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงในพื้นที่เมืองสีสัตตะนาถ ถึงบริเวณเมืองหาดชายพองนครหลวงเวียงจันทน์ ตรงข้ามอำเภอท่าบ่อ และอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย และหน่วยได้

ประสานไปยังจังหวัดและอำเภอ เพื่อยื่นหนังสือประท้วงตามขั้นตอนพร้อมรายงานให้กระทรวงการต่างประเทศรับทราบเรียบร้อยแล้ว

๑.๒.๓ แนวโน้มสถานการณ์ ยังไม่มีสิ่งบอกระบุเหตุของการจะเกิดความขัดแย้งที่จะนำไปสู่การใช้กำลังขนาดใหญ่ แต่มีประเด็นปัญหาเฝ้าระวัง คือ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ/ของเกาะดอนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนในแต่ละพื้นที่

๒. การปฏิบัติ

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้จัดกำลังพลออกปฏิบัติภารกิจใน ๓ บทบาท ได้บูรณาการทั้งกำลังพล แผนงานโครงการต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างประสานสอดคล้องตลอดจนการนำนโยบายข้อสั่งการของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มากำหนดเป็นแนวความคิด วิธีการนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติภารกิจในแต่ละบทบาท ที่สำคัญดังนี้

๒.๑ บทบาทกองกำลังป้องกันชายแดน

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้พิจารณาวางกำลังในแต่ละพื้นที่ตามคุณลักษณะและขีดความสามารถของหน่วย ประกอบด้วย พื้นที่ระวางป้องกัน พื้นที่ปฏิบัติการหลัก และพื้นที่ปฏิบัติการรอง โดยในแต่ละพื้นที่ได้มอบหมายให้กองบังคับการควบคุมทั้ง ๓ หน่วย เป็นส่วนควบคุมอำนวยความสะดวก และบูรณาการการใช้กำลัง รวมถึงการประสานงานกับส่วนราชการในแต่ละพื้นที่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติภารกิจตามพันธกิจ ๓ ประการ ดังนี้

๒.๑.๑ พันธกิจที่ ๑ การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน ตามที่ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกได้เน้นย้ำให้หน่วยป้องกันชายแดนวางแผนการใช้เครื่องมือเฝ้าตรวจเทคโนโลยีสูงมาใช้เพื่อทดแทนกำลังพลที่มีการปรับลดลง ต่อเรื่องดังกล่าว กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีจึงได้อนุมัติการใช้กำลังออกปฏิบัติภารกิจในแต่ละพื้นที่รวมถึงการแบ่งมอบเครื่องมือเฝ้าตรวจให้กับหน่วยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการนำรถ ATV และ UTV มาใช้ในภารกิจลาดตระเวนพื้นที่การแบ่งมอบเครื่องมือเฝ้าตรวจเทคโนโลยีสูง ของหน่วยเฝ้าตรวจชายแดนที่ ๒๑ ที่ประกอบด้วย เรดาร์ตรวจการณ์ภาคพื้นระบบเฝ้าตรวจชายแดนเคลื่อนที่ กล้องตรวจการณ์กลางคืนระยะไกล เครื่องมือเฝ้าฟังวิทยุและกล้องตรวจการณ์ระยะไกล (Longview) ให้กับกองบังคับการควบคุมทั้ง ๓ หน่วย รวมถึงการใช้ชุดประสานการป้องกันภัยทางอากาศ ในการติดตามความเคลื่อนไหวอากาศยานทางทหารของฝ่ายตรงข้าม และที่สำคัญ จากการที่กองทัพบกได้สนับสนุนกล้องวงจรปิด จำนวน ๔๐ ตัว ซึ่งหน่วยได้ติดตั้งในพื้นที่ตามแนวชายแดนรวม ๑๐ จุด ทำให้ระบบการเฝ้าตรวจชายแดนของหน่วยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๒ พันธกิจที่ ๒ การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้ผลักดันให้ส่วนราชการในพื้นที่เพิ่มความเข้มงวดและจริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย จนนำไปสู่ผลการปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑.๒.๑ ร่วมกับศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทาง แก้ไขปัญหาการลักลอบคูดหิน - ทรายตามลำแม่น้ำโขงและการขออนุญาตนำเข้าสินค้าตามแนวชายแดน

๒.๑.๒.๒ การจัดระเบียบเรือ ที่ผ่านมาหน่วยจัดประชุมหารือร่วมกับจังหวัดตามแนวชายแดนสำนักงานเจ้าท่าหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขง นอกจากนี้กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีได้ให้ความสำคัญงานด้านกิจการพลเรือนโดยจัดการปฐมนิเทศให้กับ

กำลังพลภายในชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือนได้มีความรู้และเข้าใจในภารกิจก่อนออกปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความพร้อมให้กับกำลังพลภายในชุด โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ให้ประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติ และลดการกีดขวางการปฏิบัติทางทหารตั้งแต่ในยามปกติ

๒.๑.๓ พันธกิจที่ ๓ การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน กองกำลัง สู้ศึกดีมีมติมุ่งเน้นขับเคลื่อนการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการเข้าไปพบปะ เจ้าแขวง ที่ผ่านมาได้ดำเนินการแล้ว จำนวน ๒ แขวง ได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงสะหวันนะเขต โดยหน่วยได้หารือในประเด็นที่สำคัญ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด การกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดนในทุกรูปแบบ การจัดการลาดตระเวนร่วมในพื้นที่ การจัดระเบียบเรือจุดจอดเรือ และการดำเนินโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานตามแนวชายแดน

นอกจากนี้กองกำลังสู้ศึกดีมีมติได้เข้าหารือกับส่วนราชการในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนและบูรณาการโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานตามแนวชายแดนและโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนของแต่ละจังหวัด

๒.๒ บทบาทกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๒ ส่วนแยก ๑ หน่วยได้ใช้ชุดพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านจำนวน ๒๔ ชุด และชุดเสริมสร้างสมรรถภาพหมู่บ้านจำนวน ๕ ชุด เป็นส่วนปฏิบัติหลักในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการ

๒.๒.๑ การจัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด จัดตั้งแหล่งข่าวภาคประชาชน จัดตั้งองค์กรเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

๒.๒.๒ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้เสพยาเสพติดสมัครใจเข้าบำบัดรักษา

๒.๒.๓ การขับเคลื่อนแผนงานที่สำคัญอื่น ๆ ดังนี้

๒.๒.๓.๑ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคงเขตพื้นที่กองพลทหารราบที่ ๓

๒.๒.๓.๒ โครงการทหารพันธุ์ดี ตามที่กองพลทหารราบที่ ๓ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ปัจจุบันมีหน่วยที่เป็นโครงการทหารพันธุ์ดี จำนวน ๒๑ หน่วย ที่ผ่านมาได้ดำเนินการแจกจ่ายผลผลิตให้กับราษฎรตามแนวชายแดน และหน่วยทหารของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมจำนวน ๓๑ ครั้ง

๒.๓ บทบาทศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีนโยบายในการสกัดกั้นยาเสพติด ณ แนวชายแดน ต่อเรื่องดังกล่าว กองกำลังสู้ศึกดีมีมติได้เน้นย้ำให้มีการประชุมโต๊ะข่าว ซึ่งหน่วยได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติ จำนวน ๒ ชั้น

๒.๓.๑ ชั้นที่ ๑ : การปฏิบัติของหน่วยในพื้นที่

๒.๓.๒ ชั้นที่ ๒ : การประชุมแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงาน

วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ด้วยสถานการณ์ของโลกที่ผ่านจากยุคสงครามเย็นเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเมืองโลก ซึ่งลักษณะของการเปลี่ยนแปลงคือการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะ World Politics มาเป็น Global Politics ซึ่งคำว่า World Politics เป็นผลที่ได้รับ

อิทธิพลของพัฒนาการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมยุคใหม่ อันได้แก่ลัทธิทุนนิยม อุตสาหกรรมนิยม เทคโนโลยีขั้นสูง เพศภาวะ อุดมการณ์และสื่อ ซึ่งปรากฏการณ์ทั้งหมด กระทำผ่านตัวแทนของรัฐ ในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนที่เรียกว่า Global Politics หมายถึง การที่การเมืองระหว่างประเทศดำเนินผ่านองค์การโลก อย่างเช่น องค์การสหประชาชาติ และการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในปี ค.ศ. ๑๙๓๘ (พ.ศ.๒๓๘๑) ในลักษณะเช่นนี้ ย่อมหมายความว่ากิจกรรมทางการเมืองในลักษณะ Global Politics ไม่ใช่เป็นการต่อสู้กัน ระหว่างรัฐกับรัฐ แต่เป็นการแก้ปัญหาทางการเมือง โดยอาศัยองค์การโลก ซึ่งรัฐเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกอยู่ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ว่าด้วยปัญหาภาวะโลกร้อน เป็นต้น (วิทยา สุจิตตธนารักษ์, ๒๕๕๗: ๒-๓) เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างประเทศขึ้นดังกล่าวเป็นผลมาจากความต้องการของสังคมโลกที่ปรารถนาให้เกิดความยุติธรรม ในประชาคมโลก ประเทศที่ด้อยกว่าไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากประเทศที่มีอำนาจมากกว่า โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกเหนือจากการที่มีรัฐเอกราชใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากแล้ว การที่ศูนย์อำนาจในระบบการเมืองโลกได้แปรเปลี่ยนจากระบบ ๒ ขั้วอำนาจ (bipolarity) ที่มีสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตเป็นผู้กุมอำนาจและเผชิญหน้ากันอยู่ในลักษณะสงครามเย็น (Cold War) ได้กลายมาเป็นระบบ หลายขั้วอำนาจ (multipolarity) สถานะดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของภูมิภาคตะวันออก เฉียงใต้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ประเทศต่าง ๆ ภายในภูมิภาคได้เริ่มปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่แตกต่างกัน บางประเทศได้เข้าผูกพันกับประเทศมหาอำนาจภายนอกเช่น การเข้าร่วมในคณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับภาคพื้นเอเชียและตะวันออกไกล (Economic Committee for Asia and Far East : ECAFE) การเข้าเป็นสมาชิกของแผนการโคลัมโบ (Columbo Plan) รวมทั้งการเข้าเป็นภาคีองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Treaty Organization : SEATO) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๓ เป็นต้น

สำหรับบางประเทศซึ่งมีความภาคภูมิใจต่อเอกราชและอิสรภาพซึ่งตนพึงจะได้รับไม่ว่าจะด้วยวิธีการรุนแรงหรือสันติหรือด้วยเหตุที่ระบบจักรวรรดินิยมเสื่อมลง ก็ได้หาวิธีการเสริมสร้างพลังต่อรองทางเศรษฐกิจและการเมืองกับประเทศมหาอำนาจภายนอกโดยได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มประเทศในโลกที่สามขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๐ โดยใช้ชื่อว่า “ขบวนการกลุ่มประเทศเอเชีย-แอฟริกา” (AFRO-ASIAN Movement) ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นขบวนการกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement : NAM) อันเป็นขบวนการที่มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในวงการการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบัน

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ประเทศต่าง ๆ ก็ได้ตื่นตัวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่น้อยไปกว่าประเทศในเขตภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำในภูมิภาคนี้ต่างมีทัศนคติที่สอดคล้องกันในเรื่องการต่อต้านลัทธิจักรวรรดิในทุกรูปแบบและมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นอิสระ เพื่อใช้เป็นเกราะกำบังภัยคุกคามจากภายนอก อย่างไรก็ตาม บรรดาผู้นำทั้งหลายต่างตระหนักดีว่าการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น ไม่อาจกระทำได้โดยลำพัง ในขณะที่การกลับไป

ฟังฟังมหาอำนาจก็ยังเป็นสิ่งที่น่าหวาดระแวงด้วยสาเหตุดังกล่าว ทำให้ประเทศต่าง ๆ พยายามแสวงหาช่องทางที่จะกระชับความร่วมมือกันเฉพาะภายในภูมิภาค เพื่อให้บังเกิดผลในการพัฒนาตนเองในแต่ละประเทศ ประกอบกับแนวความคิดเกี่ยวกับ “ภูมิภาคนิยม” ในยุคนั้นที่กำลังมีอิทธิพลและเติบโตขึ้นโดยลำดับ (พิษณุสุวรรณระชฎ, ๒๕๔๐ : ๒๙)

ภายหลังจากที่ 5 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย สามารถฟื้นฟูอุปสรรคต่าง ๆ จนบรรลุผลในการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ขึ้นได้ในที่สุดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๐ แล้วนั้น ความเคลื่อนไหวและบทบาทของอาเซียนทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมก็เพิ่มพูนขึ้นโดยลำดับ พัฒนาการของอาเซียนแต่ละขั้นตอนเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าอาเซียนเป็นองค์กรระหว่างประเทศอีกองค์การหนึ่งซึ่งมีกิจกรรมด้านการเมืองอย่างต่อเนื่อง และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศมากขึ้น พร้อมกันนั้นความสัมพันธ์ของประเทศต่าง ๆ ภายในอาเซียนก็ได้รับการกระชับขึ้นจนแน่นแฟ้น ทั้งนี้เพื่อความพยายามร่วมกันที่จะให้ความร่วมมือส่วนภูมิภาคบรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในเอกสารทางราชการของอาเซียนจะระบุว่าอาเซียนเป็นองค์การ ความร่วมมือระดับภูมิภาค ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แต่สิ่งที่ได้รับการเน้นหนักเป็นพิเศษไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาในปฏิญญากรุงเทพฯ หรือท่าทีที่แสดงออกโดยผู้นำอาเซียนในยุคนั้นกลับกลายเป็นถ้อยความที่เกี่ยวกับสันติภาพ (peace) เสรีภาพ (freedom) เสถียรภาพ (stability) และความมั่นคง (security) ของภูมิภาค โดยเน้นเฉพาะภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงซึ่งเกิดจากการแทรกแซงจากภายนอกทุกรูปแบบ รวมทั้งระบุถึงปัญหาที่เกี่ยวกับฐานทัพต่างประเทศซึ่งยังตั้งอยู่ในประเทศสมาชิกบางประเทศ อันเป็นการชี้ให้เห็นว่ามูลเหตุจูงใจทางด้านการเมืองตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวกับ เสถียรภาพและความมั่นคงเป็นตัวแปรหลักที่มีอิทธิพลผลักดันให้ประเทศภาคีทั้ง ๕ ประเทศตกลงใจร่วมกันที่จะก่อตั้งอาเซียนขึ้น

ในการจัดตั้งกลไกเฉพาะเกี่ยวกับการพิจารณาปัญหาความมั่นคงในภูมิภาคนี้อาเซียนได้เริ่มหารือกันอย่างจริงจังในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๔ ที่ประเทศสิงคโปร์เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยที่ประชุมได้เสนอให้พัฒนากลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะการประชุมระหว่างอาเซียนกับ คู่เจรจาภายหลังการประชุมระดับรัฐมนตรี (ASEAN Post-Ministerial Conference : PMC) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับจัดตั้งเวทีการหารือในระดับด้านการเมืองและความมั่นคงต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง สันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาคตามเจตนารมณ์ของสหประชาชาติ (United Nations : UN) โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยและแบบแผนทางพฤติกรรมแก่ประเทศที่เกี่ยวข้องให้เรียนรู้เกี่ยวกับการหารือร่วมกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากผลของความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน อีกทั้งเพื่อสร้างสรรค์สภาวะแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อเสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงของภูมิภาค

จากนโยบายของรัฐบาลในยุคปัจจุบัน (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้กำหนดนโยบายในการรักษาความมั่นคงของรัฐและต่างประเทศ โดยถือเป็นเรื่องที่สำคัญและให้ความเร่งด่วน คือ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในกิจกรรม ๕ ด้าน คือ การ

บริหารจัดการชายแดน การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจกับประเทศเพื่อนบ้านและการเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันของอาเซียน โดยเน้นความร่วมมือและป้องกัน แก้ไขข้อพิพาทต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดน โดยใช้กลไกทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่จะจัดระเบียบการพัฒนาตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล รองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดนโดยใช้ระบบการเฝ้าตรวจที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขณะเดียวกันก็เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศด้วย

จากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว หากพิจารณาถึง ความหมายของความร่วมมือก่อนว่า มีความหมายอย่างไร และมีวิธีการบูรณาการอย่างไรบ้าง ความหมายของคำว่า ความร่วมมือ (Cooperation) หมายถึงการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลหรือองค์กรตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ยอมรับร่วมกันว่าการร่วมมือจะมีผลให้สมาชิกของทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์นั้นได้ ซึ่งหากพิจารณาถึงต้นแบบแห่งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างประเทศให้กับองค์กรความร่วมมือในภูมิภาคอย่างอาเซียนและภูมิภาคอื่น ๆ ในโลก คือประชาคมยุโรป เนื่องจากการบูรณาการของประเทศสมาชิกเป็นองค์กรขนาดใหญ่ของประชาคมยุโรปทำให้สิ่งที่ไม่น่าจะเป็นไปได้อย่างกรณีประเทศเคยเป็นศัตรูกัน เช่น เยอรมันกับฝรั่งเศสกลับเป็นพันธมิตรกันและทำให้ทวีปยุโรปมีสันติภาพ ความมั่นคง และความเข้มแข็งในเชิงการต่อรองทางเศรษฐกิจ ซึ่งกระบวนการในการบูรณาการนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้วิเคราะห์กระบวนการบูรณาการของประชาคมยุโรปอาศัยแนวคิดทฤษฎีสหพันธ์นิยม ทฤษฎีภารกิจนิยมใหม่ และทฤษฎีคณาคมสื่อสาร เพื่อประโยชน์ของความร่วมมือของกลุ่มภูมิภาคนี้ (บรรจง อมรชีวิน และ หทัย ศิริวัฒนกุล, ๒๕๕๘ : ๑๕)

ประเทศไทยได้พัฒนาความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงของชาติและประชาชน กรอบความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และอนุภูมิภาคเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ และผลักดันความเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ ประเทศไทยมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาเพื่อลดความยากจนและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประชาคมโลก

ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านกลไกสำคัญมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งและสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกัน เช่น คณะกรรมการเขตแดนร่วม (JBC) ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีความคืบหน้าในการสำรวจและปักปันเขตแดนระหว่างสองประเทศทั้งทางบกและทางน้ำ ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนทั้งสองประเทศ ได้ร่วมกันจัดทำแผนที่แม่น้ำโขงฉบับใหม่ และเจรจาร่างแผนแม่บทและข้อกำหนดในการสำรวจและกำหนดเขตทางน้ำตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งสองฝ่ายมุ่งมั่นที่จะสำรวจและปักปันเขตแดนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว เพื่อสร้างดินแดนแห่งความร่วมมือและมิตรภาพอันดีระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิเคราะห์ปัจจัยปัญหาแนวทางการจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่ออธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ

เพื่อให้แผนปฏิบัติการการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติของคนรุ่นใหม่ต่อยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๗๐) เกิดการขับเคลื่อนและนำยุทธศาสตร์ไปใช้นั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ในการกำจัดอุปสรรค จึงขอเสนอแนะแนวทางในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ดังนี้

ตามผลที่ได้จากการศึกษาระดับนี้เทียบเท่ากับแผนระดับ ๒ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) และถ่ายทอดสู่แผนแม่บทระดับกระทรวง/ทบวง/กรม ต่าง ๆ เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงไปดำเนินการ และบรรลุผลควรคำนึงถึงบริบทและสถานการณ์ของสภาพแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ของแต่ละหน่วยงานด้วย

จำเป็นต้องมีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการติดตาม โดยมีการสื่อสารนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในระดับปฏิบัติ รวมทั้งต้องมีช่องทางและกลไกในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มโอกาสให้คนรุ่นใหม่มีบทบาททางการเมืองและบูรณาการกับภาครัฐเพื่อสร้างความพร้อมด้านความมั่นคงแบบองค์รวม แผนระยะยาวมีความจำเป็นเพื่อสนับสนุนการบรรลุผลสำเร็จเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากการรักษาความปลอดภัยที่ครอบคลุมเป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เกี่ยวข้องกับทุกองคาพยพในสังคม การรับรู้ ความเข้าใจ การสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทัน่วงที

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การขยายการลงทุนธุรกิจดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในระดับชุมชน จังหวัด และเขตเศรษฐกิจพิเศษ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการและรูปแบบธุรกิจหรือพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการจะต้องเร่งดำเนินการ ภาคธุรกิจต้องปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลโดยปรับสู่การค้าออนไลน์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการเป็น Startup Accelerator/Incubator จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เกี่ยวข้องกับการเสริมความแข็งแกร่งของเครือข่ายโทรคมนาคมและการสื่อสารทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงระบบไร้สายและเคเบิลในพื้นที่ห่างไกล ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานด้านความปลอดภัยของโครงสร้าง ซึ่งจะส่งผลดีอย่างต่อเนื่องต่อการดำเนินงานของบริษัทและเร่งดำเนินกลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหาความสามารถด้านดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาช่องทางสื่อสารสร้างสรรค์ให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงบทบาทในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปกป้องจิตสำนึก การอนุรักษ์และฟื้นฟู ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตามประเด็นยุทธศาสตร์และเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษจะต้องได้รับการแก้ไข และต้องให้ความสำคัญกับการปกป้องและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการวางแผน

และการจัดการของกระบวนการพัฒนา การพัฒนาเชิงนิเวศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศโลกที่สามและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑.แนวคิดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน สรุปได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติสังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคุมภัยคุกคามป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชนประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเป้าหมาย การพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐาน แนวคิด ๒ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำมาทางเศรษฐกิจอัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และสังคมโลกสมัยใหม่ และ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีคนเก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม เป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาลปรับ

วัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ ๒๐ ปีตามที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้กำหนดเอาไว้ซึ่งก็คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมายสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดแผนย่อย แนวทางการพัฒนาเป้าหมายและตัวชี้วัดในห้วงระยะเวลา ๕ - ๑๐ - ๑๕ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประกอบด้วยในช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๑ -๒๕๖๕ ดำเนินการ “ปรับสภาพแวดล้อม พร้อมแก้ไขปัญหา” ให้ลดระดับลงอย่างมีนัยสำคัญสำหรับในช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จะดำเนินการให้ “ปัญหาเกาหมดไป ปัญหาใหม่ไม่เกิด” เอื้อต่อการบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นฐานนำไปสู่เป้าหมายในช่วงปี พ.ศ.๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ที่กำหนดไว้ว่า “ประเทศชาติ พัฒนา ปวงประชาร่วมผลัดกัน” จนกระทั่งสามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายในห้วงปี พ.ศ.๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ ที่ว่า “ประเทศชาติ มั่นคงประชาชนมีความสุข” ในที่สุด โดยสาระสำคัญประกอบไปด้วยแผนย่อยจำนวนทั้งสิ้น ๕ แผนย่อย ได้แก่

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในประเทศชาติ บ้านเมือง เอื้อต่อการบริหารและพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายที่กำหนด

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไข ปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจัง ให้หมดไปในที่สุด

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศไทย ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกลไกในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่เป็นรูปธรรม

วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคงกับแผนการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคงของกระทรวงกลาโหม

๑. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วยตลอดจนกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. ๒๕๖๐ มีหลักการให้การกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ้งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหารกับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นแผนระยะปานกลาง ๕ ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ ๒ รองรับการดำเนินการในห้วงที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ(แผนระดับที่ ๑)โดยนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้มีความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และประเด็นการต่างประเทศ ตลอดจนกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์พิจารณา “ประเด็นความมั่นคง” เพื่อตอบสนองตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในปี ๒๕๗๐ การยกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงโดยมุ่งขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีกรอบจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ โดยนำเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ไปกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการอื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดทำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา (ฉบับแรกที่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๔๔)จนถึงฉบับปัจจุบัน มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้น นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานความมั่นคงของประเทศ โดยเริ่มต้นจากหน่วยย่อยของสังคม คือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการ

ทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมถึงการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้มุ่งเน้นไปที่พื้นที่ตำบลเป้าหมายเพื่อขยายแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติและแผนตำบล “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยเร่งป้องกันและแก้ไขเฉพาะปัญหาความมั่นคงที่สำคัญจากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความเสี่ยงในระยะ ๕ ปี ผ่านกระบวนการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นความมั่นคงที่มีผลกระทบและความเสี่ยงสูง (High Risk, High Impact) จากบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การประเมินขีดความสามารถของประเทศ เพื่อเสริมสร้างกำลังอำนาจของชาติเพื่อกำหนดจุดยืนหรือตำแหน่งของประเทศ และเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของประเทศให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างทันทั่วทั้ง โดยขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวมในการเชื่อมโยงมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ นอกจากนี้มีการกำหนดจุดเน้น (Focus) และแนวทางสำคัญเชิงลึก (Highlight) ของเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ให้เห็นผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม การเติมเต็มช่องว่างของแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตลอดจนเป็นกรอบทิศทางกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของประเทศ โดยนำเป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นในแต่ละปีผนวกเข้ากับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณสำหรับแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ “ประเทศชาติมีเสถียรภาพ ประชาชนอยู่ดีมีสุข ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีศักยภาพบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติอย่างยั่งยืน”

๒. แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔

๒.๑ จัดระบบป้องกันพื้นที่ชายแดนให้สามารถต้านทานภัยความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ชายแดน และสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนของไทยกับประเทศรอบบ้าน รวมถึงการพัฒนาข้ามแดน และบูรณาการการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีรวมทั้งการดำเนินการด้านกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๕๖๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒ พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยความมั่นคง สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานโดยนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและมีระบบตรวจการณ์ปัญหาความมั่นคงบริเวณช่องทางสัญจรข้ามแดนและพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

๒.๓ จัดทำการเชื่อมโยงฐานข้อมูลการสัญจรข้ามแดน อาทิสินค้าและยานพาหนะให้มีข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เช่น ข้อมูลปริมาณสินค้า ข้อมูลการพัฒนา ระบบ CCTV ข้อมูลการจัดทำระบบพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศรอบบ้าน และข้อมูลยานพาหนะผ่าน

เข้า-ออก ด้านชายแดน เพื่อเฝ้าระวังภัยความมั่นคงที่อาจจะแฝงมากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชน ได้แก่การค้ายาเสพติดการค้าอาวุธการค้าสิ่งผิดกฎหมาย

๒.๔ พัฒนาระบบการสัญจรข้ามแดนให้สามารถป้องกันและควบคุมการลักลอบเข้าเมืองและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศไทย ได้แก่ การค้ามนุษย์และการเคลื่อนไหวของกลุ่ม/ขบวนการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดในการป้องกัน สกัดกั้น และระงับยับยั้งการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การพัฒนาระบบการสัญจรหรือการพัฒนาการจัดทำเอกสารผ่านแดนประเภทบัตรผ่านแดน (Border Pass) และบัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass) ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกด้าน ให้ความสำคัญในการตรวจลงตรา เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมิให้แสวงหาประโยชน์จากข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยจัดกลุ่มประเภทการตรวจลงตราให้เหมาะสม และเชื่อมโยงฐานข้อมูลรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล รวมถึงการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาการเปิด-ระงับหรือปิดจุดผ่านแดนประเภทต่าง ๆ

๒.๕ จัดระบบแรงงานต่างด้าวข้ามแดน เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความมั่นคง โดยจะจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานตามบริเวณชายแดนในลักษณะไป-กลับแรงงานต่างด้าว ที่เข้ามาทำงานตามฤดูกาลและรายปีรวมถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดน ให้เหมาะสมกับพื้นที่ชายแดนและความต้องการของตลาดแรงงาน

๒.๖ พัฒนาระบบตรวจโรคระบาดและระบบส่งต่อผู้ป่วยข้ามพรมแดน เพื่อป้องกันการแพร่โรคระบาดที่เป็นภัยคุกคามต่อประชาชน โรคระบาดสัตว์โรคพิษ และแมลงศัตรูพืช โดยเฝ้าระวังและตรวจตราการเข้า-ออก ของคน การขนย้ายสัตว์และพืชผ่านแดนอย่างเข้มงวด และพัฒนาระบบการป้องกันการระบาดในสัตว์ตามแนวชายแดนร่วมกับการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์อย่างยั่งยืน รวมไปถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามแนวชายแดนและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยข้ามพรมแดนได้อย่างทันท่วงที

๒.๗ ดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหาความมั่นคงหรือควบคุมการใช้พื้นที่ที่มีปัญหา เส้นเขตแดนทับซ้อน เพื่อลดการเผชิญหน้าหรือการกระทบกระทั่งกับประเทศคู่กรณี ตลอดจนปรับปรุงระบบเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่

๒.๘ พัฒนาระบบการข่าว รองรับการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ชายแดน บูรณาการงานข่าวภายในพื้นที่ชายแดนและประเทศรอบบ้านเพื่อลดช่องโหว่ด้านการข่าวและการซ้่าซ้อนของการทำงาน เพิ่มความแม่นยำของการข่าว และเพิ่มทรัพยากรด้านการข่าวในทุกพื้นที่

๒.๙ สนับสนุนและพัฒนาปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ชายแดน เพื่อเฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operation) ให้เกิดการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ชายแดนให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความมั่นคงขึ้นในชุมชน

๒.๑๐ จัดเฝ้าตรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อเสริมประสิทธิภาพการป้องกันภัยความมั่นคงทางทะเล โดยจัดระเบียบพื้นที่ชายฝั่ง การตรวจตราคน สิ้นค้า และยานพาหนะ การใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ รวมไปถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

สรุป

ผลการศึกษาวិเคราะห์การบริหารจัดการความมั่นคงพื้นที่ชายแดนทำให้เห็นปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการความมั่นคงพื้นที่ชายแดนใน ๓ ด้านหลัก คือ ๑) ด้านองค์กรและกลไกที่มีองค์กร/หน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน แต่ยังมีลักษณะของการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่เฉพาะของแต่ละหน่วย ยังไม่มี การบูรณาการการทำงานกันอย่างเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาบริเวณชายแดน ถึงแม้จะมีแผนบริหารจัดการชายแดนเป็นกรอบดำเนินการอยู่ก็ตาม ๒) ด้านการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการชายแดนภายใต้กลไกที่มีอยู่ยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร ซึ่งมีปัญหาจากตัวเนื้อหาของแผนที่มีความกว้างครอบคลุมจนนำไปสู่การปฏิบัติที่ขาดความชัดเจนในบางเรื่อง 3) ด้านการพัฒนาที่ยังขาดการพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ การแบ่งปันข้อมูล และการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และยังขาดกลไกการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะการรับมือและบริหารจัดการภัยคุกคามที่เกิดในลักษณะเฉียบพลัน

ปัญหาความมั่นคงชายแดนของไทยส่งผลกระทบต่อสังคมทุกด้านต้องอาศัยความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปัญหาสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ การสู้รบตามแนวชายแดน การลักลอบขนยาเสพติด การค้าอาวุธ และภัยธรรมชาติ ความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความมั่นคงและความสมดุลของความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศมหาอำนาจ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน มีบทบาทสำคัญในการจัดการความมั่นคงภายในและปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน วัตถุประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วย (๑) เพื่อศึกษาสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (๒) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (๓) เพื่อกำหนดแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ ผู้ศึกษาจะให้ข้อมูลเชิงลึกและการวิเคราะห์ในแต่ละวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

สถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. ประเด็นและความท้าทายเร่งด่วนที่สุดด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย - ลาวในปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวมีลักษณะที่ราบรื่น เคารพกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นละเอียดอ่อนบางอย่างยังคงมีอยู่ เช่น ข้อพิพาทเรื่องเขตแดน ความท้าทายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติชาวลาว การต่อต้านรัฐบาลลาว และการผลิตและการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-ลาว

๑.๑ ปัญหาเขตแดน ปัญหาเขตแดนและเกาะดอนระหว่างไทย-ลาว มีความซับซ้อนในการแก้ปัญหา อุปสรรคในการข้ามแดน ด้านการทหาร และข้อพิพาทด้านดินแดน มีการจัดตั้งคณะกรรมการในระดับการบริหารต่าง ๆ เพื่อมาแก้ปัญหาให้มั่นใจว่ามีความสงบเรียบร้อยและจัดการกับปัญหาบนเกาะดอน นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้และโครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับพรมแดน ในอนาคตอันใกล้ไม่มีความขัดแย้งขนาดใหญ่ที่ใกล้จะเกิดขึ้น แต่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของเกาะดอน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดเส้นเขตแดน นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความคืบหน้าในการรังวัดและปักปันเขตแดนทางบก ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการรังวัดและปักปันเขตแดนทางน้ำตามลำน้ำโขง มีการเน้นย้ำการบูรณาการหน่วยงานที่รับผิดชอบภายในโครงสร้างทางทหาร เพื่อให้การจัดการปัญหาชายแดนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๑ เขตแดนทางบก ชุดสำรวจร่วมไทย-ลาวได้ทำการสำรวจและปักปันเขตแดนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ร้อยละ ๙๖ ของระยะทางทั้งหมดได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ และขณะนี้กำลังดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนที่เหลืออยู่ ทั้งสองชาติมุ่งมั่นที่จะเร่งดำเนินการสำรวจและปักปันเขตแดนทางบกกระหว่างไทยกับลาวให้สอดคล้องกับเป้าหมายร่วมกันที่ทั้งสองฝ่ายกำหนด

๑.๑.๒ เขตแดนทางน้ำ ปัจจุบันทั้งสองประเทศได้จัดทำร่างแผนแม่บทและข้อกำหนดอำนาจหน้าที่ TOR (Terms of Reference) สำหรับการสำรวจและปักปันเขตแดนทางน้ำไทย-ลาว ทั้งสองฝ่ายยังได้อนุมัติการจัดทำแผนที่แม่น้ำโขงฉบับใหม่ ในมาตราส่วนไทย - ลาว ๑ : ๒๕,๐๐๐ เพื่อใช้ในการสำรวจและกำหนดเขตทางน้ำ ซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าอย่างมากในการแก้ไขปัญหาชายแดนที่ผ่านมา เพื่อให้มั่นใจว่าความคืบหน้าที่ยั่งยืนและความต่อเนื่องในการแก้ไขข้อพิพาทด้านพรมแดน การจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะกรมแผนที่ทหารซึ่งอยู่ในโครงสร้างทางทหารควรเข้าไปปฏิบัติงานร่วมอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประสานงานชายแดนไทย-ลาวจำเป็นต้องบูรณาการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในกองกำลังฯ

๑.๒ ปัญหาแรงงานต่างด้าวลาว ในปัจจุบันยังคงมีการหลั่งไหลของประชากรลาวที่ลักลอบข้ามแดนเข้ามาในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายเพื่อทำงานในภาคบริการ ทั้งตามแนวชายแดนและเขตภายใน ครอบคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเมืองใหญ่ ๆ อย่งไรก็ตาม ทางกรมไทยได้ดำเนินการเชิงรุกในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ โดยอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติจากพม่า กัมพูชา และลาวจดทะเบียนได้ทั่วประเทศในฐานะแรงงานข้ามชาติ และขอให้ประเทศต้นทางของแรงงานตรวจสอบสัญชาติและออกเอกสารประจำตัวที่จำเป็น จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้ สรุปได้ว่า ทางกรมไทยได้จัดการเรื่องนี้เป็นอย่างดี แต่การทำงานจากการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้

๑.๓ ปัญหาการผลิตและลักลอบนำเข้ายาเสพติด นโยบายปราบปรามยาเสพติดของไทยที่เข้มงวด โดยเฉพาะการต่อต้านการผลิตยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-เมียนมา ทำให้ฐานการผลิตยาเสพติดต้องย้ายฐานการผลิตไปยังพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว สิ่งนี้ยังทำให้เส้นทางการค้ามนุษย์เปลี่ยนเส้นทางผ่านลาว ทางกรมไทยยังคงต่อต้านแนวโน้มนี้ด้วยการปราบปรามยาเสพติดให้เข้มข้นขึ้น รวมถึงความพยายามลดการปลูกฝิ่น ความร่วมมือไทย-ลาวในการปราบปรามยาเสพติดเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม

ในการออกแบบโครงสร้างของกองกำลังรักษาชายแดนนั้น เห็นได้ชัดว่า กองทัพบกและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการชายแดนไทย-ลาว มีภารกิจหลักที่ต้องดำเนินการ โดยกองทัพบกเป็นผู้รับผิดชอบหลัก นอกจากนี้ พันธกิจ ๓ ประการจากการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์บริเวณชายแดนไทย-ลาว ปัจจุบันเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกองทัพบก ความร่วมมือนี้ควรดำเนินการเป็นเครือข่ายในโครงสร้างองค์กรแบบผสมผสาน เพื่อให้มั่นใจว่ามีแนวทางที่มีประสิทธิภาพและเหนียวแน่นในการจัดการชายแดน

๒. การบริหารงานขององค์กรบริหารในการปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าภาพรวมของภัยคุกคามด้านความมั่นคงของชาติในปัจจุบันมีลักษณะเป็นการผสมผสานระหว่างภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางทหารแบบดั้งเดิมกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่หลากหลายและซับซ้อน ภัยคุกคามด้านความมั่นคงแบบใหม่เหล่านี้เกี่ยวข้องกับความสุขภายในประเทศ การรับประกันชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมืองและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความรู้สึกลดภัยโดยทั่วไปในหมู่ประชาชน ประชาชนมีความ

คาดหวังว่าพลเมืองควรรู้สึกมีความหวังและมั่นใจเกี่ยวกับอนาคต โดยเชื่อมั่นว่ารัฐสามารถให้ความคุ้มครองเมื่อเผชิญกับความผันผวนหรือความทุกข์ยาก โดยได้จำแนกความมั่นคงของชาติออกเป็น ๔ ประเด็นหลักคือ

๒.๑ ความมั่นคงด้านการเมือง ได้แก่ ความมั่นคงในการปกครองของรัฐหรือของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ครอบคลุมหน้าที่การบริหาร รวมทั้งการเมืองภายในประเทศและระหว่างประเทศ และการกำหนดนโยบายต่างประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้ควรตอบสนองผลประโยชน์ของพลเมืองของประเทศ

๒.๒ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หมายถึงความมั่นคงในหน้าที่ทางเศรษฐกิจของรัฐที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น การเงินของรัฐ การจัดสรรทรัพยากร การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม การค้า และรายได้ของรัฐ เกี่ยวข้องกับการค้าจนความเจริญของประเทศด้วยการจัดการประชากรและรายได้ประชาชาติ เป้าหมายสูงสุดคือเพื่อให้พลเมืองของประเทศมีความเจริญรุ่งเรืองและมีความสุข

๒.๓ ความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา หมายถึง ความมั่นคงในการดำเนินงานของรัฐที่มุ่งส่งเสริมสภาพสังคมที่สงบสุขและความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจของประชากร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประชากรของชาติด้วยความรู้ ความสามารถ ศาสนา ศิลธรรม และวัฒนธรรมเชิงบวก ส่งเสริมสังคมที่เป็นระเบียบซึ่งมีความสงบสุขและความยุติธรรมที่เท่าเทียมกัน

๒.๔ ความมั่นคงทางทหาร หมายถึง ความมั่นคงในการดำเนินงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการทหารของชาติ สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างกิจกรรมทางทหาร ซึ่งจะเป็นการเพิ่มกำลังของประเทศและพัฒนาองค์กำลังที่สามารถป้องกัน ต่อสู้ และปราบปรามความไม่สงบ สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ รักษาเอกราช และประกันความมั่นคงของชาติอย่างยั่งยืน

จากคำจำกัดความที่ให้ไว้ เป็นที่ชัดเจนว่าแนวคิดเรื่องความมั่นคงได้ก้าวข้ามขอบเขตดั้งเดิมของประเด็นทางทหารหรือสงคราม ความมั่นคงปลอดภัยได้กลายเป็นความกังวลสำหรับประชาชนทุกคน กล่าวคือความปลอดภัยของประชาชนเท่ากับความมั่นคงของประเทศ สำหรับประเทศไทย การประเมินสถานะปัจจุบันของปัญหาความมั่นคง โดยจำแนกตามภูมิภาคที่มีโอกาสเกิดขึ้น ให้ข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญ จากการสัมภาษณ์อย่างรอบด้านพบว่าพื้นที่ที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหรือพื้นที่ชายแดนมักมีความเสี่ยงต่อปัญหามากที่สุด ความเปราะบางนี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความห่างเหินจากอำนาจรัฐส่วนกลาง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เงื่อนไขเหล่านี้มักก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความปลอดภัย ทำให้ภูมิภาคเหล่านี้อ่อนแอต่อปัญหาระดับชาติที่ลุกลาม ในช่วงที่เกิดความขัดแย้ง พื้นที่ชายแดนไทยส่วนใหญ่มีความเสถียรสงบ อย่างไรก็ตาม เมื่อสิ้นสุดสงครามเย็น พื้นที่เหล่านี้ได้เปิดกว้างมากขึ้น พื้นที่ชายแดนบางแห่งได้กลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การค้าชายแดนด้านตะวันออกระหว่างไทยกับกัมพูชา วิวัฒนาการนี้นำไปสู่การใช้พื้นที่ชายแดนเหล่านี้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม แม้จะดูเปิดกว้างมากขึ้น แต่พื้นที่ชายแดนยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ภูมิภาคเหล่านี้มักเข้าถึงได้ยากและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับที่ต่ำกว่า ข้อมูลการสัมภาษณ์เปิดเผยว่าพื้นที่ชายแดนมักเป็นเขตที่อำนาจรัฐอ่อนแอหรือไม่มีเลยในบางพื้นที่ ภูมิภาคเหล่านี้มักเป็นแหล่งที่มาของปัญหาภัยคุกคามต่าง ๆ ตั้งแต่ปัญหาการ

อพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย แรงงานต่างด้าว การค้าผิดกฎหมาย ไปจนถึงการให้ที่หลบภัย สำหรับอาชญากร อย่างไรก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาพื้นที่ชายแดนเหล่านี้ให้เจริญรุ่งเรือง ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ สิ่งนี้จำเป็นต้องบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเข้ากับความมั่นคงของชาติ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอยู่เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ

๓. จำนวนบุคลากรในการทำหน้าที่บริหารจัดการด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีรับผิดชอบพื้นที่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม และมุกดาหาร รวมความยาวตามแนวชายแดน ๘๐๔ กิโลเมตร และด้วยสภาพพื้นที่ที่มีแนวชายแดนเป็นลำน้ำทั้งหมดทำให้มี เกาะดอนต่าง ๆ จำนวน ๑๐๓ ดอน จุดผ่านแดนถาวร จำนวน ๑๐ แห่ง จุดผ่อนปรนทางการค้า จำนวน ๑๔ แห่ง ท่าข้ามตามธรรมชาติ จำนวน ๑๖๙ แห่ง เส้นทางสายสำคัญ คือ ทางหลวงหมายเลข ๒๑๑ และ ๒๑๒ ที่เลียบขนานตามแนวชายแดน

ภารกิจของกองกำลัง ได้แก่ การตรวจตราชายแดนและการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นด่านแรกในการต่อต้านการค้ายาเสพติด โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรความมั่นคงในพื้นที่ มีการระบุดภัยคุกคามหลายประการต่อความมั่นคงและการป้องกันประเทศ โดยหลักแล้วภัยคุกคามทางทหารและไม่ใช้ทางทหาร ตลอดจนภัยพิบัติขนาดใหญ่ ความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์และสถานการณ์ผู้ลี้ภัยที่กำลังดำเนินอยู่เป็นประเด็นหลัก ข้อตกลงเขตแดนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นอีกประเด็นหนึ่งของความขัดแย้ง ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและการสู้รบที่รุนแรง อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์อันดีระหว่างทหารและการดำเนินการของหน่วยประสานงานชายแดนเป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาเหล่านี้ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ร่วมกันเป็นประจำทุกปี การอพยพของประชากร โดยเฉพาะผู้ลี้ภัยและแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดความท้าทายอีกชุดหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่อาชญากรรม การค้าผิดกฎหมาย การแพร่กระจายของโรค และการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดมีความสำคัญอย่างยิ่งและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเนื่องจากแหล่งต้นทางของยาเสพติดและความต้องการที่เพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ประการสุดท้าย การทำลายและการบุกรุกทรัพยากรป่าไม้มักก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและความต้องการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การกระทำของนายทุนผู้มีอำนาจมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายทุกปี

๔. ประสิทธิภาพของระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาวในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ ประเทศไทยได้เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน การพัฒนานี้เกิดจากการพิจารณาปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สามารถผลักดันให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาที่พบในการดำเนินงานที่ผ่านมา การปรับปรุงดังกล่าวรวมถึงการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักการรักษาความมั่นคง ภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมในการปฏิบัติงานสืบสวน วิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรมข้ามชาติ และให้คำแนะนำ

สนับสนุนงานสืบสวน สิ่งนี้เกิดขึ้นได้จากการใช้ข้อมูลและระบบการจัดการข่าวกรองที่ทันสมัยและใช้งานได้จริง การพัฒนาฐานข้อมูลข่าวสนับสนุนการสืบสวน การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง มีการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการข่าว สร้างเครือข่าย และส่งเสริมชุมชนข่าวกรองกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งได้พัฒนากลไกการติดตาม เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัยคุกคาม ในส่วนของการดำเนินการตามแผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ มีการประสานและบูรณาการกฎหมาย ประกาศ มาตรฐานสุข และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง มาตรการเหล่านี้ได้รวบรวมกองกำลังและทรัพยากร เพื่อการจัดการและป้องกันที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอำนวยความสะดวกในการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับภัยคุกคามด้านความปลอดภัยและภัยพิบัติต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้าใจกระบวนการดำเนินการอย่างถ่องแท้ สามารถรองรับการบริหารจัดการ และเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความร่วมมือนี้ครอบคลุมตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ตัวอย่างของความพยายามดังกล่าว ได้แก่ การพัฒนาความสามารถของชุมชนในการจัดการภัยพิบัติของตนเอง การป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูง และการฝึกอบรมการจัดการวิกฤตระดับชาติ

๕. การประสานงานระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

ปัจจุบัน รัฐบาลลาวไม่อนุญาตให้แรงงานลาวสมัครงานโดยตรงกับนายจ้างชาวไทย เนื่องจากทักษะและระดับการศึกษาต่ำ ต้องสมัครผ่านบริษัทจัดหางาน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกำลังดำเนินการลดขั้นตอนให้ง่ายขึ้นและปรับค่าธรรมเนียมให้เหมาะสม แผนในอนาคตรวมถึงการขยายขีดความสามารถในการออกหนังสือเดินทางไปยังเมืองใหญ่ ๆ ในประเทศลาว ทำให้ผู้คนไม่จำเป็นต้องเดินทางไปนครหลวง นอกจากนี้ กำลังปรับปรุงระบบบัตรประจำตัวประชาชนลาวให้ครอบคลุมประชากรเกือบทั้งหมด ซึ่งจะทำให้การออกหนังสือเดินทางสำหรับผู้ทำงานทำในประเทศไทยสะดวกขึ้นจากการสัมภาษณ์มีมุมมองที่ดีว่าการเดินทางข้ามแดนระหว่างไทย-สปป.ลาว ในอนาคตจะสะดวกมากขึ้น ชาวลาวจำนวนมากขึ้น จะสามารถขอบัตรประจำตัวประชาชนและหนังสือเดินทางได้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการขอใบอนุญาตทำงานในประเทศไทยง่ายขึ้นและเร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม แรงงานลาวยังคงต้องสมัครงานผ่านบริษัทจัดหางาน ศูนย์จัดหางานที่ตั้งขึ้นใหม่ใน สปป.ลาว มีเป้าหมายเพื่อให้ชาวลาวเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงานและรายละเอียดงานในประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ แม้จะมีการปรับปรุงเหล่านี้ แต่การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายในประชาคมอาเซียนยังคงเผชิญกับความท้าทายเนื่องจากระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันในหมู่ประเทศสมาชิก

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายยังคงมีอยู่ เนื่องจากมีพรมแดนไทย-ลาว ที่กว้างขวาง จึงคาดว่ายังมีการลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย ปัญหาต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงแสวงประโยชน์จากแรงงานข้ามชาติชาวลาว การค้ามนุษย์ แรงงานเด็ก การค้าประเวณี โรคติดต่อ และอาชญากรรม รวมถึงการค้ายาเสพติด

๖. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติหน้าที่การจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

ประเทศไทยได้กำหนดนโยบายการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมาย แต่การปฏิบัติตามนโยบายนี้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้เป็นข้อจำกัดที่ทำให้แรงงานลาวจำนวนมากตัดสินใจไม่เข้าสู่กระบวนการ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการอพยพแรงงานผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและนโยบายที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อจัดการกับแรงงานลาวที่ไม่มีเอกสารส่วนใหญ่ซึ่งไม่รวมอยู่ในระบบของทางการ จากการสัมภาษณ์กฎหมายไทยถูกปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยคาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ในทศวรรษหน้า ผู้เชี่ยวชาญบางคนเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายคนเข้าเมืองเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและขยายสิทธิของแรงงาน มีการเรียกร้องให้มีการต่ออายุใบอนุญาตทำงานและเพิ่มการคุ้มครองและสวัสดิการสำหรับแรงงานข้ามชาติให้ทัดเทียมกับแรงงานไทย ใน สปป.ลาว คาดว่าจะมีการตรากฎหมายแรงงานและการจ้างงานใหม่ มีการคาดการณ์ถึงการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคด้วย ความคาดหวังประการหนึ่งที่จะมีการแยกกระทรวงแรงงาน จัดตั้งหน่วยงานระดับกรมและตั้งศูนย์จัดหางานและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดกับแรงงานผิดกฎหมายอาจนำไปสู่ผลกระทบ เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชน การแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงาน และการทุจริต คนงานจำนวนมากที่ไม่มีเอกสารที่เหมาะสมทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเสียหายและมักจะนำไปสู่ความไม่ลงรอยกันทางนโยบาย

นโยบายนำเข้าแรงงานซึ่งระบุไว้ในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการจ้างงานกับ สปป.ลาว พบปัญหาเนื่องจากค่าใช้จ่ายสูงเมื่อเทียบกับแรงงานผิดกฎหมาย แรงงานลาวจำนวนมากจึงมีแนวโน้มที่จะทำงานอย่างผิดกฎหมายต่อไป เนื่องจากไม่มีสัญญาณของความพยายามอย่างมากในการลดต้นทุนเหล่านี้ แรงงานลาวจำนวนมากยังคงไม่ได้ขึ้นทะเบียนและอยู่นอกกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยเผชิญกับงานที่ซับซ้อนในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดต่อผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงความสมดุลด้านมนุษยธรรม นอกจากนี้ อาจจำเป็นต้องมีมาตรการใหม่ในการจัดการกับแรงงานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนในอนาคต

๗. แนวโน้มความมั่นคงใหม่และพลวัตความมั่นคงชายแดนกับอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง

ฉกทัศน์ความมั่นคงในลุ่มแม่น้ำโขง (๑) การเคลื่อนตัวของภัยคุกคามข้ามชาติ ปัจจุบันการขยายตัวของภัยคุกคามข้ามชาติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความมั่นคงของประเทศ (๒) การย้ายถิ่นฐานของประชากร การเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาสาธารณสุขจากโรคระบาด และความกังวลเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (๓) บริบทการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่หลากหลายซึ่งเชื่อมโยงถึงกันและซับซ้อน ภัยคุกคามเหล่านี้เกิดขึ้นจากบริบทในระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม การแย่งชิงแหล่งพลังงาน การแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ผิด และความเสี่ยงด้านความมั่นคงในโลกไซเบอร์ การจัดการกับความท้าทายเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความปลอดภัยทั่วโลก

แนวโน้มความมั่นคงใหม่

๑. การแข่งขันทางยุทธศาสตร์และการขยายอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การดำเนินยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจที่ให้ความสำคัญกับอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

๒. ความท้าทายของการบริหารจัดการการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ การย้ายถิ่นฐานมีแรงจูงใจหลักมาจากการแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจและแรงงานข้ามชาติ รองลงมาเป็นผู้หนีภัยจากการประท้วง ซึ่งปัญหาหลักของไทยคือการควบคุมให้แรงงานเหล่านี้อยู่ในระบบ

๓. ชายแดนไทยกับอาชญากรรมข้ามชาติในสังคมสมัยใหม่ อาชญากรรมสมัยใหม่มีการพัฒนาไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ องค์กรอาชญากรรมใช้เครื่องมือสมัยใหม่ในการดำเนินการ ทั้งช่องทางการเผยแพร่ทางออนไลน์ หรือการชำระค่าสินค้ายืมเงินดิจิทัล ทำให้การกระทำความผิดกระทำได้ง่ายและสามารถเข้าถึงได้เป็นวงกว้างขึ้น อาทิ ยาเสพติด การพนัน ค้ามนุษย์ และการค้าทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า

๔. ภูมิทัศน์ใหม่ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจีนและประเทศมหาอำนาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมต่อทั้งคนในพื้นที่และประเทศไทย

๕. ภูมิทัศน์ของโรคระบาดข้ามพรมแดนและความร่วมมือด้านสาธารณสุข สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ในห้วงที่ผ่านมาเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาการวางแผนงานด้านสาธารณสุขในแง่ของการควบคุมโรค และอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือการเข้าถึงสิทธิในการรักษาพยาบาลของแรงงานข้ามชาติ

๖. ภูมิทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อมในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เนื่องจากมีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาของชุมชนลุ่มแม่น้ำโขง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกายภาพและระบบนิเวศของแม่น้ำโขง ส่งผลกระทบให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง โดยเฉพาะประชาชนที่ประกอบอาชีพการทำประมงมีการเปลี่ยนแปลง จึงต้องมีการเข้ามาดูแลจากรัฐเพื่อแก้ปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์ จะเห็นว่าการเมืองในประเทศและต่างประเทศมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติการทางทหารและการจัดการชายแดนที่ดำเนินการโดยกองทัพไทย อิทธิพลทางการเมืองเหล่านี้อาจส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ความขาดแคลนด้านงบประมาณนี้สามารถทำให้เกิดข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของกองทัพไม่ได้รับยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยและการดำเนินมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนของการเมืองในประเทศอาจทำให้การกำหนดนโยบายการจัดการชายแดนที่สอดคล้องกันซับซ้อนขึ้น ความไม่ลงรอยกันนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการเจรจาและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน นำไปสู่ความไม่ต่อเนื่องและความท้าทายในการจัดการชายแดน อย่างไรก็ตาม ในกรณีของประเทศเพื่อนบ้านของไทยนั้น เสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศเหล่านี้มีความชัดเจนมากขึ้นในระดับนโยบาย ส่งผลให้หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่นของประเทศเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากกว่าฝ่ายไทย

๒. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ชายแดนไทย-ลาว ยังมีอุปสรรคต่อการเดินทางระหว่างสองประเทศอย่าง ความท้าทายเกิดจากความบกพร่องของโครงสร้างพื้นฐาน ความซับซ้อนของระบบราชการ การลักลอบทำผิดกฎหมายจากการหลบหนีเข้าเมือง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษา ปัญหาการเมือง ปัญหาเหล่านี้ทำให้กระบวนการข้ามพรมแดนยุ่งยาก นำไปสู่ความล่าช้า และอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงและความปลอดภัย

๓. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อประสิทธิภาพของเส้นทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายแดนไทย-ลาว

พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่ห่างไกลจากส่วนกลาง ทำให้ขาดการสนับสนุนและการลงทุนที่เพียงพอจากรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมในพื้นที่ชายแดน สิ่งนี้ทำให้เกิดข้อจำกัดความปลอดภัยและความมั่นคงในภูมิภาค ประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ ได้แก่ การพัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ มาตรฐานในการให้บริการของจุดผ่านแดนที่ยังต้องพัฒนา การเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนของพื้นที่ชายขอบที่ต้องเพิ่มเติมให้เหมาะสมและมีมาตรฐานมากขึ้น

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณี นอกจากนี้ยังสามารถดึงดูดแรงงานต่างชาติ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความแออัดของประชากรและความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๔. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการประชาสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์ในภาพรวมพบว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานความมั่นคงชายแดนอย่างเป็นระบบทั้งในและต่างประเทศ ที่นำไปสู่ความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในภาคส่วนต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดด้านความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านของความต่อเนื่องและเครื่องมือที่ใช้แตกต่างกัน เช่น การใช้งานแอปพลิเคชันส่งข้อความที่ต่างกัน (สปป.ลาว ใช้งาน WhatsApp ไทย ใช้งาน Line) อีกหนึ่งข้อจำกัดที่สำคัญคือความเชี่ยวชาญของบุคลากรที่รับผิดชอบในงานด้านประชาสัมพันธ์ยังต้องพัฒนาทักษะให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

๕. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อทรัพยากรบุคคลบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาของหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศไทย คือการไม่สามารถควบคุมและจัดระเบียบการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล งบประมาณที่จำกัด และระบบราชการที่ได้รับอิทธิพลจากการเมือง สิ่งนี้เป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกันและขาดเอกภาพ ระบบการเมืองที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาส่งผลให้นโยบายของรัฐบาลมีความหลากหลายทำให้การดำเนินนโยบายขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดนยังขาดทักษะทางภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ขาดความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและกฎหมายระหว่างประเทศ

๖. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อความปลอดภัยชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในปัจจุบันพื้นที่ชายแดนมีการพัฒนาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานอีกทั้งยังมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้มีการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน การก่อสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อให้เกิดปัญหาด้านความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน อันตรายที่เกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ เช่น การทำงานบนที่สูงและการจัดการเครื่องจักรหนักจำเป็นต้องได้รับการดูแลโดย การใช้มาตรการความปลอดภัย การฝึกอบรม และอุปกรณ์ที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องสวัสดิภาพของพนักงานและป้องกันอุบัติเหตุในไซต์งาน นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งคือความรู้ความเข้าใจในสิทธิแรงงานและการเข้าถึงบริการสาธารณสุข การจัดการข้อกังวลด้านความปลอดภัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย

จากปฏิญญาว่าด้วยการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและมั่นคงนั้นได้มีกำหนดเพียงแค่เรื่องของมาตรการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายที่อาจแฝงมากับการท่องเที่ยว แต่ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่แฝงมากับการท่องเที่ยวได้อีกหลายปัญหา เช่น ปัญหาสินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งยังต้องให้ความสำคัญ

แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาว

ด้วยสภาพภูมิประเทศและพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งประชาคมอาเซียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนต้องปรับตัวรับการขยายตัวทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียน อาจมีความท้าทายหลายประการที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ในสถานการณ์ปัจจุบันบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เติบโตขึ้นอย่างมากในการแก้ปัญหาทุกระดับและทุกประเภท หน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง กรม ต่างพึ่งพาหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการปัญหาภายใต้เขตอำนาจของตน จากสถานการณ์นี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องปรับบทบาทของตนเพื่อมีส่วนร่วมโดยตรงมากขึ้นในการจัดการปัญหาด้านความมั่นคง

การขาดอำนาจตามกฎหมายทำให้เกิดความท้าทายอย่างมากของกองทัพในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามแนวชายแดน เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในการปฏิบัติการทางทหารและการจัดการด้านความมั่นคง จากการสัมภาษณ์พบว่าควรมีการสนับสนุนทางกฎหมายสำหรับปฏิบัติการทางทหารที่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความจำเป็นสำหรับกรอบกฎหมายที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เนื่องจากการพึ่งพากฎหมายจากหน่วยงานอื่นหรือกฎหมายในเขตอำนาจศาลทหาร เช่น กฎอัยการศึก อาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน กฎอัยการศึก ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในช่วงสงครามหรือสถานการณ์พิเศษ เพื่อจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบเดิม เน้นภัยคุกคามทางทหารเป็นหลัก ไม่เหมาะสำหรับการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม ซึ่งมีแนวโน้มมากขึ้นในพื้นที่ชายแดน และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะยกเลิกกฎอัยการศึก กองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาผลกระทบของการยกเลิกและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์บนเงื่อนไขข้อจำกัดใหม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม โดยเฉพาะกฎหมายที่ใช้ในการบริหารจัดการชายแดนของกองทัพบกไทย การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวควรเตรียมทหารให้พร้อมรับมือกับความท้าทายร่วมสมัยที่พวกเขาเผชิญตามแนวชายแดน

ปัจจุบันกองทัพประสบปัญหาการขาดแคลนยุทธโปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการป้องกันชายแดน โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง อุปกรณ์ที่สำคัญ เช่น กล้อง CCTV วิทยุสื่อสาร เครื่องตรวจสารเสพติด และยานพาหนะ เนื่องจากการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเวลากลางคืนและมีภัยคุกคามช่วยเหลือจากชุมชนท้องถิ่น การขาดทรัพยากรเหล่านี้ทำให้การปราบปรามยาเสพติดมีความท้าทายเป็นพิเศษ การพิจารณาทางภูมิศาสตร์มีส่วนสำคัญ ดังนั้นควรจัดหาอุปกรณ์เฉพาะทางที่เพียงพอต่อการจัดการชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเครื่องมือจะมีความสำคัญ แต่การสร้างความสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่นและสร้างความตระหนักรู้ถึงภัยคุกคามเหล่านี้ เป็นประโยชน์เช่นกัน การสนับสนุนให้ชาวบ้านแบ่งปันข้อมูลกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถช่วยชดเชยปัญหาการขาดแคลนในพื้นที่ได้

๒. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ด้านการผ่านแดนยังไม่ได้รับยกเว้นการตรวจลงตรา สำหรับคนต่างชาติของประเทศทั้งสองที่ถือหนังสือเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศซึ่งกันและกัน ทำให้เป็นอุปสรรคและปัญหาสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างคนในชาติของประเทศทั้งสอง โครงการ

Single Visa ลาวยังจำเป็นต้องตรวจสอบกฎหมายและเทคโนโลยีการเข้าเมือง ซึ่งทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและการอำนวยความสะดวกในการข้ามพรมแดน การทบทวนความร่วมมือการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจบริเวณชายแดน นอกจากนี้ นอกจากนี้ภูมิภาคที่ยากลำบากตามแนวชายแดน ทำให้ความพยายามในการเฝ้าระวังการลักลอบเข้าเมืองเป็นไปอย่างยากลำบาก เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเฝ้าตรวจเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่แค่การใช้เทคโนโลยีเท่านั้น การฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และสามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการผ่านแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างความมั่นคงและปลอดภัยได้มากขึ้น

๓. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อประสิทธิภาพของเส้นทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายแดนไทย-ลาว

บทสัมภาษณ์ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบขนส่งข้ามพรมแดน ทั้งทางบกและทางเรือ สิ่งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันและควบคุมการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศไทย เช่น การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ และการลักลอบนำเข้าสินค้า นอกจากนี้การสร้างเส้นทางคมนาคมชายแดนไทย - ลาวมีประโยชน์ต่อการเชื่อมโยงและส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างทั้งสองประเทศ ตามที่รายงานของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการสร้างเส้นทางคมนาคมชายแดนไทยลาว ได้แก่ เพิ่มความสะดวกในการเดินทางของประชาชนและการขนส่งสินค้าเพิ่มการแลกเปลี่ยนเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพิ่มความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพิ่มโอกาสในการพัฒนาระบบสุขภาพ การศึกษา และการพัฒนาชุมชน เพิ่มความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดน

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามแนวชายแดนไทย-ลาว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ตอบสนองปัจจัย ๔ การพัฒนาการเกษตร เพื่อความมั่นคงด้านอาหารที่ดีขึ้น การพัฒนาพื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัยเพื่อให้ปลอดภัย และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการดูแลสุขภาพเพื่อให้เข้าถึงการรักษายาบาลและยาที่มีคุณภาพและราคาไม่แพง การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยและครอบคลุมทุกพื้นที่ จะส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางสังคม การเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่โดยรวมของผู้อยู่อาศัยบริเวณชายแดน วิธีการแบบองค์รวมนี้อาจก่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนตามแนวชายแดนไทย-ลาว

อย่างไรก็ตามควรพิจารณาผลกระทบจากการก่อสร้างต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแนวชายแดน ซึ่งการพัฒนาให้สมดุลกับความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชายแดนจำเป็นต้องอาศัยแนวทางหลายแง่มุม ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนา เพื่อรักษาประเพณีวัฒนธรรม การจัดลำดับความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การควบคุมการย้ายถิ่นฐานเพื่อจัดการความหนาแน่นของประชากร และดำเนินการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการใหม่ การพัฒนาระบบสาธารณสุขเพื่อรับมือกับความกังวลด้านสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การริเริ่มโครงการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมก็เป็นกุญแจสำคัญเช่นกัน

สิ่งเหล่านี้มีเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ อำนวยความสะดวกด้าน การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาขนบธรรมเนียมของชุมชน

๔. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงด้านการประชาสัมพันธ์ที่ ดีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายสำคัญของรัฐ และความก้าวหน้าขององค์กรในด้านเทคโนโลยี การปฏิบัติการ อาวุธยุทโธปกรณ์ และการจัดการ เป็นกุญแจสำคัญในการบรรลุวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรที่ได้รับความไว้วางใจ คุณภาพชีวิตของ ประชาชนและส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศ

วิสัยทัศน์นี้ยึดมั่นในการกิจหลัก ๔ ประการ ได้แก่ (๑) มีบทบาทนำในการกำหนด ประเด็นความคิดสำคัญในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน (๒) ประชาสัมพันธ์นโยบายภาครัฐสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ และสะท้อนความคิดเห็น จากประชาชนสู่รัฐ อีกทั้งสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ประเด็นความคิด สำคัญอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนบริหารจัดการสื่อ เครือข่าย และอุปกรณ์ทั้งปวงที่จำเป็นในการปฏิบัติ การกิจ (๓) เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการข้อมูลและข่าวสารทั้งปวงในงานสื่อสารประชาสัมพันธ์ อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชาติและพัฒนาสังคมได้ และ (๔) เป็นที่ปรึกษาหลักด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานภาครัฐเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชน

๕. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการจัดการทรัพยากร บุคคลบริเวณชายแดนไทย-ลาว

การสัมภาษณ์พบว่าปัญหาของบุคลากร โดยเฉพาะความบกพร่องด้านทักษะ ภาษาอังกฤษ ความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน ตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศของ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายและจัดสรร ทรัพยากร สำหรับการศึกษาภาษาและวัฒนธรรม สำหรับบุคลากร

การผสมผสานวิธีการจัดการความรู้สามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ภายในชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน และกำลังพลของกองทัพไทยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่แข็งแกร่ง ฐานความรู้ที่สามารถถ่ายทอดไปยังบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชายแดนโดยให้แนวทางที่ชัดเจน ในการปฏิบัติงาน คลังความรู้นี้ควรครอบคลุมด้านสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและความ มั่นคง และพัฒนาไปพร้อมกัน

การวางระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างรอบด้าน ตอบสนองความต้องการ ของผู้ประกอบการ ผู้ใช้บริการ และผู้อยู่อาศัยตามแนวชายแดน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความ มั่นคงชายแดน ระบบนี้ควรรวมถึงการรวบรวมข้อมูลประชากร การอำนวยความสะดวกในการสมัคร บริการและการขอใบอนุญาต ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะ และ ช่วยให้ได้รับประโยชน์จากการค้าและการลงทุนทวิภาคี สิ่งสำคัญคือต้องมีการคุ้มครองทางกฎหมาย จากการละเมิดสิทธิแรงงาน การอพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และการค้ายาเสพติด ในขณะที่ ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ รวมถึงการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดและการส่งต่อผู้ป่วยข้ามพรมแดน นอกจากนี้ การส่งเสริมความเข้าใจด้านวัฒนธรรมและความสัมพันธ์เชิงบวกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

กิจกรรมทางวัฒนธรรม โครงการการศึกษา และการริเริ่มการวิจัย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความสามัคคีและความเคารพซึ่งกันและกัน

๖. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อความปลอดภัยชายแดนไทย-ลาว

การหลังไหลของแรงงานเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเขตเศรษฐกิจพิเศษตามพื้นที่ชายแดนทำให้เกิดความกังวลด้านความปลอดภัยและสุขภาพ แรงงานต้องมีปลอดภัยในสถานที่ทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การทำงานบนที่สูงและการจัดการเครื่องจักรหนัก ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้มาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวด การตรวจสอบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ และการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุมให้กับพนักงาน โดยเตรียมความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับระเบียบการด้านความปลอดภัยและกลยุทธ์การตอบสนองเหตุฉุกเฉิน แรงงานควรได้รับการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิแรงงานของตน รวมถึงค่าจ้างที่เป็นธรรม ชั่วโมงการทำงาน สภาพการทำงานที่ปลอดภัย และการเจรจาต่อรองร่วม เพื่อให้อำนาจแก่พวกเขาในการปกป้องผลประโยชน์ของตน ประการสุดท้าย การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ สามารถอำนวยความสะดวกผ่านสถานพยาบาลในพื้นที่ การตรวจสุขภาพเป็นประจำ และตัวเลือกการประกันสุขภาพที่ราคาไม่แพง การจัดการข้อกังวลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและมีประสิทธิผล ซึ่งจะสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืนในภูมิภาคเหล่านี้

ความแตกต่างในการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของสินค้าบางประเภทระหว่างประเทศ โดยเฉพาะบริเวณชายแดน อาจทำให้เกิดความท้าทายอย่างมากในการตรวจสอบจัดการ ตัวอย่างเช่น พืชป่าหรือสัตว์บางชนิดอาจถูกกฎหมายในประเทศอย่างลาว เวียดนาม และกัมพูชา แต่ผิดกฎหมายในประเทศไทย ปัญหาเหล่านี้มักทวีความรุนแรงขึ้นโดยนักท่องเที่ยวที่ซื้อและนำสิ่งของเหล่านี้ข้ามพรมแดนโดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจเผชิญกับผลกระทบทางกฎหมาย สถานการณ์ยังขยายไปถึงสินค้าลอกเลียนแบบ เช่น สุราและบุหรี่ยที่มีการซื้อขายอย่างเสรีบริเวณชายแดน การแก้ปัญหาต้องรณรงค์ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายที่แตกต่างกันของสินค้าในแต่ละประเทศ ป้ายที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามที่จุดผ่านแดน การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและบทลงโทษที่เข้มงวดที่จุดตรวจชายแดน และการหารือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างมาตรฐานข้อบังคับเกี่ยวกับสินค้าบางประเภท เมื่อความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การจัดการกับความท้าทายเหล่านี้ย่อมมีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญต่อการรับประกันการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

สรุป

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงชายแดน และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างถี่ถ้วน มีการระบุแนวทางสำคัญหลายประการเพื่อจัดการกับความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและยกระดับความร่วมมือด้านความมั่นคงในประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

๑. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาว

๑.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องปรับบทบาทของตนเพื่อมีส่วนร่วมโดยตรงมากขึ้นในการจัดการปัญหาด้านความมั่นคง

๑.๒ วางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์บนเงื่อนไขข้อจำกัดใหม่ เช่นการยกเลิกการใช้กฎอัยการศึก ต้องปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม โดยเฉพาะกฎหมายที่ใช้ในการบริหารจัดการชายแดนของกองทัพไทย การปรับปรุงกฎหมายให้พร้อมรับมือกับความท้าทายร่วมสมัย

๑.๓ จัดหาอุปกรณ์เฉพาะทางที่เพียงพอต่อการจัดการชายแดน เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สร้างความสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่นและสร้างความตระหนักรู้ถึงภัยคุกคาม สนับสนุนให้ชาวบ้านแบ่งปันข้อมูลกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อชดเชยปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือในพื้นที่ได้

๑.๔ การแก้ไขกฎหมายและเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุนที่ยืดหยุ่นมากขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในขณะเดียวกันก็รับประกันความมั่นคงชายแดน สิ่งนี้จะช่วยให้ธุรกิจมีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อสนับสนุนการเติบโตของภาคการท่องเที่ยว

๒. การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน ประกอบด้วย

๒.๑ การจัดการวีซ่า ซึ่งอาจรวมถึงการยกเว้นวีซ่าสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางของบางประเทศ การแนะนำระบบ Visa-on-Arrival หรือการดำเนินโครงการ Single Visa โครงการ Single Visa นำร่องได้เริ่มขึ้นแล้วระหว่างไทยและกัมพูชา อย่างไรก็ตาม ลาวและเวียดนามยังคงทบทวนกฎระเบียบภายในก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการ

๒.๒ ลดอุปสรรคบริเวณจุดตรวจชายแดนให้เหลือน้อยที่สุด สามารถทำได้โดยการเปิดจุดตรวจชายแดนเพิ่มขึ้น นำระบบ One-Stop Service มาใช้ และลดหรือขจัดภาษีผ่านแดนสำหรับชาวต่างชาติ

๒.๓ การใช้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียน ประเทศ CLMV ทั้งหมดเป็นสมาชิกของอาเซียน การเดินทางข้ามประเทศโดยไม่ต้องใช้วีซ่าระหว่างประเทศสมาชิก หลักการนี้ได้รับการยอมรับแล้วและต้องการการดำเนินการที่เร็วขึ้นเท่านั้น การจัดตั้งเขตปลอดวีซ่า และวีซ่าเข้าประเทศครั้งเดียวสำหรับผู้เดินทางจากประเทศอื่น ๆ สามารถทำได้ผ่านความเข้าใจร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

๒.๔ การใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการผ่านแดน เช่น การมีฐานข้อมูล Big Data ที่สามารถใช้ร่วมกันระหว่างประเทศในการผ่านแดน นอกจากนี้เทคโนโลยีที่ทันสมัยแล้ว ต้องมีการฝึกอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องเพื่อใช้งานเครื่องมือที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม

๓.๑ ด้านการคมนาคมทางบก เป็นการให้รัฐมีส่วนร่วมในการพัฒนาถนนระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญหรือการพัฒนาถนนภายในประเทศร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างประเทศต่างๆ

๓.๒ ด้านการคมนาคมทางน้ำ ให้รัฐบาลเข้ามาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางน้ำ เช่น การสร้างคันกันน้ำ บริการเรือสำราญ บริการเรือข้ามฟาก เป็นต้น

๓.๓ ด้านการคมนาคมทางอากาศ รัฐบาลต้องเพิ่มเส้นทางบินเชื่อมต่ออากาศยานของประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการเพิ่มเที่ยวบินระหว่างเมืองใหญ่และพื้นที่ที่กำลังพัฒนาภายในและรอบ ๆ สนามบิน

๓.๔ เป็นการพัฒนาสาธารณูปโภคในส่วนของภาครัฐ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา บริการโทรศัพท์ ตลาดสด การจัดการของเสีย สาธารณสุข เป็นต้น

๓.๕ เป็นการพัฒนาสาธารณูปโภคในส่วนของเอกชน ได้แก่ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่ดำเนินการโดยเอกชน เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สถานบันเทิง ร้านอาหารของที่ระลึก และรถเช่า ในลักษณะนี้รัฐบาลอาจมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคเหล่านี้ผ่านการลงทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

๔. การจัดทำให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี จากการวิเคราะห์พบว่ากรอบข้อตกลงและความร่วมมือทั้งหมดจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำเว็บไซต์ แผ่นพับ และเอกสารประชาสัมพันธ์อื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านความมั่นคงและการท่องเที่ยว การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านความปลอดภัยสำหรับสื่อและผู้ประกอบการท่องเที่ยว การจัดทำแคมเปญ และการส่งเสริมการประชุมการท่องเที่ยว CLMV ก็มีความสำคัญเช่นกัน นอกจากนี้การแสวงหาความร่วมมือจากสายการบิน โรงแรม รีสอร์ท และบริษัทตัวแทนท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมขยาย และยกระดับความร่วมมือในตลาดต่างประเทศและงานแสดงสินค้าท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ

๕. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การวิเคราะห์จากกรอบข้อตกลงและความร่วมมือทั้งหมดได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่ประเทศต่าง ๆ จะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่พนักงานระดับปฏิบัติการไปจนถึงระดับผู้บริหาร รวมถึงอาจารย์มหาวิทยาลัยหรือการฝึกอบรมบุคลากรด้านความปลอดภัย การท่องเที่ยว การตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการการท่องเที่ยว การโรงแรม มัคคุเทศก์ หรือการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ระบบขนส่งหรือโทรคมนาคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นี้จำเป็นต้องขยายไปสู่ทั้งบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาจอาศัยกลไกของรัฐหรือความร่วมมือของหน่วยงานระหว่างประเทศ

๖. ความปลอดภัยและความมั่นคง จากการสัมภาษณ์พบว่าจากมุมมองของความร่วมมือด้านความมั่นคงนั้น มีข้อกำหนดสำหรับกลุ่มประเทศที่จะต้องดำเนินการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง ซึ่งอาจรวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามพรมแดนระหว่างองค์กร และการนำระบบช่วยเหลือด้านความปลอดภัยไปใช้ เป็นต้น อีกทั้งการรักษาความปลอดภัยเป็นทั้งอำนาจและหน้าที่ของรัฐ สามารถจัดเจ้าหน้าที่

ดูแลความปลอดภัยเฉพาะจุดได้ ควบคู่ไปกับภาคเอกชนสามารถกำหนดบุคลากรเพื่อควบคุมการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ความท้าทายเบื้องต้นในการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงของประเทศไทย เกิดจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากโครงสร้างของกรอบความร่วมมือเอง ความร่วมมือทั้งหลายจะอยู่ในรูปแบบของปฏิญญาซึ่งเป็นเพียงการแสดงเจตนาของแต่ละประเทศว่าจะปฏิบัติตามเท่านั้น การที่จะให้แต่ละประเทศปฏิบัติตาม ต้องได้รับการเสริมผ่านการหารืออย่างต่อเนื่อง ยังมีอุปสรรคในการปฏิบัติตามพันธกรณีของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องการผ่านแดน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ในการสร้างเส้นทางคมนาคมและการขนส่งระหว่างประเทศ กรอบกฎหมายของไทยยังมีความท้าทาย เนื่องจากปัจจุบันขาดความสอดคล้องกับการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคง ความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคง และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นที่แฝงมากับการท่องเที่ยว แนวทางแก้ไขปัญหเหล่านี้ จะขึ้นอยู่กับความตกลงด้านความมั่นคงโดยตรงเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องรวมปัจจัยหลายประการ ผ่อนปรนข้อจำกัดการผ่านแดน พัฒนาและบูรณาการโครงข่ายคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การประชาสัมพันธ์เพื่อขยายและกระชับความร่วมมือในตลาดต่างประเทศ และงานแสดงสินค้า ยกระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการสร้างศักยภาพในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่พนักงานระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร จนถึงอาจารย์มหาวิทยาลัยและบุคลากรฝึกอบรม ด้านการรักษาความปลอดภัย ลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะด้านคมนาคมและโทรคมนาคม การเสริมสร้างมาตรการด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย เช่น การเสริมสร้างความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามพรมแดน และการจัดระบบช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การกล่าวถึงประเด็นเหล่านี้อย่างครอบคลุม อาจเป็นไปได้ที่จะเอาชนะอุปสรรคที่ระบุและปรับปรุงความร่วมมือด้านความมั่นคง

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การประเมินสภาวะแวดล้อมของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเผยให้เห็นความสำคัญในมิติต่าง ๆ กล่าวคือ ประเทศสมาชิกอาเซียนมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกันเองหรือกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียน ประเด็นเหล่านี้ได้รับการแก้ไขด้วยสันติวิธี โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด การละเมิดลิขสิทธิ์ และอาชญากรรมข้ามชาติ ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถจัดการเพียงลำพังได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างชาติอาเซียน ดังนั้น การจัดการพรมแดนในอนาคตภายใต้ประชาคมอาเซียนจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนร่วมกับไทย และที่ไม่มีพรมแดนร่วมกัน เมื่อตระหนักในภาพรวม ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านมีความสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมกันจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงทุกรูปแบบ ตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) สิ่งนี้มีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับการจัดการชายแดนของกองทัพไทยในบริบทของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

การพิจารณาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร และการป้องกันประเทศของประเทศเพื่อนบ้านและทบทวน สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ กระบวนทัศน์ความมั่นคงใหม่เกิดขึ้น นำเสนอทั้งอุปสรรคและโอกาส ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การจัดการชายแดนของกองทัพไทย ดังนี้

๑. อุปสรรค

๑.๑ บริเวณชายแดนมักประสบกับความขัดแย้งภายในและความตึงเครียดทางทหาร เนื่องจากเขตแดนที่ไม่ชัดเจนและการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ การแข่งขันเพื่อแย่งชิงทรัพยากรนี้มีแนวโน้มที่จะยังคงมีอยู่แม้หลังจากการรวมตัวของประชาคมอาเซียนแล้วก็ตาม เนื่องจากแต่ละประเทศยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศของตน ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ อาจมองว่าบูรณภาพแห่งดินแดนของตนมีความเสี่ยง และมองว่าประเทศเพื่อนบ้านเป็นภัยคุกคาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับข้อพิพาทพรมแดนและการแย่งชิงทรัพยากร

อย่างไรก็ตาม หลักการของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งส่งเสริมเอกภาพและสันติภาพในภูมิภาค มีความแข็งแกร่งในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ชุมชนเน้นการป้องกันความขัดแย้งผ่านมาตรการสร้างความไว้วางใจ การทูตเชิงป้องกัน การแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติ และการระงับข้อพิพาท นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นไปที่ความพยายามสร้างสันติภาพหลังความขัดแย้ง ดังนั้น ความขัดแย้งบริเวณพรมแดนที่เกี่ยวข้องกับกองกำลังทหารซึ่งเป็นภัยคุกคามทั่วไปในบรรดาประเทศสมาชิกจึงไม่รุนแรงหรือยืดเยื้อ ประชาคมอาเซียนมีเป้าหมายที่จะฉายภาพที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเหนียวแน่น เนื่องจากพยายามใช้อำนาจต่อรองร่วมกันในด้านต่าง ๆ กับประเทศนอกประชาคม

นอกจากนี้ การเจรจาวิภาคิและการริเริ่มการพัฒนาความร่วมมือระหว่างคู่ขัดแย้งสามารถช่วยลดระดับความขัดแย้งและความรุนแรงได้ การดำเนินการที่ครอบคลุมดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการที่เปลี่ยนไปไปสู่การรักษาความมั่นคงโดยรวม อย่างไรก็ตาม การคงกำลังทหารที่มีประสิทธิภาพ เช่น กองทัพไทย ยังคงมีความจำเป็นเมื่อเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทำหน้าที่เป็นมาตรการยับยั้งและป้องกันที่สำคัญ แนวทางป้องกันนี้สามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การใช้มาตรการทางการทูตเชิงป้องกันและการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองกำลังติดอาวุธของประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจบานปลายไปสู่การใช้กำลังทางทหาร

โดยรวมแล้วการปรับปรุงและยกระดับการปฏิบัติการของกองกำลังทหารให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เป็นการเติมเต็มวัตถุประสงค์ของชุมชนด้านการทูตเชิงป้องกันและเสริมสร้างแนวทางการทำงานร่วมกันเพื่อรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคง

๑.๒ การค้าอาวุธผิดกฎหมายยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญในการจัดการชายแดน ในขณะที่บทบาทของชนกลุ่มน้อยในเมียนมาร์ลดลงเนื่องจากนโยบายที่เป็นมิตรของรัฐบาลและการเจรจาเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ การค้าอาวุธผิดกฎหมายยังคงดำเนินต่อไปเนื่องจากปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่ไม่ปกติต่อเสถียรภาพ ปัญหานี้มักเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การค้ายาเสพติดและการตัดไม้ทำลายป่า ภายใต้กระบวนการที่มั่นคงใหม่ บทบาทของกองทัพในการจัดการชายแดนมักจะเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการร่วมกันจับกุม ในขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อจัดการกับภัยคุกคามเหล่านี้โดยมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นทหารสามารถมีบทบาทเป็นตัวกลางในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชายแดนได้ จากประสบการณ์ในการพัฒนาความมั่นคงในช่วงสงครามเย็น กองทัพสามารถมีส่วนร่วมในความพยายามในการจัดการชายแดน นอกจากนี้ เมื่อเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ควรดำเนินการร่วมมือทวิภาคีระหว่างรัฐและแนวทางพหุภาคีเพื่อจัดการกับความท้าทายของการค้าอาวุธผิดกฎหมาย การค้ายาเสพติด และการตัดไม้ทำลายป่า การส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่ฟื้นตัวตามแนวชายแดนสามารถบรรเทาปัญหาเหล่านี้ได้

๑.๓ ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เศรษฐกิจที่เติบโตของประเทศไทยส่งผลให้มีความต้องการแรงงานสูง ซึ่งนำไปสู่การหลั่งไหลของแรงงานข้ามชาติที่

ผิดกฎหมายจำนวนมาก ปราบกฏการณ์นี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ แรงงานข้ามชาติเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานอย่างผิดกฎหมายเป็นปัญหาระดับชาติที่ร้ายแรงซึ่งรัฐบาลพยายามแก้ไขอย่างจริงจัง นี่เป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่อง

จากการระบาดของไวรัสโควิด-๑๙ ประเทศเพื่อนบ้านของไทยก็ประสบปัญหาการระบาดเช่นกัน ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงดำเนินมาตรการควบคุมชายแดนอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าและลดความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ จากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีมาตรการเหล่านี้ แต่การติดเชื้อโควิด-๑๙ ระลอกใหม่ก็เกิดขึ้นในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ ซึ่งเชื่อว่ามีสาเหตุมาจากการระบาดในหมู่แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติโดยไม่ได้ตรวจหาเชื้อโควิด-๑๙ ส่งผลให้มีการแพร่กระจายของไวรัสในพื้นที่ที่มีแรงงานข้ามชาติหนาแน่น เช่น จังหวัดสมุทรสาคร ปิจัยอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการแพร่กระจาย ได้แก่ การลักลอบเข้ามาของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิงและกิจกรรมการพนันจากประเทศเพื่อนบ้าน ความท้าทายเหล่านี้ไม่เพียงทำให้ทรัพยากรในการควบคุมการแพร่ระบาดตึงเครียด แต่ยังก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมาก

ประเทศไทยมีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทางประมาณ ๒,๐๐๐ กิโลเมตร ครอบคลุมภูมิประเทศทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ และทะเล ความซับซ้อนทางภูมิศาสตร์นี้ทำให้เกิดความท้าทายในการติดตามและควบคุมการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีของแรงงานข้ามชาติที่เข้าประเทศด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย การเข้ามาที่ผิดกฎหมายนี้มักเกี่ยวข้องกับเครือข่ายนายหน้าที่คุ้นเคยกับเส้นทางและช่องทาง นอกจากนี้ ปัญหายังทวีความรุนแรงขึ้นโดยเจ้าหน้าที่รัฐเพียงไม่กี่คนที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าการบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมือง

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักถึงผลกระทบที่สำคัญของการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดนต่อเศรษฐกิจไทย ในขณะที่ประเทศอุตสาหกรรมยังคงเติบโตทางเศรษฐกิจ พวกเขาต้องการแรงงานจากประเทศอื่น การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาตินี้ทำหน้าที่เป็นกลไกในการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต้นทางและปลายทาง ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะไม่มองการย้ายถิ่นจากมุมมองเชิงลบเพียงอย่างเดียว การย้ายถิ่นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตของแรงงานเองและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง

๑.๔ ปัญหาการกว้านซื้อที่ดินตามแนวชายแดนของนายทุนทั้งในและต่างประเทศกลายเป็นปัญหาสำคัญตามแนวชายแดน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ปัญหานี้มักพบมากในบริเวณชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมาร์และลาว เป็นความท้าทายและอุปสรรคสำคัญต่อการจัดการชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพในบริบทปัจจุบัน

หน่วยงานภาคเอกชนหลายแห่งแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจจากการเปิดกว้างของประเทศเพื่อนบ้าน โดยมักมองข้ามความสำคัญของความมั่นคง การขาดความตระหนักเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางสังคม และความมั่นคงของมนุษย์นี้บ่อนทำลายความพยายามในการจัดการชายแดน แม้จะมีคำเตือนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ แต่ปัญหาการ

กรอบครองที่ดินตามแนวชายแดนยังคงเติบโต เพิ่มความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเด็นนี้ยังมีความหมายต่อประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทำให้การจัดการความมั่นคงชายแดนของกองทัพบกไทยภายใต้กรอบกระบวนทัศน์ความมั่นคงใหม่และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

๑.๕ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นความท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักประสบปัญหาในการตอบสนองอย่างทันทั่วทั้งที่และมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถพึ่งพาหน่วยงานเดียวได้ และในหลาย ๆ กรณีจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือ การจัดการชายแดนภายใต้กระบวนทัศน์ด้านความมั่นคงใหม่เมื่อเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สังเกตได้จากการอภิปรายที่จัดขึ้นระหว่างการประชุม ADMM-plus ซึ่งมีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและร่วมกัน ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ (HADR) กลายเป็นหนึ่งในความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและพันธมิตร ความร่วมมือนี้เห็นได้จากการให้ความช่วยเหลือในช่วงที่เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ในภูมิภาค เช่น ผลกระทบของพายุไต้ฝุ่นนาگیสในเมียนมาร์ หรือซูเปอร์ไต้ฝุ่นไห่เยี่ยนในฟิลิปปินส์ ความร่วมมือดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการของกระบวนทัศน์ความมั่นคงใหม่ ซึ่งเน้นความจำเป็นในการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติที่รุนแรง

๑.๖ ความมั่นคงทางไซเบอร์กำลังเพิ่มขึ้นและมีความหมายต่อความมั่นคงในระดับต่าง ๆ รวมถึงระดับบุคคล ชุมชน ระดับชาติ และระดับโลก แฮ็กเกอร์ที่เชี่ยวชาญสามารถสร้างความเสียหายอย่างมากต่อทั้งทรัพย์สินและชีวิตมนุษย์โดยการเจาะระบบฐานข้อมูล ภัยคุกคามทางไซเบอร์เหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้จากหลายแหล่ง รวมถึงแรงงานต่างชาติและกิจกรรมอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการชายแดนเนื่องจากพรมแดนทำหน้าที่เป็นประตูสู่ปัญหาเหล่านี้ การจัดการชายแดนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องการเทคโนโลยีขั้นสูงและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทางไซเบอร์

ประเด็นด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์มีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความรับผิดชอบของกองทัพบกไทยในการจัดการชายแดนเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยิ่งไปกว่านั้น ภายใต้กรอบของกระบวนทัศน์ความมั่นคงใหม่ ภัยคุกคามความปลอดภัยทางไซเบอร์ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นซับซ้อนและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยกองทัพเพียงฝ่ายเดียว จำเป็นต้องร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลเพื่อจัดการและรับมือกับความท้าทายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. โอกาส

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นโอกาสสำคัญสำหรับรัฐบาลในการปรับตัวและปรับปรุงการบริหารในภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยให้รัฐบาลสามารถจัดการกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นตามแนวชายแดนในเชิงรุก เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับประเด็นที่อาจเกิดขึ้นจากประชาคมอาเซียน รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายแบบบูรณาการ หนึ่งในนโยบายเหล่านี้คือ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความ

มั่นคงของชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐)” เน้นการจัดระบบป้องกันพื้นที่ชายแดน โดยกระทรวงกลาโหม และกองทัพบกไทยรับผิดชอบหลัก

นอกจากนี้ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒” ได้กำหนด ยุทธศาสตร์ในการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงภายในภูมิภาค โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อความมั่นคงและต่อต้านภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และโรคระบาด ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ โดยรวมของประชาชน ยุทธศาสตร์นี้เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคและสอดคล้องกับการเตรียม ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

นอกเหนือจากความคิดริเริ่มเหล่านี้ รัฐบาลยังได้จัดทำ “ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน” ซึ่งบริหารโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กลยุทธ์ที่ครอบคลุมนี้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๘ ประการที่กล่าวถึงเสาหลักทั้งสามของประชาคม อาเซียน โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความร่วมมือและการเตรียมความพร้อม

๑. ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและบริการการค้าการลงทุน
๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการควบคุมทางสังคม
๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์
๔. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
๕. การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ
๖. การสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน
๗. การเสริมสร้างความมั่นคง
๘. การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน

สำหรับในส่วนของพันธกิจการใช้กำลังของกองทัพไทยจะมีเป้าหมายที่กองทัพจะต้อง ดำเนินการเพื่อใช้ในการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. มีแผนงานในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามตามแบบ โดยเฉพาะภัยคุกคามทาง ทหารที่อาจเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ที่มีปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน และมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

๑.๑ มีแผนงานในการป้องกันประเทศโดยมีการเตรียมกำลังให้พร้อมและสามารถ ใช้ กำลังได้ตั้งแต่ยามปกติ ตามแผนป้องกันประเทศของกองทัพไทย

๑.๒ มีแผนการใช้กลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงที่กองทัพมีอยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาตามแนวทางสันติวิธีในกรอบของทวิภาคี ตามแนวทางของประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้กำลังทหารต่อกัน

๑.๓ มีแผนงานการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารที่ร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศและ ต่างประเทศเพื่ออธิบายความจำเป็นของการปฏิบัติการทางทหารที่มีศักยภาพตามแผนป้องกันประเทศ มีเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนไทย สมาชิกอาเซียน และประชาคมโลกถึงเหตุผลของการ ดำเนินการดังกล่าว

๒. มีแผนงานจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน เพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันประเทศ เพื่อตอบโต้ภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิมและที่ไม่ใช่แบบเดิม และมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

๒.๑ สร้างหมู่บ้านเข้มแข็งตามแนวชายแดน โดยพัฒนาหมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน (ปชต.) และหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) หมู่บ้านเหล่านี้จะเข้าอยู่ในแผนงานจัดระเบียบชายแดนและพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) ทำให้เป็นชุมชนพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อทำเช่นนี้ ชุมชนเหล่านี้จะมีความเข้มแข็งทางการเมืองผ่านการสร้างภาคประชาสังคม ทำให้พวกเขาพึ่งพาตนเองได้แทนที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือพรรคการเมืองตลอดเวลา นอกจากนี้ แผนดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางสังคมโดยการรักษาและปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมด้วยบรรทัดฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แนวทางที่ครอบคลุมนี้ออกแบบมาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงแบบใหม่ ปัญหา ยาเสพติด การค้าอาวุธผิดกฎหมาย การซื้อที่ดินเพื่อจุดประสงค์ทางเศรษฐกิจที่ผิดกฎหมาย แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และความกังวลที่เพิ่มขึ้นของภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๒.๒ จัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งคู่แฝดร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำหน้าที่เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรม ส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีและกระชับความสัมพันธ์ตามแนวชายแดน หากขยายไปถึงความร่วมมือพหุภาคีก็จะเกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น ผลลัพธ์สูงสุดคือการป้องกันปัญหาความมั่นคงในประเทศเพื่อนบ้าน ในกรณีที่ความท้าทายด้านความมั่นคงเกิดขึ้นในประเทศไทยและลุกลามไปยังประเทศเพื่อนบ้าน หมู่บ้านแฝดจะทำหน้าที่เป็นกลไกในระดับที่เล็กที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวทางที่ครอบคลุมนี้ช่วยแก้ไขปัญหาความมั่นคงทั้งแบบใหม่และแบบเก่า เพิ่มเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคผ่านความร่วมมือในระดับชุมชน

๒.๓ จัดตั้งหมู่บ้านที่เข้มแข็งและหมู่บ้านแฝดตามแนวชายแดน และบูรณาการเข้ากับระบบการสื่อสารที่เน้นพื้นที่ ระบบนี้จะอำนวยความสะดวกในการแจ้งปัญหาด้านความมั่นคงอย่างทันท่วงที ไม่ว่าจะแบบเก่าหรือแบบใหม่ และรับประกันว่าทั้งหน่วยงานรัฐบาลทหารและพลเรือนจะเชื่อมโยงกัน

๓. มีแผนงานบูรณาการกองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพไทยกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ และมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

๓.๑ มีแผนงานในการแก้ไขปัญหาขบวนการค้ายาเสพติดแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เป้าหมายเพื่อป้องกัน ปราบปราม และฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาไปพร้อม ๆ กัน ดำเนินแผนแก้ไขปัญหาการค้ายาเสพติดแบบบูรณาการ แนวทางนี้จะต้องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับหมู่บ้านเข้มแข็งที่จัดตั้งขึ้นตามแนวชายแดน

๓.๒ มีแผนงานในการแก้ไขปัญหาการค้าอาวุธเถื่อนแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีแผนงานในการป้องกัน ปราบปราม และประสานความร่วมมือกับกองกำลัง

ป้องกันชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านควบคู่กันไป แนวทางนี้จะต้องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับหมู่บ้านเข้มแข็งที่จัดตั้งขึ้นตามแนวชายแดน

๓.๓ มีแผนงานในการแก้ไขปัญหาระงาเนถึอนลัถลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายเพื่อป้องกันการไหลเข้าของแรงงานผิดกฎหมายตามแนวชายแดนผ่านมาตรการป้องกัน การสกัดกั้น และการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจสอดคล้องกับแนวทางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและอาศัยความร่วมมือกับหมู่บ้านเข้มแข็งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงชายแดน และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างถูกกฎหมาย

๓.๔ มีแผนงานในการแก้ไขผู้หนีภัยจากการสู้รบที่ตกค้างอยู่ในประเทศไทย แผนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชนและรับประกันว่าวิถีชีวิตของคนไทยในพื้นที่ชายแดนจะไม่ได้รับผลกระทบ แนวทางดังกล่าวจะเน้นการส่งกลับประเทศเพื่อนบ้านโดยประสานผ่านกลไกความร่วมมือที่จัดตั้งขึ้นโดยกองทัพไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ในกรณีที่ไม่สามารถส่งตัวกลับประเทศได้ ให้พิจารณาส่งบุคคลไปยังประเทศที่สามตามความสมัครใจ กระบวนการนี้จะดำเนินการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศที่ดำเนินงานภายใต้กรอบของกฎบัตรสหประชาชาติ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความพยายามในการทำงานร่วมกันนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาสิทธิมนุษยชนในขณะที่จัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนในลักษณะที่มีความรับผิดชอบและร่วมมือกัน

๓.๕ มีแผนงานในการป้องกันการก๊วบซื้อที่ดินตามแนวชายแดนเพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจ การดำเนินโครงการนี้จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการรักษาที่ดินทำกินและความสำคัญของที่ดินทำกิน นอกจากนี้ยังเน้นให้กลุ่มทุนเข้าใจถึงความสำคัญของการรักษาชายแดน (Security Mind) เพื่อป้องกันปัญหาความมั่นคง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเหล่านี้ การร่วมมือกับภาคเอกชน เช่น หอการค้าจังหวัดตามแนวชายแดนจะมีความจำเป็น แนวทางนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจแบบองค์รวมเกี่ยวกับความมั่นคง นอกเหนือจากผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว โดยแผนงานดังกล่าวจะสอดคล้องกับแนวทางประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและบูรณาการกับหมู่บ้านเข้มแข็งตามแนวชายแดน ความพยายามในการทำงานร่วมกันนี้จะส่งเสริมความรู้สึกรับผิดชอบต่อความมั่นคง เสริมสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงและการรักษาที่ดินทำกิน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงโดยรวมของภูมิภาคชายแดน

๓.๖ มีแผนงานการป้องกันภัยธรรมชาติและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แผนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการปกป้องพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านการลาดตระเวนและเฝ้าตรวจร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและหน่วยรักษาชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้แผนดังกล่าวยังรวมถึงการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพหลังภัยพิบัติทางธรรมชาติในภูมิภาคเหล่านี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของความพยายามเหล่านี้ การดำเนินงานจะเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับแนวทางของหมู่บ้านเข้มแข็งตามแนวชายแดน หมู่บ้านที่เข้มแข็งเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและ

มีส่วนร่วมในการริเริ่มการลาดตระเวน ติดตาม และช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เข้มแข็ง แผนดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อให้แน่ใจว่ามีการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างความเป็นอยู่ที่ดีโดยรวมและความมั่นคงของภูมิภาค

๓.๗ มีแผนงานรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์แบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แนวทางการดำเนินการตามแผนดังกล่าวจะเน้นการจัดตั้งเครือข่ายสารสนเทศโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งจะรวมถึงการเน้นตรวจคนเข้าเมืองบริเวณชายแดนและอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านความมั่นคงระหว่างกองทัพไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การดำเนินงานต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชน เป้าหมายหลักคือการป้องกันการหยุดชะงักของเครือข่ายข้อมูล และประกันการจัดการชายแดนที่ราบรื่นสำหรับกองกำลังพิทักษ์ชายแดนและหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและความร่วมมือ แผนเหล่านี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการจัดการโดยรวมในพื้นที่ชายแดน

๔. สร้างความร่วมมือด้านการทหารระหว่างกองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและร่วมมือกันแก้ปัญหาาร่วมกันโดยเฉพาะปัญหาภัยคุกคามรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ และมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

๔.๑ จัดกำลังลาดตระเวนร่วมระหว่างกองทัพไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจบานปลายไปถึงการใช้กำลังทางทหาร ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับพื้นที่ที่มีแนวเขตที่ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจเกิดความตึงเครียดได้ การลาดตระเวนร่วมมีเป้าหมายเพื่อป้องกันและลดความเสียหายด้านความมั่นคงต่าง ๆ รวมถึงภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด การค้าอาวุธผิดกฎหมาย การอพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างชาติ และการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๒ จัดให้มีการสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชาในพื้นที่ให้สามารถเข้าถึงการติดต่อซึ่งกันและกันได้ตลอดเวลา อำนวยความสะดวกในการตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นตามแนวชายแดน เครือข่ายการสื่อสารที่ไร้รอยต่อนี้จะทำหน้าที่เป็นระบบแจ้งเตือนเพื่อจัดการกับภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อทั้งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถแบ่งปันข้อมูลที่สำคัญได้ทันที ประสานความพยายามร่วมกัน และเพิ่มพูนความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาค

๔.๓ จัดให้มีกิจกรรมสันตนาการระหว่างกองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพไทยกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระชับความสัมพันธ์และการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน

๔.๔ สร้างความร่วมมือระหว่างกองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในช่วงที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่

ชายแดน ความร่วมมือนี้มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในระดับภูมิภาคและพัฒนาความสามารถในการรับมือกับภัยพิบัติ

การสร้างความร่วมมือด้านการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนระหว่าง กองทัพ ฝ่ายพลเรือน และภาคประชาสังคม

เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งสำคัญคือการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ภายในประเทศ เสริมสร้างการจัดการความมั่นคงชายแดน ซึ่งต้องมีการทบทวนโครงสร้างองค์กรในปัจจุบัน โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและความจำเป็นในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ทหาร พลเรือน และภาคประชาสังคม โครงสร้างแบบเดิมที่แบ่งตามกระทรวง ทบวง กรม ควรถูกแทนที่ด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่นและประสานงานกันมากขึ้น

การออกแบบโครงสร้างองค์กรใหม่สำหรับระบบทั้งหมดนั้นใช้เวลานานและต้องการการสนับสนุนด้านกฎระเบียบ ดังนั้นการปรับและนำโครงสร้างการจัดการชายแดนที่มีอยู่มาใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขข้อจำกัด โครงสร้างของกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.) ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเหมาะสมสำหรับการจัดการชายแดน เนื่องจากดำเนินนโยบายความมั่นคงแห่งชาติต่อประเทศเพื่อนบ้าน และประกันความมั่นคงและเสถียรภาพในพื้นที่ชายแดน โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน และเจ้าหน้าที่เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย

โครงสร้าง กอ.นชท. สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบศูนย์บริหารจัดการความมั่นคงชายแดน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบในการสั่งการและประสานการปฏิบัติของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง การบูรณาการเข้ากับแผนป้องกันประเทศและโครงสร้างของกองกำลังป้องกันชายแดนก็มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากภัยคุกคามแบบดั้งเดิม ซึ่งรวมถึงภัยคุกคามทางทหาร และการละเมิดพรมแดนยังคงมีอยู่ การบูรณาการควรทำให้เกิด “ศูนย์บริหารจัดการความมั่นคงชายแดน” ซึ่งรวมโครงสร้างสภาความมั่นคงแห่งชาติเข้ากับโครงสร้างกองกำลังป้องกันชายแดนในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีกฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่งที่สนับสนุนการบูรณาการนี้ ควรจัดโครงสร้างองค์กรของศูนย์บริหารจัดการความมั่นคงชายแดนในระดับชาติ ระดับภาค และระดับจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ แม่ทัพภาคและผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีบทบาทสำคัญในระดับของตน เป้าหมายคือการบรรลุเอกภาพของคำสั่งและสร้างสายการบังคับบัญชาเดียวสำหรับการจัดการความปลอดภัยชายแดนที่มีประสิทธิภาพ ในช่วงเวลาปกติ แต่ละกระทรวงและกรมจะปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาของตน อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่เกิดวิกฤติตามแนวชายแดน ศูนย์บริหารจัดการชายแดนฯ จะสั่งการส่วนราชการต่าง ๆ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย โดยรวมแล้ว การจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการความมั่นคงชายแดนจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของตนเพื่อบูรณาการความพยายามและประกันการจัดการชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างความร่วมมือด้านการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนระหว่าง กองทัพกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการจัดการปัญหาในปัจจุบัน ในอนาคตหลักนิติธรรมควรเป็นรากฐานในการจัดการประเด็นเหล่านี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการศึกษามีดังต่อไปนี้

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มการมีส่วนร่วมในระดับชุมชนโดยเฉพาะการเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับ

๓. หน่วยงานระดับนโยบายควรปรับปรุงระเบียบและกฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของพื้นที่

๔. หน่วยงานระดับนโยบายควรให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักในการบริหารในระดับท้องถิ่น สิ่งนี้สามารถทำได้โดยการปรับปรุงบทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรและการจัดสรรทรัพยากรตามเงื่อนไขและความต้องการของพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน

“การจัดการความมั่นคงชายแดนของกองทัพไทยภายใต้กระบวนการทัศน์ความมั่นคงใหม่ในบริบทของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” พบว่า ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ระบุนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของกองทัพไทยว่ามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการรักษาความมั่นคงบริเวณชายแดน สิ่งนี้เป็นโอกาสในการบูรณาการที่ดีขึ้นของทุกภาคส่วนเนื่องจากประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม อุปสรรคมีอยู่ในรูปแบบของภัยคุกคามทั้งที่ในรูปแบบและไม่มีรูปแบบ ความพร้อมกำลังพล ยุทธโศปกรณ์ และกลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน จุดอ่อนรวมถึงการขาดกฎหมายที่ทันสมัย และความไม่มั่นคงทางการเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อต่อเนื่องของการจัดการความมั่นคงยุทธศาสตร์ในการจัดการชายแดนของกองทัพไทยจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและพร้อมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามต่าง ๆ ภารกิจควรสนับสนุนทั้งการเตรียมกำลังและการใช้กำลัง

โครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับกองกำลังรักษาชายแดนของกองทัพไทยได้รับการเสนอตามแบบ Matrix organization โดยใช้พันธกิจการใช้กำลังเป็นโครงสร้างหลักในแนวตั้งให้กองทัพไทยรับผิดชอบ โดยมีหน่วยงานเพิ่มเติมที่บูรณาการในแนวนอนเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะตามแนวชายแดนในสาขาต่าง ๆ การศึกษาเสนอแนะการจัดตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับประเทศ นายกรัฐมนตรีจะเป็นประธาน Single Command รับผิดชอบในการเตรียมการและกำหนดยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ควรสร้างศูนย์เพื่อเตรียมความพร้อมทางการเมืองและความมั่นคงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเป็นองค์กรรองในระดับชาติ และกองกำลังป้องกันชายแดนจัดตั้งเป็น “ศูนย์อำนวยการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดน” โดยปรับกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และระดับพื้นที่

๑.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑.๑ พัฒนาโครงสร้างการบริหารในพื้นที่ชายแดนเพื่อเพิ่มความเชื่อมโยง โดยจัดความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับ มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับแต่ละตำแหน่งและกำหนดอัตรากำลังให้สมบูรณ์ การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ประจำ ลดอัตราช่วยราชการ พัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม และการศึกษาที่ครอบคลุมเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความสามารถ

๑.๑.๒ ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ให้เอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่สะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๑.๓ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักการบริหารราชการในระดับท้องถิ่น ปรับปรุงบทบาทหน้าที่ บุคลากร และทรัพยากรให้เหมาะสมกับความต้องการในพื้นที่ชายแดน

๑.๑.๔ ปรับโครงสร้างการบังคับบัญชาให้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยระบุงค์กรเจ้าภาพในการรับผิดชอบตามหน้าที่หลักขององค์กรนั้น ๆ เช่น กรมศุลกากรรับผิดชอบด้านการค้า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดรับผิดชอบด้านยาเสพติด

๑.๒ ข้อเสนอแนะระดับพื้นที่

๑.๒.๑ การบูรณาการการปฏิบัติงาน ระบุหน้าที่งานและตำแหน่งงานอย่างชัดเจน พร้อมกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในท้องถิ่นซึ่งเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะและความต้องการของพื้นที่

๑.๒.๒ การบูรณาการร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยให้องค์กรส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทหลัก โดยบูรณาการความร่วมมือในระดับชุมชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และเชิงวิชาการ

๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๒.๑.๑ แผนประเมินภัยคุกคามในทุกกระดับ ระดับยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการ และยุทธวิธี โดยการพัฒนาระบบข้อมูลที่ทำหน้าที่เป็นระบบการประเมินผลกระทบ ช่วยให้ผู้ส่วนรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถตัดสินใจได้ทันท่วงที ตั้งระบบการจัดการความปลอดภัย อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและเป็นระบบผ่านหลักการ (Network Centric Operation : NCO)

๒.๑.๒ ควรมีแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งข้าราชการทหาร พลเรือน ตำรวจ และประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ตามบริบทพื้นที่ชายแดนมากขึ้น

๒.๑.๓ ควรมีการพัฒนาโครงสร้างและยุทธศาสตร์ของด้านความมั่นคง เพื่อรองรับภัยคุกคามบนฉากทัศน์ที่ประเทศมหาอำนาจเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น

๒.๑.๔ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างจริงจังในทุกกระดับ

๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

๒.๒.๑ มาตรการป้องกันและกลยุทธในการจัดการกับความเป็นไปได้ของสงครามรูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นที่การสนับสนุนและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสงครามแบบผสม Hybrid Warfare สร้างความตื่นตัวของประชาชนและดึงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดการกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ภาครัฐ เอกชน และประชาชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมความพยายามร่วมกันในการป้องกัน ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคงยิ่งขึ้นสำหรับทุกคน

๒.๒.๒ พัฒนากลไกความร่วมมือแบบบูรณาการให้ตรงกับสถานการณ์อย่างแท้จริง

๓. ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการและภัยคุกคาม

๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการ

๓.๑.๑ เพิ่มความสำคัญในการฝึกซ้อมร่วมเพื่อรับมือกับสงครามตามแบบและพัฒนาแนวทางรับมือกับสงครามนอกแบบ โดยเฉพาะภัยคุกคามที่มากับกระแสโลกาภิวัตน์ การปฏิบัติการข่าวสารและสงครามไซเบอร์

๓.๑.๒ ควรมีการบูรณาการด้านบุคลากรและทรัพยากร ฝ่ายความมั่นคงต้องร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนเพื่อการรักษาความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมยิ่งขึ้น

๓.๑.๓ ควรมีการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ตั้งแต่การกำหนดยุทธศาสตร์การนำไปสู่การปฏิบัติ พัฒนาแนวทางการจัดการใหม่ให้พร้อมรับกระบวนทัศน์ด้านความมั่นคงใหม่ในทศวรรษหน้า ซึ่งต้องการแนวทางแบบองค์รวมและบูรณาการและการคิดล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ การป้องกันภัยคุกคามในอนาคต

๓.๒.๑ การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่แน่นแฟ้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศไทยในการป้องกันอิทธิพลของชาติมหาอำนาจและความขัดแย้งระหว่างประเทศ การมีส่วนร่วมในการเจรจาและความเป็นพันธมิตรที่ดีสามารถส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในเวทีโลก

๓.๒.๒ ควรสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตที่แน่นแฟ้นกับประเทศเพื่อนบ้านและพันธมิตรผ่านกรอบความร่วมมือพหุภาคีต่าง ๆ วิธีการนี้เอื้อต่อการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง การค้า และยังช่วยเพิ่มความสำคัญในฐานะจุดยุทธศาสตร์ทางทหารที่สำคัญในภูมิภาค ด้วยการใช้ศักยภาพทางการทูตและนโยบายที่นุ่มนวล ประเทศไทยสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศได้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความสมดุลและเสถียรภาพระหว่างประเทศ

๔. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ

๔.๑ การแก้ไขปัญหาการเมืองภายในประเทศมีความสำคัญ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การไม่จัดการกับปัญหาเหล่านี้จะยิ่งนำไปสู่ข้อพิพาทด้านเขตแดน ความตึงเครียดทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ และความขัดแย้ง ประเทศไทยสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและเอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศในเชิงบวกได้ โดยการหาทางออกที่เป็นรูปธรรมสำหรับความท้าทายทางการเมืองภายในประเทศ แนวทางเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาภายในจะช่วยป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นและนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ

๔.๒ การแก้ไขปัญหาเขตแดนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง แม้ว่าจะมีต้นกำเนิดมาจากประเด็นทางประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตามปัญหาเขตแดนในบริบทนี้ ไม่ควรเป็นสาเหตุหลักของความตึงเครียดหรือความขัดแย้ง และไม่ควรรนำไปสู่สงครามระหว่างประเทศ

๔.๓ อำนาจในการบริหารจัดการไม่เบ็ดเสร็จในตัวเอง การกำหนดนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงตามภาวะผู้นำที่ขึ้นมาบริหารจัดการ

๔.๔ สายการบังคับบัญชาที่ยาวและข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนซึ่งเข้าถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจในสังคมประชาธิปไตยเช่นประเทศไทยทำให้อำนาจต่อรองของประเทศอ่อนแอลง เพื่อแก้ไขปัญหานี้ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแข็งขันเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกระบวนการตัดสินใจที่เหนียวแน่นและรอบรู้ เสริมสร้างจุดยืนของประเทศไทยในกิจการระหว่างประเทศ

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ การบูรณาการเป็นทฤษฎีที่สำคัญในการนำมาใช้แก้ปัญหาด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน ควรมีการนำเสนอโครงสร้างองค์กร หรือองค์กรเฉพาะกิจที่ตั้งขึ้นมาแก้ปัญหาด้านความมั่นคงโดยกำหนดเจ้าภาพเป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ เป็นผู้เสนอโครงสร้างและหน้าที่ขององค์กร

๕.๒ กระแสโลกาภิวัตน์นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะมิติด้านไซเบอร์ Cyber Domain ทั้งด้านความปลอดภัยของข้อมูลหรืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในมิติไซเบอร์ได้สร้างความเสียหายที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ควรจัดแผนการพัฒนากุศลกรด้านความมั่นคงให้มีความรู้เท่าทัน เพื่อป้องกันความเสียหายในอนาคต

๕.๓ การเข้ามามีอิทธิพลของชาติมหาอำนาจโดยเฉพาะบริเวณชายแดน ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ควรมีการศึกษาผลกระทบและวิธีแก้ปัญหาจากผลกระทบเหล่านี้ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลกระทบจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากแนวโน้มสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ชูวงศ์ อุบลี และคณะ. กลไกการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – กัมพูชา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๙.
- วันชัย มีชาติ. การบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- วันชัย มีชาติ. พฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: แอคทีฟพริ้นท์, ๒๕๔๘.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. ๓ เสา : การบริหารจัดการความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกันระหว่างภาคความมั่นคง ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ม.ป.ป..

วารสาร

- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. “การบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย”. HOT ISSUE. ธันวาคม ๒๕๖๑.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. “อาชญากรรมข้ามชาติกับความมั่นคงของประเทศไทย”. HOT ISSUE. กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.
- นรุทธิ์ เจริญศรี. “ประเทศมหาอำนาจกับความท้าทายร่วมสมัยในอนุภูมิภาคภาคกลุ่มแม่น้ำโขง”. มุมมองความมั่นคง. ฉบับที่ ๔, มิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๓.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “สถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศภายหลังการระบาด COVID - 19”. มุมมองความมั่นคง. ฉบับที่ ๔, มิถุนายน – กันยายน ๒๕๖๓.
- กวีรัตน์ นนท์จิรพัส, วิศรุต เอี่ยมประกอบกิจ. “มุมมองการสงครามสมัยใหม่ HYBRID WARFARE”, มุมมองความมั่นคง. ฉบับที่ ๕, ตุลาคม ๒๕๖๓ – มกราคม ๒๕๖๔.
- วิศรุต เอี่ยมประกอบกิจ, พิสุทธิพันธ์ ชัยรุ่งปัญญา. “พลวัตความมั่นคงชายแดนกับอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงแนวโน้มความมั่นคงใหม่และการแข่งขันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นสมุทร”. มุมมองความมั่นคง. ฉบับที่ ๑๐, มิถุนายน - กันยายน ๒๕๖๕.
- นิติพรรณ แสงศิลา. “การบริหารจัดการชายแดนแบบองค์รวม (หลักสูตร Border Management Staff Course)”. มุมมองความมั่นคง. ฉบับที่ ๑๐, มิถุนายน - กันยายน ๒๕๖๕.
- #### เอกสารวิจัย
- ศักดิ์ชัย อุจน์จิตติกุล. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศ : กรณีศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๙.

เปี่ยมศักดิ์ มิลินทจินดา. “ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ : กรณีศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๙.

อภิชัย หงส์ทอง, พันเอก. “กองทัพพบกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักนิยมทางทหารของกองทัพบกในทศวรรษหน้า”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๘.

ณัฐพล นาคพาณิชย์. “การบริหารจัดการความมั่นคงรูปแบบใหม่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๐)”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๖๐.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “แผนขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔)”. ๒๕๖๑.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔)”. ๒๕๕๙.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)”. ๒๕๕๘.

ภาษาต่างประเทศ

Non-Published Document

Brassard, M., & Qureshi, S. “The Role of Intelligence in Border Security : Balancing Technology and Human Expertise”. 2018.

Eng, E., & Scheye, E. “Cross-Border Security Cooperation : Conceptualizing and Assessing International Security Capacity Building”. 2016.

Field, C. “Border Security : A Systematic Review of Research and Practice”. 2017.

Huskey, K., & Andersen, D. “Border Security : Understanding Threats and Solutions at the U.S.-Mexico Border”. 2018.

International Organization for Migration. “Border Security : Understanding Threats and Strengthening Management”. 2017

Kunaka, C., & Njinkeu, D. “Border Security in the Age of Globalization : Exploring the Nexus between Trade Facilitation and Security”. 2017.

- Llanos, M. "Border Security in Europe : The Challenge of Securing an Open Region". 2016.
- McLean Hilker, L. "Securing the Sahel : The Politics of Border Security in a Changing Climate". 2021.
- Massey, D. S., Durand, J., & Malone, N. J. "The Impact of Border Fencing on Unauthorized Mexican Migration". 2012.
- Newman, D. "Border Security and Human Rights : How the Movement of People across International Boundaries Challenges the United States Constitution". 2019
- Shachar, A. "Borders, Fences, and the Dilemmas of Democratic States". 2019.
- Zuppiroli, L. "Technology and Border Security : Strategic Responses to Irregular Migration". 2019.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบความคิดเห็นและแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกเป็นผู้สัมภาษณ์กรุณาตอบตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้ในการศึกษาและทำการวิเคราะห์

๒. ข้อมูลที่ได้จากท่านจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ ฉะนั้นแบบสัมภาษณ์ทุกชุดจะไม่ระบุชื่อผู้ตอบ และจะไม่ส่งผลต่อผู้ตอบแต่ประการใด การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลงานผู้ศึกษาจะทำในภาพรวม

๓. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ส่วนที่ ๔ แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาส นี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตำแหน่งงาน.....สังกัด.....

เพศ.....อายุ.....อายุราชการ.....

วัน/เดือน/ปี ในการสัมภาษณ์.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อประเด็นและความท้าทายเร่งด่วนที่สุดด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย – ลาวในปัจจุบัน

๒. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการบริหารงานขององค์การบริหารในการปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

๓. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อจำนวนบุคลากรในการทำหน้าที่บริหารจัดการด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

๔. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อประสิทธิภาพของระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาวในปัจจุบัน

๕. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการประสานงานระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

๖. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติหน้าที่การจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

๗. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อแนวโน้มความมั่นคงใหม่และพลวัตความมั่นคงชายแดนกับอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. ท่านมีความคิดเห็นและมองถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๒. ท่านมีความคิดเห็นและมองถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๓. ท่านมีความคิดเห็นและมองถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อประสิทธิภาพของเส้นทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๔. ท่านมีความคิดเห็นและมองถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการประชาสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ลาวอย่างไร

๕. ท่านมีความคิดเห็นและมองถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อทรัพยากรบุคคลบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๖. ท่านมีความคิดเห็นและมองถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อความปลอดภัยชายแดนไทย-ลาว อย่างไร

ส่วนที่ ๔ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๒. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๓. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อประสิทธิภาพของเส้นทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๔. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการประชาสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ลาวอย่างไร

๕. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อทรัพยากรบุคคลบริเวณชายแดนไทย-ลาวอย่างไร

๖. ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อความปลอดภัยชายแดนไทย-ลาว อย่างไร

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : พลตรี นรธิป โปynnอก
- วัน เดือน ปีเกิด : ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๙
- ประวัติการศึกษา : พ.ศ.2527 โรงเรียน ราชสีมาวิทยาลัย
 : พ.ศ.2533 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต วท.บ รร.จปร. (ตท.26)
 : พ.ศ.2534 หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่า ร. รุ่นที่ ๘๗
 : พ.ศ.2534 หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่า ร. รุ่นที่ ๖๕
 : พ.ศ.2542 หลักสูตรหลักประจำ รร.สธ.ทบ. ชุดที่ ๗๘
 : พ.ศ.2556 ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
- ประวัติการทำงานโดยย่อ : ๒๗ ก.พ. ๕๒ ผบ.พัน.ร.มทบ.๒๑
 : ๑๑ พ.ค. ๕๔ ทน.กยก.มทบ.๒๑
 : ๑๗ ต.ค. ๕๖ รอง เสธ.พล.ร.๖
 : ๗ ต.ค. ๕๙ เสธ.พล.ร.๖
 : ๑ ต.ค. ๖๐ ผบ.ร.๒๓
 : ๔ ต.ค. ๖๑ รอง เสธ.ทภ.๒
 : ๑ ต.ค. ๖๔ เสธ.ทภ.๒
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๓

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ผู้วิจัย พลตรี นรธิป โปชนอก หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๕

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๓

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชายแดนไทย-ลาวเผชิญกับความท้าทายด้านความมั่นคงหลายประการ เช่น เส้นเขตแดนที่ไม่ชัดเจน การลักลอบขนยาเสพติด การเข้าเมืองผิดกฎหมาย และความผิดทางศุลกากร ประเด็นเหล่านี้มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ความพยายามที่จะจัดการกับปัญหาเหล่านี้ต้องใช้แนวทางที่ครอบคลุมและบูรณาการ การจัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-ลาวมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเขตแดนและชี้แจงเส้นเขตแดน นอกจากนี้ การพัฒนาระบบแจ้งเตือนสำหรับภัยคุกคามด้านความปลอดภัย ควบคู่ไปกับการจัดพื้นที่ชายแดน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการกับความท้าทายเหล่านี้มีประสิทธิภาพ กองพลทหารราบที่ ๓ มีบทบาทสำคัญในการประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาอธิปไตยของชาติและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

เพื่อจัดการปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการที่เน้นความร่วมมือและการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้อง การเพิ่มประสิทธิภาพการแบ่งปันข้อมูลและระบบข่าวกรองเป็นสิ่งสำคัญในการตรวจจับและป้องกันกิจกรรมการไม่พึงประสงค์ การลักลอบขนยาเสพติดตามแนวชายแดน นอกจากนี้ ควรพยายามแก้ไขต้นตอของการอพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย เช่น ความท้าทายทางเศรษฐกิจในลาว ผ่านมาตรการที่กำหนดเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและเสถียรภาพในภูมิภาค การเสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรและปรับปรุงความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชนท้องถิ่นจะช่วยต่อต้านการลักลอบข้ามพรมแดนและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยและการศึกษาอย่างต่อเนื่องในหัวข้อ “การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน” เป็นสิ่งจำเป็นในการปรับตัวและตอบสนองต่อความมั่นคงที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องบริเวณชายแดนไทย-ลาว โดยการระบุดูแลภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่และพัฒนากลยุทธ์ที่ครอบคลุม รวมถึงการจัดการชายแดนที่ได้รับการปรับปรุงและการจัดตั้งเครือข่ายการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความท้าทายด้านความมั่นคงจะลดลง การติดตามประเมินผล และการปรับนโยบายและระเบียบปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงเป็นประจำจะมีความสำคัญต่อความมั่นคงและเสถียรภาพในระยะยาวของพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (๒) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (๓) เพื่อกำหนดแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี กองพลทหารราบที่ ๓ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ จ.เลย, หนองคาย, บึงกาฬ, นครพนม และมุกดาหาร

๑.๒ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลความเป็นไปได้ในการพัฒนาการจัดการพื้นที่ชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยไม่ลงลึกในรายละเอียดการจัดการ

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นผู้บังคับบัญชาของกองทัพบกภาคที่ ๒/หัวหน้าส่วนราชการ, ฝ่ายเสนาธิการกองทัพบกภาคที่ ๒, ผู้บังคับบัญชากองพลทหารราบที่ ๓, ฝ่ายเสนาธิการกองพลทหารราบที่ ๓, ผู้บังคับหน่วยในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว, กำลังพล/ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยในพื้นที่, ผู้นำชุมชน, และประชาชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๗ คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบเชิงพรรณนา (Description analytical method) โดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ดังนี้ ๑) การรวบรวมข้อมูล (๑.๑) ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์ระดับผู้บังคับบัญชา/หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด, ระดับยุทธการ, เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน, ตำรวจตระเวนชายแดน, และประชาชนในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่เกี่ยวข้อง (๑.๒) ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยศึกษาจากตำราและเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของกองทัพที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒) การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี และหลักการต่างๆ ๓) การนำเสนอข้อมูล นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์แนวคิดรูปแบบกลยุทธ์การจัดการศึกษาจากการวิจัย

ผลการวิจัย

สถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. ประเด็นและความท้าทายเร่งด่วนที่สุดด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย - ลาวในปัจจุบัน

ปัญหาเร่งด่วนด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว ได้แก่ ปัญหาเขตแดน การไหลเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ การผลิตและการลักลอบขนยาเสพติด การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐและกองทัพ กองทัพบกไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทสำคัญในการจัดการชายแดน ทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเขตแดน

๒. การบริหารงานขององค์การบริหารในการปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

ความมั่นคงของชาติในประเทศไทยมีทั้งภัยคุกคามทางทหารแบบเดิมและแบบใหม่ ความมั่นคงของชาติจำแนกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และความมั่นคงทางทหาร ความกังวลด้านความมั่นคงรวมถึงถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของพลเมืองทุกคน พื้นที่ชายแดนเผชิญกับความเปราะบางเนื่องจากความห่างไกลจากอำนาจส่วนกลาง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว การพัฒนาพื้นที่เหล่านี้มีความสำคัญต่อการบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเข้ากับความมั่นคงของประเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการความท้าทายด้านความปลอดภัย และต้องปรับบทบาทของตน เพื่อแก้ไขปัญหเหล่านี้อย่างแข็งขันในเขตอำนาจของตน

๓. จำนวนบุคลากรในการทำหน้าที่บริหารจัดการด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

กองกำลังสุรศักดิ์มนตรีรับผิดชอบพื้นที่ชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยในแนวชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทาง ๘๐๔ กิโลเมตร ลาดตระเวนชายแดน รักษาความสัมพันธ์อันดี และต่อต้านการค้ายาเสพติด กองกำลังเผชิญกับความท้าทายต่างๆ เช่น ข้อตกลงเขตแดนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ สถานการณ์ผู้ลี้ภัย และกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการลักลอบขนยาเสพติดและการบุกรุกพื้นที่ป่า ความร่วมมือระหว่างกองทัพและหน่วยชายแดนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการปัญหาเหล่านี้ เนื่องจากการปฏิบัติงานบริเวณชายแดนมีความหลากหลาย จึงทำให้จำนวนบุคลากรในพื้นที่มีปริมาณไม่เพียงพอ

๔. ประสิทธิภาพของระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาวในปัจจุบัน

ประเทศไทยได้ปรับปรุงหน่วยงานด้านความมั่นคงชายแดนโดยเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร ปรับตัวต่อภัยคุกคามและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และนำระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ มีความพยายามเสริมสร้างความร่วมมือ ติดตามและเฝ้าระวังภัยคุกคาม และส่งเสริมความสามัคคีในภาคส่วนต่างๆ แผนเตรียมความพร้อมแห่งชาติได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานและการฝึกอบรมเพื่อจัดการกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงและภัยพิบัติในทุกระดับ มาตรการเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แน่ใจว่ามีการจัดการและการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็เพิ่มขีดความสามารถให้กับชุมชนและเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อวิกฤต

๕. การประสานงานระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

รัฐบาลลาวกำลังลดขั้นตอนให้แรงงานลาวสามารถสมัครงานในประเทศไทยได้ง่ายขึ้น และปรับปรุงระบบการออกหนังสือเดินทางและบัตรประจำตัวประชาชน คาดว่าการเดินทางข้ามแดนระหว่างไทย-ลาวจะสะดวกมากขึ้น ปัญหาต่างๆ ได้แก่ การลักลอบเข้าเมือง การแสวงประโยชน์จากแรงงาน การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมตามแนวชายแดนไทย-ลาว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาทักษะ จัดทำระบบฐานข้อมูลแรงงาน และให้บริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ แม้จะมีการปรับปรุง แต่ก็ต้องจัดการกับความท้าทายอย่างต่อเนื่อง

๖. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติหน้าที่การจัดการด้านความมั่นคงชายแดนไทย-ลาว

นโยบายของประเทศไทยในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมายรวมทั้งจากประเทศลาว เผชิญกับความท้าทายเนื่องจากค่าใช้จ่ายสูงและแรงจูงใจที่จำกัด ปัญหาการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายยังคงมีอยู่ และมีการเรียกร้องให้ปรับกฎหมายคนเข้าเมืองของไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและปรับปรุงสิทธิแรงงาน สปป.ลาว คาดว่าจะออกกฎหมายแรงงานฉบับใหม่และกระจายอำนาจการบริหาร อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดอาจส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการแสวงหาประโยชน์จากแรงงาน ค่าใช้จ่ายที่สูงทำให้แรงงานลาวจำนวนมากไม่สามารถลงทะเบียนได้ ทำให้เกิดความยากลำบากในการบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับการพิจารณาด้านมนุษยธรรมอาจต้องใช้มาตรการใหม่ในอนาคต

๗. แนวโน้มความมั่นคงใหม่และพลวัตความมั่นคงชายแดนกับอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ฉกทศน์ความมั่นคงในลุ่มแม่น้ำโขง (๑) การเคลื่อนตัวของภัยคุกคามข้ามชาติ ปัจจุบันการขยายตัวของภัยคุกคามข้ามชาติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และความมั่นคงของประเทศ (๒) การย้ายถิ่นฐานของประชากร การเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาสาธารณสุขจากโรคระบาด และความกังวลเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (๓) บริบทการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่หลากหลายซึ่งเชื่อมโยงถึงกันและซับซ้อน ภัยคุกคามเหล่านี้เกิดขึ้นจากบริบทในระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม การแย่งชิงแหล่งพลังงาน การแพร่กระจายของโรคอุบัติใหม่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ผิด และความเสี่ยงด้านความมั่นคงในโลกไซเบอร์ การจัดการกับความท้าทายเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความปลอดภัยทั่วโลก

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดน

๑. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์ จะเห็นว่าการเมืองในประเทศและต่างประเทศมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติการทางทหารและการจัดการชายแดนที่ดำเนินการโดยกองทัพไทย อิทธิพลทางการเมืองเหล่านี้อาจส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

ความขาดแคลนด้านงบประมาณนี้สามารถทำให้เกิดข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของกองทัพไม่ได้รับ ยุทธโศภณที่ทันสมัยและการดำเนินมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนของการเมืองในประเทศอาจทำให้การกำหนดนโยบายการจัดการชายแดนที่สอดคล้องกันซับซ้อนขึ้น ความไม่ลงรอยกันนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการเจรจาและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน นำไปสู่ความไม่ต่อเนื่องและความท้าทายในการจัดการชายแดน อย่างไรก็ตาม ในกรณีของประเทศเพื่อนบ้านของไทยนั้น เสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศเหล่านี้มีความชัดเจนมากขึ้นในระดับนโยบาย ส่งผลให้หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่นของประเทศเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากกว่าฝ่ายไทย

๒. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ชายแดนไทย-ลาว ยังมีอุปสรรคต่อการเดินทางระหว่างสองประเทศอย่าง ความท้าทายเกิดจากความบกพร่องของโครงสร้างพื้นฐาน ความซับซ้อนของระบบราชการ การลักลอบทำผิดกฎหมายจากการหลบหนีเข้าเมือง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษา ปัญหาการเมือง ปัญหาเหล่านี้ทำให้กระบวนการข้ามพรมแดนยุ่งยาก นำไปสู่ความล่าช้า และอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงและความปลอดภัย

๓. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อประสิทธิภาพของเส้นทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายแดนไทย-ลาว

พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่ห่างไกลจากส่วนกลาง ทำให้ขาดการสนับสนุนและการลงทุนที่เพียงพอจากรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมในพื้นที่ชายแดน สิ่งนี้ทำให้เกิดข้อจำกัดความปลอดภัยและความมั่นคงในภูมิภาค ประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ ได้แก่ การพัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ มาตรฐานในการให้บริการของจุดผ่านแดนที่ยังต้องพัฒนา การเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนในพื้นที่ชายขอบที่ต้องเพิ่มเติมให้เหมาะสมและมีมาตรฐานมากขึ้น

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณี นอกจากนี้ยังสามารถดึงดูดแรงงานต่างชาติ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความแออัดของประชากรและความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๔. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการประชาสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์ในภาพรวมพบว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานความมั่นคงชายแดนอย่างเป็นระบบทั้งในและต่างประเทศ ที่นำไปสู่ความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในภาคส่วนต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดด้านความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านของความต่อเนื่องและเครื่องมือที่ใช้แตกต่างกัน เช่น การใช้งานแอปพลิเคชันส่งข้อความที่ต่างกัน (สปป.ลาว ใช้งาน WhatsApp ไทย ใช้งาน Line) อีกหนึ่งข้อจำกัดที่สำคัญคือความเชี่ยวชาญของบุคลากรที่รับผิดชอบในงานด้านประชาสัมพันธ์ยังต้องพัฒนาทักษะให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

๕. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อทรัพยากรบุคคลบริเวณชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ปัญหาของหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศไทย คือการไม่สามารถควบคุมและจัดระเบียบการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล งบประมาณที่จำกัด และระบบราชการที่ได้รับอิทธิพลจากการเมือง สิ่งนี้เป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกันและขาดเอกภาพ ระบบการเมืองที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาส่งผลให้นโยบายของรัฐบาลมีความหลากหลายทำให้การดำเนินนโยบายขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดนยังขาดทักษะทางภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ขาดความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและกฎหมายระหว่างประเทศ

๖. การพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อความปลอดภัยชายแดนไทย-ลาว

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในปัจจุบันพื้นที่ชายแดนมีการพัฒนาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานอีกทั้งยังมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้มีการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน การก่อสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อให้เกิดปัญหาด้านความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน อันตรายที่เกี่ยวข้องกับงานต่างๆ เช่น การทำงานบนที่สูงและการจัดการเครื่องจักรหนักจำเป็นต้องได้รับการดูแลโดย การใช้มาตรการความปลอดภัย การฝึกอบรม และอุปกรณ์ที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องสวัสดิภาพของพนักงานและป้องกันอุบัติเหตุในไซต์งาน นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งคือความรู้ความเข้าใจในสิทธิแรงงานและการเข้าถึงบริการสาธารณสุข การจัดการข้อกัณฑ์ด้านความปลอดภัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย

จากปฏิญญาว่าด้วยการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและมั่นคงนั้นได้มีกำหนดเพียงแค่เรื่องของมาตรการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายที่อาจแฝงมากับการท่องเที่ยว แต่ยังมีปัญหาอื่นๆ ที่แฝงมากับการท่องเที่ยวได้อีกหลายปัญหา เช่น ปัญหาสินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งยังต้องให้ความสำคัญ

แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๑. แนวทางการพัฒนาการจัดการด้านความมั่นคงต่อการบริหารองค์กรบริเวณชายแดนไทย-ลาว

ด้วยสภาพภูมิประเทศและพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งประชาคมอาเซียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนต้องรับการเปลี่ยนแปลงของฉกาทศน์ทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ปัจจุบันองค์กรส่วนท้องถิ่นต้องเพิ่มบทบาทและทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้นใหม่ อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งคืออำนาจทางกฎหมายที่จำกัดของกองทัพตามแนวชายแดน กรอบกฎหมายในปัจจุบัน เช่น กฎอัยการศึกไม่สอดคล้องกับปัญหาชายแดนในปัจจุบัน เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่จะยกเลิกกฎอัยการศึกกฎหมายใหม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงครามและการจัดการชายแดน การขาดแคลนยุทธโธปกรณ์ยังทำให้ขีดความสามารถในการป้องกันชายแดนของกองทัพลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติดและการควบคุมผู้อพยพผิดกฎหมาย ความพยายามในการทำงานร่วมกันกับชุมชนในท้องถิ่นจะช่วยลดปัญหาเนื่องจากส่งเสริมความไว้วางใจและมีการแบ่งปันข้อมูล

๒. แนวทางการพัฒนาการสื่อสารข้ามพรมแดนที่ยกระดับการจัดการด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนไทย-ลาว

การทบทวนความร่วมมือการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจบริเวณชายแดน นอกจากนี้ นอกจากนี้ภูมิภาคที่ยากลำบากตามแนวชายแดน ทำให้ความพยายามในการเฝ้าระวังการลักลอบเข้าเมืองเป็นไปอย่างยากลำบาก เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบเฝ้าตรวจเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่แค่การใช้เทคโนโลยีเท่านั้น การฝึกอบรมบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และสามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการผ่านแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างความมั่นคงและปลอดภัยได้มากขึ้น

๓. แนวทางการแก้ไขเพื่อจัดการเส้นทางการขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานที่ชายแดนไทย-ลาว

การยกระดับระบบการขนส่งข้ามแดนระหว่างไทยและลาวทั้งทางบกและทางน้ำ การพัฒนาเหล่านี้จะช่วยลดกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ส่งเสริมความมั่นคง และส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ทวิภาคีด้วย เส้นทางคมนาคมไทย-ลาวช่วยอำนวยความสะดวกในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ส่งเสริมสุขภาพและโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมสันติภาพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างรอบด้านในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมุ่งเน้นไปที่การเกษตร ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล กลยุทธ์หลายด้านนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการอยู่อาศัย รับรองความมั่นคงทางอาหาร ความปลอดภัย และการเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม การผลักดันโครงสร้างพื้นฐานใด ๆ ควรพิจารณาถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบ การพัฒนาที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์จำเป็นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน โครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน การควบคุมการย้ายถิ่นฐานที่เข้มงวด การประเมินสิ่งแวดล้อม และการรณรงค์ด้านการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม แนวทางที่สอดคล้องกันนี้ช่วยให้มั่นใจถึงการเติบโตในขณะที่เคารพประเพณีท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม

๔. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชายแดนไทย-ลาว

ยึดมั่นในภารกิจหลัก ๔ ประการ ได้แก่ (๑) มีบทบาทนำในการกำหนดประเด็นความคิดสำคัญในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน (๒) ประชาสัมพันธ์นโยบายภาครัฐสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ และสะท้อนความคิดเห็นจากประชาชนสู่รัฐ อีกทั้งสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ประเด็นความคิดสำคัญอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนบริหารจัดการสื่อ เครือข่าย และอุปกรณ์ทั้งปวงที่จำเป็นในการปฏิบัติการ (๓) เป็นองค์การหลักในการบริหารจัดการข้อมูลและข่าวสารทั้งปวงในงานสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชาติและพัฒนาสังคมได้ และ (๔) เป็นที่ปรึกษาหลักด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานภาครัฐเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว

การวางระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างรอบด้าน ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ ผู้ใช้บริการ และผู้อยู่อาศัยตามแนวชายแดน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความมั่นคงชายแดน ระบบนี้ควรรวมถึงการรวบรวมข้อมูลประชากร การอำนวยความสะดวกในการสมัครบริการและการขอใบอนุญาต ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะ และช่วยให้ได้รับประโยชน์จากการค้าและการลงทุนทวิภาคี สิ่งสำคัญคือต้องมีการคุ้มครองทางกฎหมายจากการละเมิดสิทธิแรงงาน การอพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และการค้ายาเสพติด ในขณะที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ รวมถึงการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดและการส่งต่อผู้ป่วยข้ามพรมแดน นอกจากนี้ การส่งเสริมความเข้าใจด้านวัฒนธรรมและความสัมพันธ์เชิงบวกผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรม โครงการการศึกษา และการริเริ่มการวิจัย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความสามัคคีและความเคารพซึ่งกันและกัน

๖. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาสาธารณสุขพหุภาคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว

แรงงานต้องมีปลอดภัยในสถานที่ทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การทำงานบนที่สูงและการจัดการเครื่องจักรหนัก ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้มาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวด การตรวจสอบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ และการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุมให้กับพนักงาน โดยเตรียมความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับระเบียบการด้านความปลอดภัยและกลยุทธ์การตอบสนองเหตุฉุกเฉิน แรงงานควรได้รับการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิแรงงานของตน รวมถึงค่าจ้างที่เป็นธรรม ชั่วโมงการทำงาน สภาพการทำงานที่ปลอดภัย การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ สามารถอำนวยความสะดวกผ่านสถานพยาบาลในพื้นที่ การตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำ และตัวเลือกการประกันสุขภาพที่ราคาไม่แพง การจัดการข้อกัังวลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและมีประสิทธิผล ซึ่งจะสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืนในภูมิภาคเหล่านี้

สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

เพื่อจัดการกับความท้าทายและยกระดับความร่วมมือด้านความมั่นคง แนวทางสำคัญได้แก่ (๑) ทบทวนและแก้ไขกฎหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและหลักเกณฑ์การลงทุนที่ยืดหยุ่น (๒) อำนวยความสะดวกในการผ่านแดนด้วยมาตรการเกี่ยวข้อและลดอุปสรรคที่จุดตรวจ (๓) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขพหุภาค และเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม (๔) ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านความมั่นคงและการท่องเที่ยว (๕) พัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและการท่องเที่ยว (๖) การเสริมสร้างมาตรการด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยผ่านระบบความร่วมมือและความช่วยเหลือด้านการบังคับใช้กฎหมาย การเอาชนะความท้าทายเหล่านี้จะต้องใช้ความพยายามและความร่วมมืออย่างรอบด้านระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านความมั่นคง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และระดับพื้นที่

๑.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กำหนดคุณสมบัติและความรับผิดชอบที่ชัดเจนสำหรับแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้มั่นใจว่ามีพนักงานที่สมบูรณ์และสมดุล ปรับปรุงกฎระเบียบ กฎหมาย ให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของพื้นที่เอื้อต่อการดำเนินงานที่สะดวกขึ้น ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักในการบริหารในระดับท้องถิ่น เพิ่มบทบาท หน้าที่ บุคลากร และทรัพยากรตามความต้องการของพื้นที่ชายแดนพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างสายการบังคับบัญชาเพื่อให้สามารถรายงานเหตุการณ์ได้เร็วขึ้นและตัดสินใจได้ทันที่โดยผู้มีอำนาจ

๑.๒ ข้อเสนอแนะระดับพื้นที่

การบูรณาการการดำเนินงานโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ หน้าที่งานและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน การแบ่งปันทรัพยากรและข้อมูล และการเสริมศักยภาพชุมชนท้องถิ่นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม ท้ายที่สุดแล้วจะเป็นการยกระดับความมั่นคงและการพัฒนาในภูมิภาค

๒. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

การประเมินภัยคุกคามที่ครอบคลุม การพัฒนาบุคลากร โครงสร้างความปลอดภัยที่ปรับเปลี่ยนได้ และการริเริ่มการศึกษาข้ามพรมแดนมีความสำคัญต่อการจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ การใช้ระบบสารสนเทศ ส่งเสริมความรู้ และส่งเสริมการศึกษาจะช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจ จัดการกับภัยคุกคามที่พัฒนา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อนบ้านและภายในอาเซียน

๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

สิ่งสำคัญคือต้องมีแผนเชิงรุกเพื่อป้องกันและจัดการกับรูปแบบสงครามหรือภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่ โดยเฉพาะสงครามแบบผสมผสาน ซึ่งต้องอาศัยการสร้างความรู้ให้กับประชาชนและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นในการพัฒนากลไกสำหรับการบูรณาการการจัดการความปลอดภัยในระดับ เพื่อให้แน่ใจว่าการประสานงานและการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมุมมองความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป

๓. ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการและภัยคุกคาม

๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการ

การจัดลำดับความสำคัญของการฝึกซ้อมป้องกันสงครามร่วมกันเพื่อยกระดับความพร้อมรบทั้งในสงครามตามแบบและนอกแบบ รวมถึงการดำเนินการด้านข้อมูลและสงครามไซเบอร์ การบูรณาการบุคลากรและทรัพยากรข้ามภาคส่วนเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีแนวทางและการจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อรองรับกระบวนทัศน์ความมั่นคงใหม่ จำเป็นต้องมีวิธีการแบบองค์รวมโดยผสมผสาน

ปัจจัยต่างๆ และกลยุทธ์การคิดล่วงหน้าเพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ในทศวรรษหน้า

๓.๒ การป้องกันภัยคุกคามในอนาคต

การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับนานาประเทศในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างประเทศ สิ่งนี้สามารถบรรลุผลได้ด้วยความพยายามทางการทูตและการมีส่วนร่วมในกรอบความร่วมมือพหุภาคี การรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและพันธมิตรเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการส่งเสริมการขนส่ง การค้า และความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ทางทหาร ประเทศไทยควรใช้ประโยชน์จากศักยภาพทางการทูตและใช้แนวทางนโยบายที่นุ่มนวลเพื่อรักษาสมดุลระหว่างประเทศและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเชิงบวก

๔. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ

ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขปัญหการเมืองภายในประเทศเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งเกี่ยวกับเขตแดน วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ การแก้ปัญหาเส้นเขตแดนต้องอาศัยความร่วมมือทางการเมืองและไม่ควรเป็นสาเหตุหลักของความขัดแย้งระหว่างประเทศ การกำหนดนโยบายได้รับอิทธิพลจากผู้นำที่แตกต่างกัน โดยเน้นถึงความจำเป็นในการปรับตัว อย่างไรก็ตาม สายการบังคับบัญชาที่ยาวนานและอิทธิพลของเสียงในสังคมทำให้เกิดความท้าทายในการตัดสินใจและทำให้อำนาจต่อรองของประเทศอ่อนแอลง การแก้ไขปัญหเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพของประเทศไทยและการมีส่วนร่วมระหว่างประเทศ

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ การบูรณาการเป็นทฤษฎีที่สำคัญในการนำมาใช้แก้ปัญหาด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน ควรมีการนำเสนอโครงสร้างองค์กรหรือองค์กรเฉพาะกิจที่ตั้งขึ้นมาแก้ปัญหาด้านความมั่นคงโดยกำหนดเจ้าภาพเป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบในด้านต่างๆ เป็นผู้เสนอโครงสร้างและหน้าที่ขององค์กร

๕.๒ กระแสโลกาภิวัตน์นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะมิติด้านไซเบอร์ Cyber Domain ทั้งด้านความปลอดภัยของข้อมูลหรืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในมิติไซเบอร์ ได้สร้างความเสียหายที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ควรจัดแผนการพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงให้มีความรู้เท่าทันเพื่อป้องกันความเสียหายในอนาคต

๕.๓ การเข้ามามีอิทธิพลของชาติมหาอำนาจโดยเฉพาะบริเวณชายแดน ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ควรมีการศึกษาผลกระทบและวิธีแก้ปัญหาจากผลกระทบเหล่านี้ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลกระทบจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากแนวโน้มสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศในปัจจุบัน